رۆمیە

KU

ژمارە 9

شەعبان 1438ك

حوکمی گاورە شەڕانگێزەکان

ناوەندی
ڕاگەیاندنی حەیات

ژمارە 9

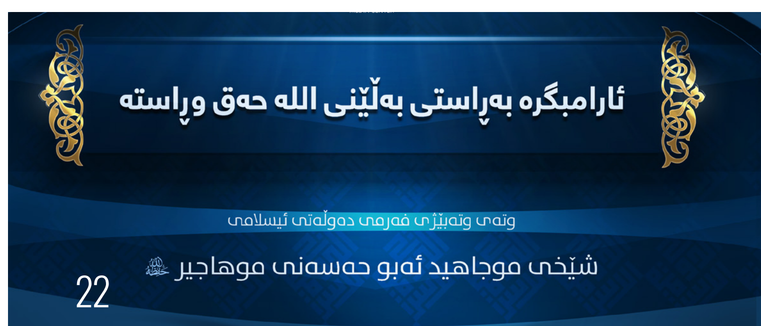
پێڕست

ئەی موەحیدەکان: مزگێنی بدەن، سوێند بە الله ناحەسێینەوە لە جیهادمان تەنها لەژێر داری زەیتون نەبێت لە ڕۆمیە.

ئەبو حەمزەی موهاجیر ﷺ

4

22

40

18

بەرهەمە ناوازەکان لەویلایەتەکانی دەوڵەتی ئیسلامی

FEATURED VIDEOS

FROM THE WILAYAT OF THE ISLAMIC STATE

PROCESSION OF LIGHT 2

کاروانی نور ٢

ویلایەتی **نەینەوا**

THE ARMY OF SUPPORT

سوپای کۆمەکی

ویلایەتی **بەیضاء**

ALLAH AND HIS MESSENGER SPOKE THE TRUTH

وە الله وڕەسولەکەی ڕاستیانکرد

ویلایەتی **ڕەققە**

حوکمی
گاورە شەڕانگێزەکان

لەكاتێكدا كە لە ڕۆژهەڵات وڕۆژئاوای زەویی مسوڵمانانی تێدا دەكوژرێت، بە ژن وپیاوییانەوە، بەمەلۆتكەی ساوا ومنداڵی بچوكیانەوە، وەجۆرەها چەكی وێرانكەریان بەسەردا سەپێندراوە ئەو چەكانەی كە موشریكەكان ومورتەددەكان بەبارانـدن دەیبارێنن بەسەریاندا، كە زانا خراپەكان وبانگەشەكارانی گومڕایی، وەتاغوتەكانی حیزب ولایەنەكان دیموكراتی خوازەكان سەرقاڵن بەگریان ودەستیان كردووە بەفرمێسك ڕشتن بۆ هەر موشریكێك كەدەستی موجاهیدانی پێ دەگات، وخۆیان بێبەری دەكەن لە هەر هێرشێك كە بكرێتە سەر سەرخەر وپشتیوانەكانیان لە خاچ پەرستان، گومانیان وبۆچونیان وایە كە ئەم كارانە ئیسلام ڕێگەی پێ نادات، وە هەركەسێك بەمە هەڵستێت تۆمەتباری دەكەن بە ناشیرین كردنی ئاینی ئیسلام، بەڵكو زمانی تاوانكار وپێنوسی پیسیان درێژدەبێتەوە تا خوێن وماڵی ئەم كافرە دەستدرێژی كارانە بەپاك وپارێزراو دابنێن، وە تانە بدەن لەو موجاهیدە هەڵبژاردانە ئەوانەی حوكمی پەروەردگار لەسەر هاوەڵگەڕان جێبەجێدەكەن، وبە كردەوە پیرۆزەكانیان حوكمە شەرعیەكانیان نوێكردەوە نەك تەنها بە زمانیان ئەو حوكمانەی كە طاغوتان وپشتیوانەكانیان هەوڵی سڕینەوە وگۆڕینیاندا.

وە لەم كارە پیرۆزانەش، ئەو هێرشە یەك لەداوی یەكانە بوون كە سەربازانی دەوڵەتی ئیسلامی لە میصر وسەیناء كردیانە سەر خاچپەرستە شەڕانگێز ودەستدرێژی كارەكان لەم وڵاتە، جا بەئامانجیانگرتن بە لەناوبردنیان ولەپڕ كوشتنیان، وكڵێساكانیان بە سوتاندن وتەقاندنەوە بەئامانجگرتن، جا زەبروزیانی گەورەیان لێدان، وزامی زۆریان تێخستن، وە لە دواین كردە پیرۆزەكان بۆ سەریان، ئەو دوو تەقینەوە یەك لە دوای یەكە بوون كە دوو لە گەورە كڵێساكانی لە باكور وباشوری میصر كردە ئامانج لە ئەسكەندەریە وطەنطا، لە ڕۆژی جەژنیان لە بەیانی یەكشەممەی دوازدەی ڕەجەبی ساڵی ١٤٣٨ كۆچی، بەشێوەیەك كە زیاتر لە ٢٠٠ كەس لە گاورە موشریكەكان وپشتیوانانیان لە سەربازە مورتەددەكانی طاغوت تیاچوون، سوپاس بۆ پەروەردگار لەگشت ساتێكدا.

وە لەم ووتارە كورتەدا ئێمە هەوڵدەدەین تیشك بخەینە سەر حاڵ وگوزەرانی خاچپەرستان لە میصر، وە حوكمی ئیسلام سەبارەت بەخوێن وماڵ وئابڕو وكڵێساكانیان، بۆ ئەوەی بژێت هەركەس لەسەر بەڵگە دەژێت وە تیابچێت هەركەسێك لەسەر بەڵگە تیادەچێت، وە الله تعالى ڕێنوێنی كارە بۆ ڕێگەی ڕاست.

دەسا ئێوەش لە هەركوێ بە موشریكان گەیشتن بیانكوژن

بەڕاستی لە بنەڕەتدا خوێنی موشریكان ڕێگە پێدراوە لەم فەرموودەی پەروەردگار: {فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ} [التوبة: ٥] واتا: «جا هەركە ئەو مانگانەی جەنگیان تێدا حەڕام وقەدەغەكراوە كۆتاییان هات ئێوەش لە هەركوێ بە موشریكان گەیشتن بیانكوژن وپەلبەستیان بكەن وگەمارۆیان بدەن وە لە گشت بۆسە وپەنایەك بۆیان دابنیشن جا ئەگەر تەوبەیان كرد وپەشیمان بوونەوە لە شەریك بڕیاردان بۆ پەروەردگار وە ئەمجار نوێژیان ئەنجامدا وزەكاتیاندا ئەوكات ڕێگەیان بۆ چۆڵبكەن ووازیان لێ بێنن بەڕاستی الله تعالى لێخۆشبوو ولێبوردەیە»، جا هاوەڵدانان بۆ پەروەردگار خوێن حەڵاڵ دەكات، وە باوەڕهێنان تەنها بە پەروەردگار خوێن دەپارێزێت، هەروەك پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: «أُمرت أن أقاتل الناس حتى يقولوا لا إله إلا الله، فمن قال لا إله إلا الله عصم مني ماله ونفسه إلا بحقه وحسابه على الله» [متفق عليه]، واتا: «فەرمانم پێكراوە كە كوشتاری خەڵكی بكەم تا دەڵێن -لا إله إلا الله- جا هەركەسێك گوتی ئەوا خۆی وماڵیشی لە من پارێزراو دەبێت تەنها بەهۆی مافێكەوە نەبێت وە لێپرسینەوەشی لای الله تعالى دەبێت».

وە خوێنی موشریكان پارێزراو نابێت تەنها بە پەیمان وبەڵێنی پارێزراوی (أمان) و لە ئەستۆ گرتنێك نەبێت(ذمة)، جا بەمە خوێنی پارێزراو دەبێت بە حوكمێكی لە ناكاو (طارئ) نا بنەڕەتی، جا كەی ئەم حوكمە لەسەریان نامێنێت، هەركە ئەم پەیمان وبەڵێنانە هەڵدەوەشێنەوە، یان بە كۆتایی هاتنی ماوەی ئەم پەیمانانە، جا دەگەڕێتەوە سەرهەمان ئەصڵی حوكمەكە وەك پێشتر لە بنچینەدا چۆن بووە بە حەڵاڵ بوونی خوێنیان، وە هیچ بیرو بۆچونی جیاواز نییە لە نێوان مسوڵماناندا لەسەر ئەمە.

خوێنیان پاریزراو نییە تەنها بە باوەڕهێنان یان پێدانی دڵنیایی وئەمان نەبێت

وە گاور وخاچ پەرستەكان وئەوانی تریش لە وڵاتی مسوڵمانان ئەوانەن كە الله تعالى ڕێگەی داوە بە پاراستنی خوێنیان ئەویش بە بوونیان بە (ذمة) وبێنە ژێر ئەستۆی موسڵمانان، وە پێدانی باج بە بەیتولماڵی مسوڵمانان بە ملكەچی وزەبوونیەوە، لە فەرمایشتی پەروەردگار: {قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ} [التوبة: ٢٩]، واتا: «بجەنگن لەگەڵ ئەوانەی كە باوەڕیان نییە بە پەروەردگار وبە ڕۆژی دوایی وە ئەوەش حەڕام وقەدەغە ناكەن كە الله تعالى وپێغەمبەرەكەی ﷺ حەرامیان كردووە وە پەیوەستی ئاینی ڕاستەقینە نابن لە خاوەن كتێبە ئاسمانیەكان بجەنگن لەگەڵیان تا ئەوكاتەی بەدەستی خۆیان باج وجزیە دەدەن بەملكەچی».

جا ئەگەر ئەمەیان كرد ئەوا خوێن وماڵ وئابڕویان پارێزراودەبێت، تەنها بە مافی ئیسلام نەبێت، وە بەڵگە ونوسراوەكانیش لە بارەی گەورەی حەڕامی خوێنی ئەوانەی بەڵێن وپەیمان پێدراو و لە ئەستۆ گیراون زۆر وناسراون، لەوانەش فەرموودەی پێغەمبەر ﷺ: (من قتل نفساً معاهداً لم يرح رائحة الجنة، وإن ريحها ليوجد من مسيرة أربعين عاماً) [رواه البخاري]، واتا: «هەركەسێك یەكێك لە بەڵێن پێدراوەكان بكوژێت بۆنی بەهەشت ناكات، ئەگەرچی بۆنی بەهەشت ٤٠ ساڵە ڕێ دەڕوات».

وە هەرلەسەر ئەمەش سوننەت وڕێبازی ئەولیاكانی پەروەردگار ڕێی كردووە لە سەدەكانی شكۆمەندی، جا دڵنیایی وئاسایشیان داوە بەوانەی كە هاتوونە ژێر ئەستۆیان، بە درێژایی ئەم ماوەیەی كە لە سەر مەرجەكانی مسوڵمانان ماونەتەوە، ووەفادار بوون بە بەپەیمان لەگەڵیان، جا هەر یەكێك لەوان پەیمانەكەی هەڵوەشاندەوە ئەوا نە پەیمانێكی بۆ هەیە وە نە پارێزراو ولە ئەستۆگیراو دەبێت، سوننەتی پێغەمبەرە ﷺ لە بەرامبەر جولەكەكان، كاتێك كە ئەومەرجی دانا بوو لە سەریان (بەوەی كە هیچ شتێك نەشارنەوە، جا ئەگەر وایان كرد نە لەئەستۆ دەگیرێن وە نەپارێزراویش دەبن) [ابن حبان گێڕاویەتەوە]، جا هەركە ئاشكرا بوو بەوەی كە ئەوان بەشێك لە سامانەكەیان شاردبۆوە، كە ئەو ماڵ وسامانەش هی (حيي كوڕی ئەخطب) بوو، (جا پێغەمبەر ﷺ هەردوو كوڕەكەی ئەبو حەقیقی كوشت، كە یەكێكیان هاوسەری صەفیەی كچی حيي كوڕی ئەخطەب بوو،

ئاكامی كردەیەك دژی گاورە خاچپەرستە شەڕانگێزەكان

وە پێغەمبەر ﷺ ئافرەتەكانیان ووەچەكانیانی كرد بەكەنیزەك (سەبایا)، وە ماڵ وسامانی دابەشكردن بە هۆی هەڵوەشاندنەوەی پەیمانەكەیان) [ابن حبان لە صەحیحەكەیدا گێڕاویەتەوە، وە بەیهەقیش لە سوننەكەیدا]. بەڵام بە دڵنیای دان وئاسایش پێدانی مسوڵمانێك بە موشریكێك پەیوەست دەبێت لەسەرمسوڵمانان كە دەستی لێ بپارێزن هەروەك لە فەرموودەیەكی (متفق علیه) هاتووە بەوە كە (عەلی كوڕی ئەبو طالب) رضي الله عنه گوتی: كە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (ذِمَّة المسلمين واحدة يسعى بها أدناهم، فمن أخفر مسلما فعليه لعنة الله والملائكة والناس أجمعين، لا يُقبل منه عدل ولا صرف)، واتا: «لە ئەستۆگیراوی گشت مسوڵمانان یەكێكە، مسوڵمانانی تریش دەگرێتەوە، جا هەركەسێك غەدروخیانەتی لە مسوڵمانێك كرد ئەوا نەفرەتی پەروەردگاروفریشتە وگشت خەڵكی لەسەر دەبێت، نە واجبێكی لێوەردەگیرێت وەنە زیادەیەك»، وە هەروەها لە (عەلی كوڕی ئەبوطالیبەوە) رضي الله عنه لە پێغەمبەرەوە ﷺ كە فەرموویەتی: (المؤمنون تتكافأ دماؤهم، وهم يد على من سواهم، ويسعى بذمتهم أدناهم، ألا لا يُقتَل مؤمنٌ بكافر، ولا ذو عهد في عهده) [رواه أحمد، وأبو داود، والنسائي]، واتا: «باوەڕداران خوێنیان یەكسانە، وە ئەوان یەكدەستن لەسەری غەیری خۆیان، وە ئەوەی لە خوار خۆیانەوەن دەچنە ئەستۆیان، وە بزانن بەڕاستی باوەڕدارێك بە بێباوەڕێك ناكوژرێت، وە نە بەڵیندەرێك بە بەڵین پێدراو).

خاچپەرستەكانی میصرِ شەڕانگێزن

بەڕاستی گاورەكانی دانیشتوی ئەمڕۆ میصرِ كافری شەڕانگێزن، وە شەڕكەر وشەڕانگێزن لە ئەستۆگیراو وئاسایش پارێزراو نین، جا ئەگەر جەنگاوەر بێت یان نا، یان تانە لە دینی ئیسلام بدات یان نا، یان هەریەكێكیان كە دەستدرێژی بكاتە سەرخوێن وسامان وئابڕوی مسوڵمانان یان نەیكات، چ جای گاورەكانی میصرِ كە هەموو ئەم دوژمنكاریانەیان بەئەنجام گەیاندوە.

جا گاورەكانی میصرِ خاوەنی ئەو چەكانەن كە ئامادەی دەكەن بۆكوشتاری مسوڵمانان، بەڵكو ئەوان ڕویانكردۆتە ئەم جەنگ وكوشتارە لە میانەی دەست درێژیەكانیان بۆ سەر ئەوانەی مسوڵمان دەبن لە گاورەكان، وە فڕاندن وكوشتنیان، یان ئازاردان وزۆر لێكردنیان تا ئەوەی دەگەڕێنەوە بۆ شیرك وهاوەڵدانان، وە لە میانەی ئینتیمای زۆرێكیان بۆ سوپای طاغوت، وە دەزگای ئاسایش وهەواڵگریەكان وپۆلیسی ئەوان، ئەوانەی كە دوژمنایەتی مسوڵمانان دەكەن، وە پاسەوانی شەریعەتی طاغوتان دەكات، وەبەڕاستی ئەوان لە موخلیصترین پشتیوانانی سیسی طاغوتن لە میصر، وە لە نزیكترین هاوپەیمانەكانی ئەون، وە بەوەفاترین هاوبەشەكانی ئەون لە دوژمنایەتی ئیسلام ومسوڵمانان‌دا، وە بەم شێوەیە ئەوان وقەشە وڕاهیبەكانیان لە هەموو كەسێك زیاترتانە لە ئیسلام وقورئانی پیرۆزوپێغەمبەر ﷺ دەدەن، جا ئەوان لە پێشەنگ وپێشەوای گەلانی بێباوەڕن كە الله تعالى فەرمانی بە كوشتاریان كردووە، بەڕاستی پەروەردگار دەفەرموێت: {وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ} [التوبة: ١٢]، واتا: «وەئەگەر دوای بەڵێن وپەیمان، پەیمانەكانیان هەڵوەشاندەوە وتانە وتوانجیان دا لە ئاینەكەتان ئەوسا ئێوەش سەرانی كوفر بكوژن بەڕاستی ئەوان مانای بەڵێن وپەیمان نازانن، جەنگیان لەگەڵ بكەن بەڵكو وازبهێنن».

ئەوان لەوانن...

وە لەگەڵ حەڵاڵكردنی خوێنی خاچپەرستە شەڕانگێزەكان بەگشتی، وە لەوانەش گاورەكانی میصرِ، تەنها ئەوانە بەئامانج دەگیرێن كە جەنگاوەرن، وە ئەوانەش كە توانای چەك هەڵگرتنیان هەیە ئەگەرچی لە ڕاستیشدا هەڵی نەگرتبێت وە ئەوانەی هاوكاری جەنگاوەرەكان دەكەن بە ڕاوێژ وبۆچوون، بەڵام ئەوانەی كە چەك هەڵناگرن وەك منداڵ وئافرەت وپیرەژن وپیرەپیاو، جا بەڕاستی ئەوانە ئازاد دەكرێن ولە ئەصڵدا ناكوژرێن، لەگەڵ

حوکمی حەڵاڵبوونی خوێنیان لەبەر ئەوەی کە ماونەتەوە لەسەر شیرکی خۆیان، وە منداڵەکان شوێن کەوتەی باوکەکانیانن، وە هەرکەسێك چەکی هەڵگرت هەرچەند ئەگەر منداڵ بێت یان ئافرەت ئەوا دەکوژرێت، وە هەرکەسێك بەشداریکرد بە بۆچون وڕاوێژپێکردن ئەگەرچی ئافرەت یان پیاوی پیریش بێت ئەوا دەکوژرێت، لەبەرسوربوونی پێغەمبەر ﷺ بۆهاوەڵە بەڕێزەکانی لەسەر کوشتنی (دريد بن الصمة) لە دوای جەنگی حونەین، کە ئەو پیرێکی بەساڵاچوو بوو توانای شەڕکردنی نەبوو، بەڵام خاوەن ڕاوێژ وبۆچوون بوو لە ناو گەلەکەی، وە چیرۆکەکەش لە هەردوو صەحیحەکە ولە جگە لەوانیشدا لە کتێبەکانی سوننەدا هاتووە.

جا هەرئافرەتێك لەگاورە شەڕانگێزەکان بکوژرێت هەرچەندە جەنگاوەریش نەبێت ومنداڵەکانیان، ئەگەرکوژران بەڵام مەبەست ئەوان نەبوون بەڵکو لەکاتی بەئامانجگرتنی جەنگاوەرەکان ئەوانیش بەرکەوتن، ئەوکاتە بەڕاستی خوێنیان بەفیڕۆ دەڕوات وەك خوێنی شەڕکەرەکانیان، لە بەرئەوەی خوێنیان پارێزراو نییە بە مسوڵمانبوون یان بە پەیمانێك وەهەربەمە بوخاری ﵀ بابێکی داناوە بەناوی [بابی خەڵکی وڵات هێرشیان دەکرێتەسەر، جا وەچە ومنداڵ بەردەکەون]، وە فەرموودەی صەعبی کوڕی جەثامە دەگێڕێتەوە ودەڵێت: «پرسیارکرا لە پێغەمبەر ﷺ لەبارەی وەچە ونەوەی موشریکەکان کاتێك هێرشیان دەکرێتە سەر، جا منداڵ وئافرەتیان بەردەکەون، پێغەمبەر ﷺ فەرمووی: (ئەوان لەوانن)» [متفق عليه].

جا مەبەست لە کوشتنی ئەم منداڵ وئافرەتانە نییە بەڵکولەگەڵ هێرشکردنە سەرموشریکان ئەوانیش بەردەکەون، وەك ئەوەی کە بکوژرێن لە هێرشێکی موجاهیدان لەکاتێکدا کە شەڕکەروغەیری ئەوان لێك جیاناکرێنەوە، یان دەکوژرێن بە هاویشتن وبەکارهێنانی چەکێك کە زیانەکەی بڵاوە وەك بۆردومانکردن بەتۆپ وموشەك، یان تەقاندنەوەی پشتێن وئۆتۆمبێلی بۆمبڕێژکراولەو ناوچانەی کە شەڕکەرەکانی لێن، وە ئەوانیش واتا ئەوانەی کە شەرکەرنین تێکەڵن لەگەڵیان، وە بەڵگەی دروستی بۆردومانکردنیان بەم چەکانە ئەمەیە کە پێغەمبەر ﷺ کردی بە بەکارهێنانی مەنجەنیق بەرامبەرخەڵکی تائیف لەگەڵ بوونی ئەوانەی کە مەبەست لە کوشتنیان نییە لە قەڵاکاندا وە تێکەڵبوونیان لەگەڵ شەڕکەرەکان بەشێوەیەك کە نەدەتوانرا لێك جیا بکرێنەوە، وە هەروەها ئەوەی کە عەمری کوڕی عاص کردی بەوەی کە مەنجەنیقی بەکارهێنا بەرامبەر خەڵکی ئەسکەندەریە. ئیمامی بەغەوی ﵀ لە بابی (البيات) دەڵێت: «وە ئەمە بەڵگەیە لەسەر دروستی هێرشی کتوپر، وە کوشتنی ئەهلی شیرك لە کاتی بێئاگایی وغەفڵەت، هەرچەند ئەگەرئافرەت ومنداڵیشیان بەرکەوتن، نەهیکردن لە کوشتنی ئافرەت ومنداڵیان لە حاڵ بارودۆخێکدایە کە بتوانێریت جیابکرێنەوە، وەهەروەها ئەگەرلە قەڵایەکی قایم دابوون ڕێگە پێدراوە کە مەنجەنیق لەدژیان بەکاربهێندرێت، وە بەئامانجگرتنیان بە ئاگر ونقومکردیان وە بەڕاستی پێغەمبەر ﷺ مەنجەنیقی لەبەرامبەر خەڵکی دامەزراند، وە هێرشی کتوپڕی کردە سەر(بني مصطلق) لە کاتی بێئاگاییاندا، وە فەرمانیکرد بە هەڵمەتبردن وسوتاندن» [شرح السنة].

کوشتاری سەرانی بێباوەڕی بکەن

بەهەمان شێوە سەبارەت بە ڕوهبانەکان هەر بەم شێوەیە ئەوانەی لە بنەڕەتدا فەرمانکراوە بە دەست پاراست لێیان، لەسەرگووتەی ئەبوبەکری صدیق ﵁ بۆزەیدی کوڕی ئەبوسوفیان: (بەڕاستی تۆتوشی گەلێك دەبیت کە واگومان دەبەن کە نەفسی خۆیان گرتۆتەوە بۆپەروەردگار، جا تۆوازیان لێبێنە لەسەرئەوگومانەی کە نەفسی خۆیانیان بۆگرتۆتەوە) [رواه مالك]، بەڕاستی حوکمی کوشتنیان پەیوەستە بەهەڵوێستیان بەگەلەکەیانەوە، ئەوەی لەوان بێت وخۆی جیا کردبێتەوە لە گەلەکە وە لەپەرستگاکەی بێت وخۆی دورەپەرێز گرتبێت، تێکەڵ نەبێت لەگەڵ شوێنی نیشتە جێبوونیان، وە سودیان پێ نەگەێنێت بە بیروبۆچوون، جا بەڕاستی ئەوا وازی لێدەهێندرێت تاوەکو لەسەر ئەمە بەردەوام بێت.

بەڵام ئەوەی کە تێکەڵیان بێت، یان بانگەشەکاربێت بۆئاینە پوچەکەیان، یان ئامۆژگاریکار وڕاوێژکاریان بێت، ئەوا حوکمەکەی هیچ جیاوازی نییە لەگەڵ تەواوی شەڕکەرەکانی تر، بەڵکو ئەم کوفر ودوژمنایەتیەکەی زیاترە لەوانی تر، وە لەسەرئەوە فیقە زانەکان جیاوازیانکردووە لە نێوان ڕاهیبە گۆشەگیرەکانیان لە پەرستگا ودەشت ودەر، وە ئەو قەشانەی کە کڵێساکانیان دەبەن بەڕێوە، جا بەڕاستی ئەوانەی دووەم دەکوژرێن وخوێنیان دەڕژێندرێت بە پێچەوانەی کۆمەڵی یەکەم، لەگەڵ ئەوەی ئەوانە خوێنیان حەڵاڵە بەمانەوەیان لەسەر ئەم هاوەڵدانان وکوفرەیان بۆ الله تعالى.

جا بەڕاستی لەبەرئەمە بەئامانجگرتنی خودی ئەم قەشە وڕاهیبانە نزیك بوونەوەیە لە پەروەردگار، وە جگەلەوانیش (لەوانەی کڵێساکانی گاورە شەڕانگێزەکان بەڕێوەدەبەن، وە لەوانەش گاورەکانی میصر) جا بە کوشتیان بێت یان زیان لێدانیان، بەڵکولەڕاستیدا ئەمانە سەرانی کوفرن، وە ئەمانە طاغوت گەلێکن کە لەبری الله تعالى دەپەرسترێن، ئەوانەی کە الله تعالى لە بارەیانەوە دەفەرموێت: {ڕاهیب و ئەحبارەکانیان کردبوون بە پەرستراو و پەروەردگاری خۆیان لەبری الله تعالى} [التوبة: ٣١]، جا لە کوشتنی ئەمانەدا پاداشت وخێری زۆر هەیە، بە ویستی الله تعالى.

ئیمامی ئیبن تەیمیە ﵀ دەڵێت: «ڕاهیبەکان ئەوانەی کە زانایان بۆچوونی جیایان هەبوو سەبارەت بە کوشتنیان و وەرگرتنی جزیە وباج لێیان، ئەوانەن کە باسکراون لە فەرموودەی گێڕدراوە لە خەلیفەی ڕەسول الله ئەبوبەکری صدیق ﵁ کاتێك کە وەسیەت وئامۆژگاری زەیدی کوڕی ئەبوسوفیانی کرد کاتێك ناردی وەك ئەمیروپێشەوایەك بۆفەتحی شام جا لە وەسیەتەکەیدا گوتی: «بەڕاستی ئێوە گەلێکتان توش دێت کە واگومان دەبەن کە نەفسی خۆیان گرتۆتەوە بۆ پەروەردگار، جا ئێوە وازیان لێ بێنن بۆ ئەوەی کەوا گومان دەبەن نەفسی خۆیانیان بۆگرتۆتەوە، وە توشی کۆمەڵانێك دەبن کە ناوەڕاستی سەریان هەڵگرتووە وتاشیویانە جا ئەم سەرەیان بپەڕێنن بەشمشێر، وە ئەوەش بە پێی فەرمایشتی پەروەردگار: {سەرانی کوفربکوژن بەڕاستی ئەوان مانای بەڵێن وپەیمان نازانن، جەنگیان لەگەڵ بکەن بەڵکو وازبهێننن} [التوبة: ١٢]»، ...بەڵام ئەو ڕاهیبەی کە هاوکاری ئاینەکەی وهاوئاینەکانی دەکات جا بەدەست بێت یان زمانی وەك ئەوەی کە پرس وڕاو بۆچوونی هەبێت وبگەڕێنەوە بۆلای لە کاتی شەڕوکوشتارویان هەرجۆرێك لە هاندانیان جا ئەوە دەکوژرێت بە کۆدەنگی زانایان ئەگەرتوانیان بیکوژن، وەیان جزیەی لێدەستێنرێت هەرچەند ئەگەر گۆشەگیر وبەتەنها بێت لە پەرستگاکەیدا.

...جا ئایا هیچ زانایەك بەوەی کەوا سەرانی کوفرئەوانەی کە بەربەستن لە پێش خەڵکە عەوامەکەیان کە ڕێگەی پەروەردگاربگرنەبەروە ماڵ وسامانی خەڵکی بەناهەق دەخۆن وە ڕازیدەبن بەوەی کە لە بری الله تعالى بکرێن بەئەڕباب وپەرستراو، ئایا دەڵێت کە ناکوژرێن یان جزیەیان لێناسەندرێت لەگەڵ ئەوەی کە جزیە لە عەوامی خەڵکەکە وەردەگیرێت لە کاتێکدا کە

ئەوان زەرەروزیانیشیان کەمترە بۆئاین وسامان وماڵیشیان کەمترە؟ نەخێر نایڵێت هەرکەسێك کە بزانێت چی دەڵێت، بەڵکو شوبهە وگومانێك هاتۆتە ئاراوە لەسەردەستەواژەی (ڕاهیب) لە گشتیەتی وهاوبەشیدا» کۆتای هات. [مجموع الفتاوی].

تا ئەوەی لاوازو بێ توانایان دەکەن جائەوەی مایەوە لێیان بەدیل بیانگرن.. جا ئەگەر زانیمان خوێنی گاورە شەڕانگێزەکان حەڵاڵە، هەروەها زانیمان کە بەکەنیزەککردنیان وخوێنڕشتیان ڕێگە پێدراوە، وەهەروەها بەدیل گرتنیان وە یان گۆڕینەوەیان بە دیل یان بەسامان ئەمەش دوای لاوازکردنیان، بەپێی فەرمایشتی پەروەردگار: {فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَثْخَنْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا} [محمد: ٤]، واتا: «کاتێك توشی بێباوەڕان بوون لەملیان بدەن وسەریان لەلاشە جیا بکەنەوە تا ئەوەی لاوازیان دەکەن جا ئەوەشی مایەوە لێیان بەدیل بیانگرن ئەوکات یان منەتیان بخەنەسەروبێبەرامبەرئازادیان بکەن یانیش لە بری سامانێك ئازادیان بکەن یان دیل بەدیلیان پێ بکەن بە دیلێکی مسوڵمانان کە لای ئەوانە بیگۆڕنەوە تا ئەوەی کە جەنگ لە نێوانتان کۆتای پێدێت».

جا بۆ مسوڵمانانی میسرو شوێنی تریش هەیە لەو وڵاتانەی (دار الكفر) کە خاچپەرستان بە دیل بگرن، دوای زەبر لێدانیان ولاواز کردنیان، بە گەورە وبچوکیانەوە، بەئافرەت وپیاویانەوە، وە بیانگۆڕنەوە بەخوشك وبرا دیلەکانیان لای طاغوتان، جا بەڕاستی نەفسی کەسێکی خاچپەرست لای ئەوان گران بەهایە، وە لەپشتیانەوە وڵاتانی خاچپەرست هەن داوای ئەوەیان لێدەکەن وپشتیان دەگرن، وە هەروەها بۆیان هەیە کە بە پارە وسامانێك بیانگۆڕنەوە، وە گۆڕینەوەیان بە دیلێکی مسوڵمانان باشترینە، وە دەتوانن منەتیشیان بخەنەسەربەوەی کە بەبێ بەرامبەرئازادیان بکەن ئەگەر بینیان کە بەرژەوەندی مسوڵمانانی تێدایە.

خاپورکردنی کڵێساکان بە زۆر، ئەوەی کە بەدەستی گاورەکانی میصرەوەیە

کڵێسای گاورەکان هیچ ڕێزێکی بۆنیە، لە کاتێکدا کە ئەوانە شوێنی گەلێکن شیرك وکوفریان تێدا ئەنجام دەدرێت، ئیمامی ئیبن تەیمیە ﷺ سەبارەت بە کڵێسای گاورەکان دەڵێت: «ئەوان ماڵی پەروەردگارنین، بەڵکو ماڵەکانی پەروەردگار مزگەوتەکانن، بەڵکو ئەمانە خانوێکن کە کوفریان تێدا ئەنجام دەدرێت بەرامبەر بەپەروردگار ئەگەر چی چەند یاد وزیکرێکیشیان تێدا ئەنجام بدرێت، جا خانە وماڵەکان بەگوێرەی پێگەی خەڵکەکەیەتی، وە خەڵکەکەشیان کافرن، جا ئەمانە خانوی بەندایەتی بێباوەڕانن» [مجموع الفتاوی].

وە دەڵێت: «هەرکەسێك وابزانێت کە کڵێساکان ماڵی پەروەردگارن، وە تیایاندا الله تعالی دەپەرسترێت، یان وابزانێت کە ئەوەی جوولەکە وخاچپەرستەکان دەیکەن پەرستشە، وە الله تعالی پێی خۆشە، یان پێی ڕازیە، ئەوا بەمە کافر دەبێت، لەبەرئەوەی ئەوە لەخۆی دەگرێت کە ئاینەکەیان بەڕاست دەزانێت، وە ئەمەش کوفرە، یان یارمەتیان بدات بۆکردنەوەی کڵێساکانیان وجێبەجێکردنی ئاینەکەیان، وە باوەڕی وابێت کە ئەمە پەرستشە ونزیك بوونەوەیە لە پەروەردگارئەوا کافرە، لەبەرئەوەی بیروباوەڕی پەسندکردن وبەدروست دانانی ئاینەکەیانی لە خۆدەگرێت» [مجموع الفتاوی].

جا هەر زەویەك مسوڵمانان بەزۆر لەوانیان سەند، ئەوا مسوڵمانان ئەوکاتە بۆیان هەیە کە کڵێساکانیان وێرانبکەن یان دەستی بەسەردابگرن، ئەگەرچی ئەوان ماوەیەکی زۆریش تێیدا جیگیر بووبێتن، بەڵام ئەوەی کە پەیمانیان لەگەڵ بەستراوە وە بە ئاشتی مسوڵمانان چونەتە ناویەوە بەمەرجی مانەوەی گاورەکان تیایدا، جا ئەمەیان پەیوەستە بەم پەیمانەی کە هەیە لە نێوانیان، وە دەبێت وەفا بنوێنن بەرامبەر بەم پەیمانە، وەهەرکات ئەم پەیمانەیان هەڵوەشاندەوە ئەوا حەرامی وقەدەغەکردنی

گاورەکان شەڕانگێزن وئامانجن بۆ هێرشەکانی موجاهیدان

جەنگ بەردەوامە بۆ سەر فاتیکان ولانەکانی تری خاچپەرستان

ڕوخاندنی ئەم کڵێسایانە هەڵدەوەشێتەوە، وە دروستە بۆ مسوڵمانان ئەو کات کە خاپوریان بکەن ولایان بەرن، کەواتا حەرامیەکە بۆ بەڵێنەکە وبۆ پەیمانەکە دەگەڕێتەوە نەوەکو بۆ خودی کڵێساکە، وە بە نەمانی پەیمان هیچ ڕێزێکی بۆنیە.

ئیمامی ئیبن تەیمیە ﷺ دەڵێت: «بەڕاستی مسوڵمانان دەستیانگرت بەسەر کڵێسای زۆردا لە زەوی بەزۆرەوەرگیراو دوای ئەوەی کە جێگیر بوون تیایدا، لە سەردەمی خیلافەتی عومەری کوڕی عبدالعزیز و جگەلەویش لە خەلیفەکان، وە هیچ کەسێك لە مسوڵمانان نکۆڵی لەمەناکات، جا زانراوە کە ڕوخاندنی کڵێسا دەست بەسەرداگیراوەکان دروستە، ئەگەر بە ڕوخاندنەکەی زیان نەدات لە مسوڵمانان، جا پشت هەڵکردن و وازهێنان لێ یان لەوانەی کە وازیان لێ هێناوە لەبەر کەمی مسوڵمانان بووە یان هەر هۆکارێکی لەم شێوەیە، وەك ئەوەی پێغەمبەر ﷺ کە جوولەکەکانی دەرنەکرد تا ئەوەی عومەر ی کوڕی خەطاب ﷺ دەریکردن» [مجموع الفتاوى].

وە بە نەمانی حەرامیەتی ڕوخاندن و وێرانکردنیان وبەدەستکەوتگرتنیان، لەبەرنەبوونی پەیمانێك یان هەڵوەشاندنەوەی پەیمانێك لەلایەن ئەوانەوە، جا بەڕاستی ئەم کڵێسایانەش وەك هەرماڵ ودارایێکی تریای ئەوانی لێدێت بەوەی کە دروستە بۆ مسوڵمانان هەرچیەکی لێبکەن بەگوێرەی ئەوەی کە ڕێگەیان پێدراوە، ئیمامی ئیبن تەیمیە ﷺ دەڵێت: «هەرکاتێك پەیمانەکەیان هەڵوەشایەوە دروستە کە ئەو کڵێسانە دەچنە چوارچێوەی پەیمانەکەوە دەستی بەسەردا بگیرێت سەرەڕای ئەو کڵێسایانەی کە مسوڵمانان بەبێ ویستی ئەوان چوونەتە ناو خاکەکەیەوە، هەروەك پێغەمبەر ﷺ دەستی گرت بەسەریاندا لەوانەی (بەنی قورەیضە) و (بەنی نەضیر) بەوەی کە پەیمانەکەیان هەڵوەشاندەوە، بەڕاستی پەیمان هەڵوەشێنەرەوە خراپترە لە کافری ئەصڵی» [مسألة في الكنائس].

وە بەڕاستی پێغەمبەر ﷺ وهاوەڵە بەڕێزەکانی ماڵ وسامانی موشریکانیان تێکدا و وێرانیانکرد ولەکەڵکیان خست، هەروەك لە غەزوەی خەیبەر کردیان، الله تعالى دەفەرموێت: (ماڵەکانیان کاول دەکەن بە دەستی خۆیان وبەدەستی باوەڕداران جا پەندوەرگرن ئەی خاوەنی بەرچاوڕوونی وخاوەن عەقڵەکان) وەدەفەرموێت: {مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ} [الحشر: ٥]، واتا: «هەر دار خورمایەکتان لە دار خورماکانیان بڕیبێت یان وازتان لێی هێنابێت بەڕاوەستاوی بمێنێتەوە لەسەر ڕەگی خۆی جا ئەوە بەویستی الله تعالى بووە وتا فاسیق وتاوانکارانیش ڕیسوا بکات». وە هەروەها ئەوەی کرد لە طائف.

شافعی ﷺ دەڵێت: «حەرام وقەدەغە نابێت لەسەریان (واتا مسوڵمانان) سوتاندنی یان تێکدانی (واتا ماڵ وسامانی ئەوان) تاوەکو مسوڵمان دەبن یان دێنە ژێر ئەستۆی مسوڵمانانەوە ودەبنە (ذمة)، یان ئەوەی شتێکی لێبکەوێت وبەسود بێت ئەوادەگوازرێتەوە، جا ئەوە بۆیان نییە بیسوتێنن لەبەر ئەوەی ئەمە بووەتە هی مسوڵمانان، وە ئەوەی کە هەڵناگیرێت وبێسوودە بۆیان دەسوتێندریت» [الأم].

بەڕاوادانانی سامانی گشتیان (وەك زۆرینەی کڵێساکانیان) لە پێشترە بە وێرانکردنی، لەبەر ئەوەی سامانی تایبەتی هیچ کەسێك نیە.
بەئامانجگرتنی ئەوکڵێسایانە بەخراپکردن وکاولکردن کارێکی ڕێگە پێدراوە، جائیزە بەهۆیەوە نزیك بیتەوە لە الله تعالى.

بیانکوژن الله تعالى بەدەستەکانی ئێوە سزاو ئازاریان دەدات

وە لە ئەنجامدا بۆمان دەردەکەوێت بەوەی کە گاورەکانی میصر هیچ پارێزراو نین نەماڵیان ونە خوێنیان ونە ئابڕویان، لەبەر ئەوەی شەرکەرن و لە ئەستۆی مسوڵماناندا نین و ئەهلی ذیمە نین، وەهەرکەسێك لەوان بکوژرێت خوێنی بە فیڕۆ ڕۆیشتووە، وە ماڵ وسامانیان بۆ مسوڵمانان دروستە، وە لە گەورەترین زەبر لێدان لێیان بە ئامانجگێزەکانیانە بەکوشتن وئازاردانیان، وە بەتایبەت طاغوتەکانیان وسەرانی کوفریان، ئەگەر چی ئەمە بووە هۆی ئازار دانی کەسانێك کە مەبەست نییە لە کوشتنیان وە ئامانج ئەوان نین، وە بەئامانجگرتنی دێر وکڵێساکانیان بە وێرانکردن وخاپورکردنیان، تائەوەی باوەڕ دێنن بە الله تعالى، یان بە سەر شۆڕی و زەلیلی باج وجزیە دەدەن، ئەمە بەم شێوەیە وە الله تعالى خۆی زاناترە، والحمد لله رب العالمین.

بەم شێوەیە پێغەمبەران تاقیدەکرێنەوە

پاشان پاشەڕۆژ بۆ ئەوانە

بەشی دووەم

نوسینی شێخ ئەبو موصعەبی زەرقاوی تقبله الله

هەندێک لەم دیمەنانەش؛
ئەوەیە کەهۆزەکانی قوڕەیش لەکۆندا کۆببوونەوە لەسەر گەمارۆدانی ئیمانداران وپچڕانی پەیوەندی لەنێوان خۆیان وخێڵی ئەبو طالیب وبەنی هاشم؛ بۆماوەی سێ ساڵ شتیان پێ نەئەفرۆشتن وشتیان لێ نەئەکڕین؛ تا ئەوەی نەئەبینیەوە تاکو بیخۆن جگە لەو گژوگیایەی کە لەزەوی ئەڕوێت، وئیمانداران خەریکبوو بەهیلاکبچن ئەگەررەحمەتی الله پێیان نەگەیشتبا.

هاوەڵانی ئوخدود(چاڵە گڕگرتووەکان) خۆیان فڕێدا ناو ئاگرەوە کەچی سازشیان نەدەکرد لەسەر ئاییینەکەیان، ومردنیان لە پێناو الله تعالی بەباشتر زانی، پاشان طاغووتەکە چاڵەکانی هەڵدەکەند، وئاگری تێ بەردەدا، وفەرمانی بەدارودەستە وسەربازەکانی کرد ئیمانداران فڕێ بدەنە ناو ئاگرەکەوە، وئینجا سپڕایزە سەرسامکەرەکە دێت؛ لەبری ئەوەی هەندێکیان لاوازببنەوە، وهەندێکیان هەڵبێن، هیچ بەسەرهاتێک تۆمارنەکراوە کە یەکێک لەوان پاشگەزبوو بێتەوە یان ترسابێ یان هەڵهاتبێ، بگرە ئازایەتی وبەرخودان ئەبینین ئەوەش بەپاڵنان بەرەو ناو ئاگرەکە، هەر ئەڵێی لاوەکە ئازایەتی وڕاگیری پێیان بەخشیبوو، ئەوەتا ئەمانیش سەرلەنوێ شوێنی ئەکەون ئەڵێی چێژ ئەبینن لەبەخشینی ڕۆحیان بۆفیدای ئایینەکەیان؛ ئەوان هەرخۆیان سەرکەوتن، بەڵکو الله رضي الله عنه ناوی لێنا (بردنەوەی گەورە): {إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ} [البروج:١١]. واتا: (بەڕاستی ئەوانەی باوەڕیان هێناوە وکرداری چاکەیان کرد ئەوە بەهەشتانێکیان بۆهەیە کە چەندین ڕوبارلەژێریدا دەڕوات هەرئەوەش سەرکەوتنی گەورەیە).

لەئەنەسی کوڕی مالیکەوە رضي الله عنه دەڵێت: مامم ئەنەسی کوڕی نظربەشدارنەبوو لەجەنگی بەدر، هەربۆیە گوتی: (ئەی پەیامبەر من بەشدارنەبووم لەیەکەم جەنگ کەکوشتاری هاوەڵگەڕەکانت تێیدا کرد، بەڵام ئەگەر الله بمگەیەنێت بەکوشتاری هاوەڵگەڕەکان ئەوکات الله تعالی دەبێت بمبینێت کە چی دەکەم)، وکاتێک ڕۆژی ئوحود هات وموسڵمانان پشتیان هەڵکرد گوتی: (پەروەردگارمن داوای لێبوردنت لێدەکەم لەوەی ئەمانە کردیان -واتە هاوەڵەکانی- وبەڕائەتی خۆم ئەبەمە لای تۆ لەوەی ئەوانە کردیان -واتە هاوەڵگەڕەکان-)، پاشان پێشکەوت وسەعدی کوڕی موعاذ بەرەو ڕوی هات، وگوتی: (ئەی سەعدی کوڕی موعاذ؛ بەهەشت سوێند بەپەروەردگاری نظر.. بەهەشت سوێند بەپەروەردگاری نظر.. من بۆنی ئەکەم لەوبەری چیای ئوحودەوە)، سەعد گوتی: ئەی پەیامبەرمن نەمتوانی وەکوئەوبکەم، ئەنەس گوتی: بینیمان هەشتا وئەوندە شوێنی برین بەلاشەکەیەوە بوو واتە لێدانی شمشێر یان بەرکەوتن بەرم یان پێکان بەتیر، بینیمان کە کوژراوە، وهاوەڵگەڕانیش لاشەکەیان شێواندبوو، کەسمان لاشەی ئەومان نەناسییەوە ئیلا خوشکەکەی کە بە پەنجەکانی ناسییەوە، ئەنەس گوتی: وامان دەبینی کە، ئەم ئایەتە لەسەر ئەو وهاوشێوەکانی دابەزیوە: {مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُم مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا} [الأحزاب:٢٣].

هەروەها مانایەك لەماناکانی سەرکەوتن لەفەرموودەیەکی خەباب دەبینین کاتێک هاتەلای پەیامبەر ﷺ پێی گوت: (ئایا داوای سەرکەوتنمان بۆناکەیت؟ دوعامان بۆ ناکەیت؟)، فەرمووی: (لەپیاوانی گەلی پێش ئێوە هەبووە چاڵی بۆهەڵئەکەندرا وئەخرایە ناو چاڵەکەوە ومیشارێکیان دەهێنا ودەیانخستە سەر سەریەوە وسەریان دووکەرت ئەکرد ئەوەش پاشگەزی نەدەکردەوە لەئایینەکەی، وبە شانەی ئاسنین لاشەیان شانە دەکرد هەتا گۆشتەکەی جیادەکرایەوە لە ئێسقان وماسولکە بەڵام ئەوەش پاشگەزی نەدەکردەوە لەئایینەکەی).

وە شێوەیەکی تر لەجۆرەکانی سەرکەوتنی نهێنی کە کەس نایبینێت جگە لەئیمانداران؛
ئەوەیە کە دوژمنی حەق ئەگەر هەرچەندە خۆسەپێن وزیادەڕەو بێت لەمامەڵەی بەرامبەرەکەی ئەوا هێشتا هەست بەجۆرەها ئازاری جەستەیی وسزای دەروونی دەکات پێش ئەوەی دەستبکات بەئازاردانی دوژمنەکەی، بەڵکو هەندێجار کاتێک کارەکەی ئەنجام دەدات ئیتر هەست بەحەوانەوە

ناکات لەهیچ شوێنێ، وچێژلەخۆشی نابینێ هەرگیز.
هەربۆیە؛ حەجاج کوڕی یوسف کاتێک سەعیدی کوڕی جوبەیری کوشت جۆرەها ئازاری دەروونی چەشت، تەنانەت خەوی لێ نەدەکەوت، ولەسەر جێگاکەی بەترسەوە دا ئەچڵەکی وئەیگوت: (من پەیوەندیم چیە بە سەعید؟) هەتا لەسەرجێگا مرد بەو خەم ودەردەوە.

ئەمە ئێمە دڵنیادەکاتەوە لەجەنگەکەمان لەگەڵ هەڵگری لیوای خاچ طاغووتی خۆسەپێنەری ئەمریکی.. چونکە سەرەڕای دەسەڵاتی وزاڵبوونی بە

جەنگی موسڵمانان دەکەن چونکە باوەڕدارن

چەك وجبەخانە؛ کەچی هێشتا ئازاری دەروونی وڕوخاندنی وورەی جەستەیی ئەچێژێت بەجۆرێک ئەگەربڕژێتە سەرچیاکان ئەوا ووردوخاش ئەبێت.

هەروەها قورئانیش ئەم ڕاستەقینەیە دەرئەبڕێت هەروەک لەسورەتی ئال عمران، اللە سبحانە وتعالى ئەفەرمووێت: {وَإِذَا خَلَوْاْ عَضُّواْ عَلَيْكُمُ الأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُواْ بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ * إِن تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُواْ بِهَا وَإِن تَصْبِرُواْ وَتَتَّقُواْ لاَ يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ} [آل عمران:١١٩-١٢٠]، واتا: (کاتێک بە تەنها دەبن، پەنجەی خۆیان دەگەزن ئەوەندە ڕق ئەستوورو داخ لە دڵن، پێیان بڵێ: دەک بمرن لە داخا، بەڕاستی اللە خۆی زانایە بەوەی کە لە دڵ و دەروون و سینەکاندا حەشاردراوە و (چاکتان دەناسێت) * ئەگەر چاکەیەکتان تووش بوو، یان خێرێک ڕووی تێکردن، ئەوان پێی غەمبار دەبن و پێیان ناخۆشە، خۆ ئەگەربەڵاو ناخۆشییەکتان بۆ پێش بێت، ئەوان پێی دڵخۆش دەبن، جا ئەگەر خۆگر بن و پارێزکار بن، پیلان و تەڵەکەی ئەوانە هیچ زیانێکتان پێناگەیەنێت، چونکە بەڕاستی اللە دەوری پیلان وپلانیانی داوەوئاگایە بە هەموو کارو کردەوەو نەخشەیەکیان) هەروەها ئەفەرمووێت: {وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا} [الأحزاب:٢٥]. واتا: (اللە کافرانی تێکشکاند و گێڕانیەوە دواوە بەخۆیان و کینە و بوغزیانەوە، هیچ جۆرە خەیرێکیان دەست نەکەوت، هەر اللە خۆی ئیماندارانی لەجەنگ پاراست (هەر خۆێشی بە باو باران و لەشکری تایبەتی کافرانی تێکشکاند)، جا هەمیشەو بەردەوام اللە بەهێزەو بەدەسەڵاتە).
ویەکێکی ترلەو شێوازانەی کە ئەشاردرێتەوە لەدەروون کوێرەکان؛
ڕوانینە ژیانی تەواوەتی کە اللە تەرخانی کردووە بۆ دۆست وهەڵبژێردراوەکانی خۆی، اللە تعالى ئەفەرمووێت: {وَلاَ تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُواْ فِي سَبِيلِ اللّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاء عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ} [آل عمران:١٦٩].

هەرکەسی بەشمشێر نەمرێت ئەمرێ بەغەبری***زۆرن هۆکاربۆ مردن بەڵام هەریەکە مەرگێ
لەمانەی پێشووەوە تێگەیشتنێکی گشتگیری سەرکەوتنمان بۆ ڕووندەبێتەوە؛ بەوەی کە درووست نییە کەئێمە خۆمان جۆری ئەو سەرکەوتنە دیاریبکەین کەئەمانەوێت.

هەروەها لەپێداویستییەکانی خۆڕاگری وچاونەترسی - وەکو ئەوەی بینیمان لەسەرخاکی فەللوجە- پێغەمبەرﷺ هەواڵی پێداوین کەیەکێک لەنیشانەکانی سەرکەوتنی ئایینی ئیسلام ئەوەیە کەهیچ هێزێک لەسەر زەویدا ناتوانێ سەرجەم ئیمانداران لەناوببات، هەروەک ئەوەی لێی دەترسان کاتی خۆی لەسەردەمی نوح یان لەسەرەتای هاتنی پەیامەکە، لەبەرئەوەی پەیامبەر ﷺ ڕوونیکردەوە کەجیهاد بەدامەزراوی دەمێنێتەوە وکاردەکات لەزەویدا، هەروەک لەفەرموودەی سەحیحدا هاتووە: (بەردەوام دەستەیەک لەئومەتەکەم هەڵدەستن بەفەرمانی اللە زیانیان پێ ناگات بەهۆی ئەوانەی سەریان ناخەن یان سەرپێچییان ئەکەن هەتا کاتی فەرمانی اللە دێت ئەوانیش لەسەرهەمانشت ئەبن).
بەڕاستی سەرکەوتن وچارەنووسی ئەم ئایینە بەدەستی (اللە) یە ﷻ، هەر بەدەستی خۆیەتی وپەیمانی پێی داوە، ئەگەربیەوێ سەریدەخات وئاشکرای ئەکات، وئەگەربیەوێ دوای ئەخات ودووری ئەخات، هەر خۆی دانا وشارەزایە بەکاروبارەکانی خۆی، ئەگەر دوای بخات ئەوا بەحیکمەتێکە قەدەری بۆداناوە وتێیدا خێروچاکەی بۆئیمان وئەهلەکەی داناوە، هیچ کەسێکیش بەغیرەتتر نییە لەسەرحەق وئەهلەکەی زیاتر لە اللە، {يَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ * بِنَصْرِ اللَّهِ يَنصُرُ مَن يَشَاء وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ * وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} [الروم:٤-٦]. واتا: (لەم ڕۆژەدا باوەڕداران دڵخۆش دەبن * بەسەرکەوتنی اللە اللە خۆی ئەوەی بوێت سەری دەخات وە هەرخۆی عەزیزورەحیمە * بەڵێنی (اللە)یە اللە بەڵێنەکانی خۆی دەباتە سەربەڵام زۆربەی خەڵکی نایزانن).
وامەزانە شکۆداری خورمایەکە تۆئەیخۆی***ناگەیت بەشکۆداری تا نەچێژیت تاڵاوی

لەبەرئەوەی اللە ﷻ توانای بەرز وشکۆمەندیەکەی گەورە بووە ومنەت دەکات لەسەر ئیمانداران بەسەرکەوتن هەندێجار وتاقییاندەکاتەوە هەندێجاری تر کەتێیدا ئەم نیعمەتەیان لێ ئەگرێتەوە وتامی تاقیکردنەوەیان پێ ئەچێژێت بۆ هەندێک حیکمەت کەخۆی قەدەری بۆداناوە وئەیزانێت.

ڕەنگە اللە نیعمەت بخاتە ناو بەڵایەک هەرچەندە گەورەش بێ***وە اللە هەندێک گەل تاقیدەکاتەوە بەنیعمەتەکان
وەئیبن قەییم ﵀ لە «زاد المعاد»دا هەندێک لەم حیکمەتانەی ژماردووە، کەدەڵێت:

لەوانە: ئەمە یەکێکە لەنیشانەکانی پێغەمبەران هەروەک هیرەقل بەئەبو سوفیانی گوت: ئایا کوشتارتان کرد لەگەڵیدا؟ ووتی: بەڵێ، گوتی: جەنگ چۆن بوو لەنێوان ئێوە وئەو؟ ووتی: دەستاودەست بوو جارێک سەردەکەوت بەسەرمان وجارێک ئێمە سەردەکەوتین بەسەریدا، گوتی: بەم شێوەیە پێغەمبەران تاقیدەکرێنەوە پاشان پاشەڕۆژ بۆ ئەوانە.

وە لەوانە: ئیمانداری ڕاستگۆ جیائەکرێتەوە لەدووڕووی درۆزن، چونکە

موجاهید تاقیدەکرێتەوە بە برینداربوون لە جەنگدا

موسڵمانان کاتێک الله سەریانیخست بەسەر دوژمنەکانیان لەجەنگی بەدر وناوبانگیان بەرزەوەبوو، هەندێک کەس هاتنە ناو ئیسلام بەڕوکار کەلە ناخەوە لەگەڵیان نەبوون، حیکمەتی الله ﷻ وابوو توشی مەینەتی کردن تا بەندە موسڵمانانەکان جیابکرێنەوە لە دووڕووەکان، دووڕووەکان لەم جەنگەدا سەریان دەرکرد وقسەی ناودڵی خۆیانکرد، ونهێنیەکانیان ئاشکرابوو، وئەوەی کەپێشتر بەئاماژە ئەیانووت ئێستا بەڕوونی ئەیلێن، وخەڵکی دابەشبوون بۆسەر کافر وئیماندار ودووڕوو بەشێوەیەکی ئاشکرا، وئیمانداران زانییان کە دوژمنێکیان هەیە لەناو ماڵی خۆیانە ولەگەڵیانە، لێیان جیانابنەوە، خۆیانیان بۆئامادە کردن وئاگاداربوون لێیان.

وە لەوانە: ئەگەر الله ﷻ هەمیشە ئیماندارانی سەرخستبا ولەهەموو شوێنێک زاڵیانی کردبا، وهەمیشە جێنشینی کردبن وسەریخستبن بەسەر دوژمنیان، ئەوا دەروونیان خۆبەزلزان ولوتبەرز وزیادەڕەو ئەبوو، خۆئەگەر سەرکەوتن وبردنەوە ورزق وڕۆزی ببارێنێتە سەریان ئەوا هەردەم لەسەر حاڵی خۆیان ئەمانەوە، هەربۆیە هیچ شتێ بەندەکانی چاك ناکات جگە لەخۆشی وناخۆشی وسەختی وساکاری ولێسەندن وبەخشین، هەرئەو کاروباری بەندەکانی خۆی ڕێکدەخات هەروەک بەحیکمەتی خۆی ئەگونجێت، ئەو بەبەندەکانی شارەزایە و بینەریانە.

وە لەوانە: دەرهێنانی بەندایەتی دۆستەکانی وحزبەکەی لەخۆشی وناخۆشیدا لەوەی پێیان خۆشە ولەوەش کەپێیان ناخۆشە، ولەدۆخی زاڵبوونیان بەسەر دوژمن وزاڵبوونی دوژمن بەسەریاندا، جا ئەگەر خۆڕاگربن لەسەر گوێڕایەڵی فەرمایشتەکان لەوەی کەپێیان خۆشە ولەوەش کەپێیان ناخۆشە ئەوا ئەوان بەڕاستی بەندەی (الله)ن، نەوەک ئەوانەی الله دەپەرستن لەسەر یەک بار، تەنها خۆشی ونیعمەت وتێروپڕی.

وەلەوانە: ئەگەر تاقیانبکاتەوە بەزاڵبوون وپاشان بڕوخێن ئەوا زەلیل ئەبن وئەشکێنەوە وچۆک دائەنێن، وداوای عزەت وسەرکەوتنی لێدەکەن، چونکە خەڵاتی سەرکەوتن لەگەڵ زەلیلی وشکانەوە دەبێت، الله تعالی ئەفەرمووێت: {وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّهُ بِبَدْرٍ وَأَنتُمْ أَذِلَّةٌ} [آل عمران:١٢٣]، واتا: (بەڕاستی الله سەری خستن لەبەدر لەکاتێك ئێوە بێتوانابوون). وەهەروەها ئەفەرمووێت: {وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنكُمْ شَيْئًا} [التوبة:٢٥]، واتا: (وە لەڕۆژی حونەین کاتێك زۆری ژمارەتان سەرسامی کردن ئەوەش هیچ سودی نەبوو بۆتان). هەربۆیە الله ﷻ ئەگەر بیەوێت بەندەی خۆی شکۆمەند وزاڵ وسەرکەوتوو بکات ئەوا سەرەتا ئەیشکێنێتەوە، وزاڵبوون وسەرکەوتن وشکاندنی دوژمنی بەئەندازەی زەلیلی وشکانەوەکەی سەرەتای ئەبێت.

وەلەوانە: الله ﷻ بۆ بەندە ئیماندارەکانی خۆی پێگەی بەرزی لەماڵی ڕێزداری بۆی داناوە کە بەکردەوەکانی خۆی پێی ناگات، وپێی نەئەگەیشتن ئیلا بە بەلا ومەینەتیەکانیان نەبێت، هەربۆیە هۆکارەکانی گەیشتنی بۆیان تەرخانکرد کەئەویش ئیبتیلا وتاقیکردنەوەکانە، هەروەک سەرکەوتووی کردن بۆ کردەوە چاکەکان ئەوەی کەخۆی سەرچاوەی هۆکارەکانی گەیشتنیانە بەو پلەوپایانە.

وەلەوانە: دەروون بەهۆی تێروپڕی هەمیشەیی وسەرکەوتن ودەوڵەمەندی دوچاری زیادەڕەوی ودەستگرتن بەدونیا ئەبێتەوە، ئەمەش نەخۆشییەکە لەکاریئەخات بۆهەوڵدانی ڕاستگۆیانە لەڕۆیشتن بەرەو الله وماڵی ئاخیرەت، چونکە ئەگەر پەروەردگاری بەڕەحم وخاوەنی؛ ڕێزداری بۆبەندەکەی بوێت ئەوا تاقیکردنەوە وئیبتیلای بۆدادەنێت کەدەبێتە دەرمانی چارەسەر بۆئەو نەخۆشییە لەکارخەرە لەڕۆیشتنی بەپەرۆش بۆلای الله.

بەم جۆرە ئەوبەڵا ومەینەتییە ئەبێتە هاوشێوەی پزیشکێک دەرمانی تاڵ ئەداتە نەخۆشەکە وپارچە ئازاربەخشەکانی ئەبڕێتەوە، بۆدەرهێنانی نەخۆشییەکە تێیدا چونکە ئەگەر بەجێی بهێڵێت بەنەخۆشیەکەی خۆیەوە ئەوا ئەبێتە مایەی بەهیلاکچونی نەخۆشەکە.

وەلەوانە: شەهیدبوون لەلای الله بەرزترین پلەی دۆستەکانیەتی، شەهیدەکان ئەوانەی تایبەتەکانن ودۆستە نزیکەکانین لەنێو بەندەکانیدا وهیچ پلەیەک لەدووای ڕاستگۆیەتی نایات جگە لەشەهیدبوون، وە الله ﷻ پێی خۆشە لەنێو بەندەکانیدا شەهیدان هەڵبژێرێت، کە خوێنیان ئەڕژێ لەپێناو خۆشەویستی وڕەزامەندی الله، ڕەزامەندی الله پێش خۆشەویستی خۆیان دەخەن وئەیبەخشن لەپێناوی، وهیچ ڕێگایەکیش نییە بۆگەیشتن بەم پلەیە ئیلا بەدانانی ئەو هۆکارانەی کەئەیگەیەنێت بەم پلەیە کەئەویش زاڵبوونی دوژمنە). ووتەکانی تەواوبوو رحمه الله.

الله ﷻ ئەفەرمووێت: {كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تَكْرَهُواْ شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تُحِبُّواْ شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ} [البقرة:٢١٦]. واتا: (الله جەنگی لەسەر واجبکردوون کە پێشتان ناخۆشە ڕەنگە شتێکتان لا ناخۆش بێت کەچی خێربێت بۆتان وە ڕەنگە شتێکتان لا خۆش بێت کەچی خراپە بێت بۆتان الله شارەزاو زانایە و ئێوە نازانن).

پێشەوا ئیبن قەییم لە «الفوائد» دەڵێت: (لەم ئایەتەدا چەند حیکمەت ونهێنی وبەرژەوەندیەکی تێدایە بۆبەندە، چونکە بەندە ئەگەر بزانێت ئەشێ ناخۆشی بەهۆی خۆشییەوە بێت، وئەشێ خۆشی بەهۆی ناخۆشییەوە بێت؛ ئەوا دڵنەوا نابێت لەوەی کەناخۆشی بەهۆی خۆشییەوە بێت وبێهیوا نابێت لەوەی خۆشی بەهۆی ناخۆشییەوە بێت لەبەرئەوەی زانستی نییە بەسەرەنجامەکان، لەبەرئەوەی الله ئەزانێت دەربارەی بەندە کەبەندە خۆی نایزانێت، ئەوا چەند ئەرکێکی بۆ دەبێت.

لەوانە: هیچ شتێک بۆی سوودمەندتر نییە لەجێبەجێکردنی فەرمانەکان هەرچەندە ئەگەر قورسیش بێت لە دەستپێك، لەبەرئەوەی سەرەنجامەکانی

هەردەم چاکی وخۆشی وشادی دەبێت، هەرچەندە ئەگەر لەناخی خۆیدا پێی ناخۆش بێت ئەوا چاکتر وباشترە بۆی، هەروەها هیچ شتێک خراپترنییە بۆی لەئەنجامدانی قەدەغەکراوەکان هەرچەندە ئەگەر لەناخی خۆیدا ئارەزووی بکات وحەزی لێبێ، ئەوا سەرەنجامەکانی هەردەم ئازار وخەمناکی وشەڕوشۆڕ وکارەسات ئەبێ، وتایبەتمەندی ئەقڵ ئەوەیە کەبەرگری ئازارێکی کەم دەگرێت ئەگەر بەدووایدا چێژێکی گەورە وخێرێکی زۆر بێت، ودووردکەوتنەوە لەچێژێکی کەم ئەگەر بەدووایدا ئازارێکی گەورە وشەڕێکی درێژخایەن بێت.

وەلەنهێنیەکانی ئەم ئایەتەش: ئەوەیە کەداوادەکات لەبەندە کاروباری خۆی بداتە دەستی ئەو زاتەی کەسەرەنجامی کاروبارەکان ئەزانێت وڕازیبێت بەوەی بۆی هەڵئەبژێرێت وبۆی دادەنێت لەبەرئەوەی ئومێدی پێی هەیە بەچاکی سەرەنجام.

وەلەوانە: ئەوەیە کەپێشنیار نەکات بۆپەروەردگاری وهەڵنەبژێرێت لەخۆیەوە وداوای شتێکی لێنەکات کەزانستی پێی نییە، چونکە ڕەنگە زیان ولەناچوونەکەی لەوەدابێت وپێی نەزانێت، تا هیچ شتێک هەڵنەبژێرێت لەبری پەروەردگاری، بەڵکو داوای چاکترین هەڵبژاردنی لێ بکات وداوای ئەوەی لێبکات کەڕازیبکات بەوەی بۆی هەڵئەبژێرێت، هیچ شتێک بۆی باشتر نییە لەمە.

وەلەوانە: ئەگەر کاروباری خۆی بداتە دەستی پەروەردگاری وڕازیبێت بەوەی بۆی هەڵئەبژێرێت، ئەوا بۆی زیاددەکات لەوەی کەبۆی هەڵئەبژێرێت بەهێز وتوانا وئارامگرتن، وئاشووبی لەسەرلادەبات کە ئەشێ لەئەنجامی هەڵبژاردنی بەندە بۆخۆیەوە دروستبێ، وپێی نیشاندەدات کەئەو هەڵبژاردنە سەرەنجامی چاکە کەبۆی هەڵبژاردووە بەڵام ئەگەر خۆی بۆخۆی هەڵبژاردایە نەئەگەیشتە بەشێک لەوچاکەیە.

وەلەوانە: ئەوەیە کە ئارامی ئەکاتەوە لەبیرکردنەوە ماندووکەرەکان لەسەر جۆرەکانی هەڵبژاردن، ودڵی پاکدەکاتەوە لەپێشبینیەکان کە جارێک پێی بەرزدەبێتەوە وجارێک پێی نزم ئەبێتەوە سەرەڕای ئەوەش ڕزگاری نابێت لەوەی کە قەدەری بۆدانراوە، خۆئەگەر ڕازیببوایە بەهەڵبژاردنەکەی الله ئەوا قەدەری خۆی پێی ئەگەیشت ولەوێشدا سوپاسکراو وسۆزدار ئەبوو لەوەی کەتێیدایە، ئەگەرنا قەدەری خۆی بەسەریدا دەهات وزەمکراویش ئەبوو وسۆزدارنەدەبوو تێیدا، لەبەرئەوەی لەگەڵ هەڵبژاردنەکەی خۆی بۆخۆی، وهەرکاتێک کاروبار

وڕەزامەندیەکەی بەڕاستی بداتە دەستی پەروەردگاری خۆیەوە ئەوا قەدەرەکەی ئەیگرێتەوە لەگەڵ سۆز ومیهرەبانی بۆی، بەم جۆرە ئەمێنێتەوە لەنێوان سۆز ومیهرەبانی پەروەردگاری، سۆزەکەی ئەیپارێزێ لەحاڵەتی نەخوازراو، ومیهرەبانیەکەی قەدەرەکەی بۆئاسان دەکات کەبەسەریدا هاتبوو.

ئەگەرقەدەرجێبەجێ بێت بەسەربەندە ئەوا یەکێکە لەگەورەترین هۆکارەکانی سەرکەوتنی، هەربۆیە هیچ شتێ چاکتر نییە بۆی لەوەی ملکەچبێت وخۆی ڕادەستی قەدەر بکات ولەبەردەستی پاڵکەوێ وەکو مردوو؛ چونکە شێر ڕازینابێت بەخواردنی لاشەی بۆگەنی مردوو) ووتەکانی تەواوبوو رحمه الله.

بەردەوام پەروەردگاری بیرئەخستمەوە لە دانیشتن***** وە ئەسرینی چاوانی جۆگەی ئەبەستن
ئەی کچی مامم من قورئان دەریکردم **** بەناچاری، مەنعم دەکەی کە من ڕێگە الله بگرم
ئەگەرهاتمەوە بەدیهێنەرگێڕاومیەوە***** وەگەرچوومەوە لای خۆی تۆڕێگەی تربگرە ڕێوە
نە شەلم نە کوێرتا بیانوویەکم هەبێت **** نە بچوك ولاوازیشم هیچ توانایەکم نەبێت

طەبەری لە مێژووەکەی خۆیدا لە ئیبن ئیسحاقەوە گێڕاویەتیەوە: کەپیاوێک لەهاوەڵانی پەیامبەر ﷺ گوتی: (بەشداری ئوحودم کرد لەگەڵ پەیامبەر ﷺ من وبرایەکی خۆم وگەڕاینەوە بەبرینداری، ئینجا کاتێک بانگخوازەکەی پەیامبەر ﷺ بانگیدا بۆدەرچوون بۆداواکردن وهێرشکردنە سەر دوژمن، بەبراکەمم گوت –یان ئەو بەمنی گوت-: ئایا غەزوەکەمان لەدەسئەچێ لەگەڵ پەیامبەر ﷺ؟ سوێند بە الله هیچ بارهەڵگرێکمان نییە تاکو سواری بین وئێمەش دوو برینداری سەنگینین، ئینجا دەرچووین لەگەڵ پەیامبەر ﷺ ومن برینەکەم سووکتر بوو، کاتێک براکەم بکەوتایە من هەڵم ئەگرتەوە ومن هەڵمئەگرت.. جارێک خۆی ئەڕۆیشت.. هەتا گەیشتین بەو شوێنەی موسڵمانان لێی کۆببونەوە).

ئەبو دەرداء دەڵێت: (چڵەپۆپەی ئیمان: ئارامگرتنە بۆ حوکمەکان وڕازیبوونە بەقەدەر).
هەربەم دەرمانە چارەسەری برینە سەرهەڵدراوەکانمان لێرە ولەوێ دەکەین.

نەگەڕانەوە مەگەر بۆ دەرچوون نەبێت جا بەزامداری یان بە کوژراوی یان توشبوو بە نەخۆشی دەروونی

ئافرەتیش

چاودێرە لە ماڵی هاوسەرەکەی

وبەرپرسیارە لە چاودێریکردنەکەی

پێویستە لەسەر هەر دایکێك ئەو دایکەی کە الله تعالی منەتی ناوەتەسەری ومنداڵ و وەچەی پێ بەخشیوە و لە خاکی دەوڵەتی ئیسلامدا ژیان دەگوزەرێنێت، بەوەی کە ئەم بەخشش وشکۆ گەورەیە بقۆزنەوە وبەهەندی وەربگرن ئەوەی کە پەروەردگار بەوانی بەخشیوە وبە ئافرەتانی تری نەداوە، جا دەبێت هەوڵبدات وکۆشش بکات بۆ پەروەردەکردن وبنیاتنانی منداڵەکانی پەروەردەکردنێك کە پەروەردگارپێی ڕازی بێت وئومەتی مسوڵمانان لێی سودمەندبێت، جا چۆن نا؟ لەکاتێکدا ئەو دایکێکی نەجیب ومنداڵدار وپەروەردەکارە، لەهەمانکاتدا کە پیاوان وباوکان بەکارەوە سەرقاڵن یان سەنگەرنشینین.

عبدالله کوڕی عومەر دەڵێت: گوێم لە پێغەمبەر ﷺ بوو دەیفەرموو: (كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، فَالْإِمَامُ رَاعٍ وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ، وَمَسْؤُولٌ عَنْ أَهْلِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا، وَمَسْؤُولَةٌ عَنْ رَعَيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ، وَمَسْؤُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ) [متفق عليه]، واتا: «هەمووتان چاودێرن وهەمووشتان بەرپرسن لە چاودێریەکەتان، جا پێشەوا چاودێرە وبەپرسیشە لە خەڵکەکەی، وە پیاویش

چاودێره لە خانەوادەکەی وە بەرپرسیشە لە خانەوادەکەی، وە ئافرەتیش چاودێرە لە ماڵی هاوسەرەکەی وە بەرپرسیشە لە چاودێریکردنەکەی، وە خزمەتکاریش چاودێرە لە ماڵی گەورەکەی وە بەرپرسیشە لە چاودێریکردنەکەی»، وە بەڕاستی ئەهلی زانست وزانایان ووشەی (الراعي) یان پێناسە کردووە بە پارێزگار ئەمیندار پەیوەستکراوی شیاو بۆ پاراستنی ئەو ڕاسپاردەی کە پێی دراوە، جا ئەو داواکراو وبەرپرسە لە دادوەربوون تیایدا، وهەستان بە بەدیهێنانی بەرژەوەندیەکانی، وە بەرپرسە لەوەی کەئایا هەڵساوە بەوەی کە پێوستە بۆ ئەوەی کە بەرپرس وچاودێریەتی.

وە کاتێك کە پێغەمبەر ﷺ دەفەرموێت: (وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا، وَمَسْؤُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا)، ئەمە بەرپرسیاریەتیەکی مەزن وئەمانەتێکی گەورەیە کە بەڕاستی خراوەتە سەرشانی ئافرەتی مسوڵمان، جا ئەوەی کە تیایدایە لە ئەجر وپاداشت وتیایدایە، ئەگەر ئەم ئافرەتە مافی تەواوی دا بەوەی کە بەرپرسیار وچاودێریەتی کەمنداڵەکانن، وە تیایدیە لە سزا ولێپرسینەوە کە تیایدایەتی، ئەگەر ئەم ئافرەتە ڕاسپاردەکەی وێڵکرد وگوێی نەدا بە مافی ئەوەی کە کراوە بە بەرپرس وچاودێری.

الله تعالى دەفەرموێت: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ} [التحريم : ٦]، واتا: «ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە خۆتان وکەس وکار وخێزانتان لە ئاگر بپارێزن ئاگرێك کە سوتەمەنیەکەی لاشە وجەستەی خەڵك و بەردە»، عبدالله کوڕی عومەر رضي الله عنهما بە پیاوێکی گوت: «کوڕەکەت ڕەوشت بدە، بەڕاستی تۆ بەپرسی لەسەرکوڕەکەت، کە چیت ڕەوشتداوە، وەچیت فێرکردووە، وە ئەمیش بەرپرسە لەوەی کە چاکەکاربێت بەرامبەرت وگوێڕایەڵ بێت بۆت» [بەیهەقی گێڕاویەتەوە].

دەستپێکردن بە تەوحید

وە بەڕاستی یەکەم شتێك کە لەسەر دایکی باوەڕدار پێویستە کە منداڵەکانی لەسەرپەروەردەبکات هەرلەگەڵ یەکەم جار دێنە گۆ وقسەکردن، بەوەی کە شایەتومانی فێربکات بە (أشهد أن لا اله إلا الله و أن محمدا رسول الله)، وەك ئەوەی کە لە عەلی کوڕی حوسەین رضي الله عنه گێڕدراوەتەوە بەوەی کە ئەو کوڕەکەی فێردەکرد ودەیگوت: (بڵێ باوەڕم هێنا بە الله تعالى و بێباوەڕم بە طاغوت) [رواه ابن أبي شيبة]، وە هەروەها بەوەی کە دایك سێ بنچینەکە (أصول الثلاثة) فێری منداڵەکانی بکات: کێ پەروەردگارتە؟ ئاینەکەت چییە؟ کێ پێغەمبەرتە؟ وەهەروەها بپرسێت لەمنداڵ بەوەی کە (الله تعالى لەکوێیە وە قورئان چییە) وهاوشێوەی ئەم پرسیارانە کە بناغەیەك دادەنێت بۆ عەقیدە وباوەڕێکی پاك وتەوحیدێکی بێگەرد لە دەروونی منداڵدا.

وە لە جوانترین ئەو شتانەی کە دەشێت فێری منداڵ بکرێت پشت وپەناو لەگەڵبوونی الله تعالى ـیە بۆ بەندەکانی، جا بەمە فێری ترسان لە الله ﷻ دەبێت وە پلە وشکۆی الله تعالى لە دەرونیدا مەزن وگەورە دەبێت، وە هەست بەوە دەکات کە پەروەردگار چاودێرە بەسەریەوە لە ئاشکراو پەنهانیدا، وە ئەمەش (عبدالله التستري) یە رحمه الله کاتێك کە منداڵ بوو بەرلەوەی کە بخەوێت ئەمەی دووبارە دەکردەوە ودەیگوت: (الله تعالى ئاگادارمە، الله تعالى چاودێرمە، الله تعالى لەگەڵمە) [رواه ابن أبي شيبة] .

چاکی و باشی دایك هۆکارە بۆ چاك بوونی منداڵەکانی

پێویستە لەسەر دایکی پەروەردەکار ومامۆستا وپێشەنگ بەوەی سەرەتا خۆی چاك بکات تاوەکو سەرکەوتوو بێت لە چاکسازیکردن لەوانەدا کە چاودێریان دەکات وسەرپەرشتیان دەکات، جا بەڕاستی چاکی وباشی کۆمەڵگە وخەڵکی لە چاکی بەرپرس وچاودێریانەوەیە، چاکی منداڵ لە باشی وچاکسازی دایکەوەیە.

ئیبن ئەبو دونیا لە عوتبەی کوڕی ئەبو سفیانەوە گێڕاویەتەوە کە بە ڕەوشتدەروفێرکاری کوڕەکەی دەگوت: «ئەی ئەبو عبدالصمد با یەکەم چاکسازیت بۆ منداڵەکانم لە چاککردنی دەرونی خۆتەوە بێت؛ بەڕاستی کەموکوڕی ئەوان گرێدراو وپەیوەستە بە عەیب وکەم وکوڕیەکانی تۆوە، جا چاکە وکاری دروست لای ئەوان ئەوەیە کە تۆ دەیکەیت وە ناشرینی وکاری ناشیاو لای ئەوان ئەوەیە کە تۆ بە پەسەندنی نازانیت» [النفقه على العيال].

پەروەردەکردن لەسەر دونیا نەویستی وناخۆشی

هەروەها پێویستە لەسەر دایکی مسوڵمان کە ئەمە لە دڵی منداڵەکانیدا بڕوێنێت کە ئەم دونیایە شوێنی مانەوە نییە بەڵکو شوێنی گەشتە، بەڵکو ڕۆژی دوایی شوێنی مانەوەیە، وە الله ﷻ دەفەرموێت لەسەر زاری باوەڕدارانی ئالی فیرعەون: {يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ} [غافر: ٣٩]، واتا: «ئەی گەلەکەم بەڕاستی ئەمە ژیانی دونیایە تەنها تام وچێژێکە وە بەڕاستی ڕۆژی دوایی جێگە وماڵی مانەوە وجێگیر بوونە»، وە بەم شێوەیە ئەم پێگەیشتووانە دونیانەویست دەبن لەم ژیانە تیاچووەدا وە لایان دەبێت بەشتێکی بێ هودە وە ڕۆژی دوایی لە چاوی ئەواندا گەورە ومەزن دەبێت، بە پەروەردەی دایکیان بۆ ئەوان لەسەر ناخۆشی وچەڵەمەی ژیان وهەندێك لە دژواری، وە شیردانیانیان بە مانای دونیا نەویستی، وە بەوەی کە ئەم نیعمەت وبەخششانەی کە بەهرەیان لێدەبینین کاتین ونامێنن، وە لە نمونەی ئەمەدا باشتر نییە لە ژیاننامەی پێشەوای دونیا نەویستان ﷺ لە عروە گێڕدراوەتەوە بەوەی کە عائیشە رضي الله عنها دەڵێت: «بەڕاستی ئێمە زۆر جار هەبوو سەیری هیلالمان دەکرد ئینجا هیلالێکی تر دووبارە هیلالێکی تر، سێ جار تێپەڕبوونی هیلال

موجاهیدێك دایکی هانی داوە بۆ جیهاد

لە دوو مانگدا وە لە ماڵەکانی پێغەمبەر ﷺ ئاگر نەدەکرایەوە» جا گوتم (واتا عورڕوە): «ئەی پورێ بەچی ژیانتان دەکرد؟» گووتی: «هەردوو ڕەشێنەکە، ئاو و خورما، تەنها ئەوە نەبێت کە پێغەمبەر ﷺ دراوسێییەکی هەبوو لە سەرخەرەکان کە ئاژەڵی شیردەریان هەبوو کە لە شیرەکەی بەشی پێغەمەریان ﷺ ئەدا وە ئەمە وزەی ئەدایـن وئاوی ئەدایـن» [متفق علیـه] .

وە لە ئەبو هورەیرەوە ﷺ گێڕدراوەتەوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (اللهم اجعل رزق آل محمد قوتا) [متفق علیه]، ئیبن حەجەردەڵێت: «(قوت) واتا: بژێوی و پێخۆر، بەسیان بێت لە بژێویەك کە وایان لێنەکات توشی زەلیلی وداواکردن بن لەخەڵکی، وە بەجۆرێکیش نەبێت کە زیاد لە پێویست بێت وسەربکێشێت بۆ ڕابواردن وخۆشگوزەرانی لە دونیادا» [فتح الباري].

بەڵێ ئەوەیە کە پێغەمبەر ﷺ داوای کردووە بۆ خانەوادە وئال وبەیتی خۆی سەرەڕای ئەوەی کە جوبرائیل ﷺ بەڕاستی کلیلی گەنجینەکانی زەوی بۆهێنا بەڵام پێغەمبەر ﷺ دونیانەویستی وزوهدی تێدا کرد، وە لە ئەبو هورەیرەوە ﷺ گێڕدراوەتەوە کە گوتویەتی: «هەرگیز خانەوادەکەی تێرنەبوون لە خواردنی سێ ڕۆژ تا ئەوەی کە گیانی سپارد» [بوخاری گێڕاویەتەوە]، وە ئەمەش هەر پێغەمبەرە ﷺ خۆشەویستی پەروەردگار وهەڵبژێردراوی ئەو کە لەسەر حەسیر دەخەوت تا ئەوەی کە شوێنی حەسیرەکە لەسەر لاشەی ئەو دەردەچو وە عومەری کوڕی خەطاب ﷺ دەیبینی ودەگریا بۆ ئەم حاڵە، وە پێغەمبەر ﷺ پێی دەگوت (چی دەتگرێنێت؟) جا ئەمیش دەیگوت: ئەی ڕەسوڵ الله ئەوە کیسرا وقەیسەر لە چ حاڵ وبارێکدان، وە تۆش نێردراوی الله تعالی، پێغەمبەر ﷺ فەرمووی: (ئایا ڕازی نیت بەوەی کە دونیا بۆ ئەوان بێت وڕۆژی دوایی بۆ ئێمە؟) [متفق علیه].

وە ئەمە حاڵ وباری پێغەمبەرەکەمان بوو لەم دونیایە ﷺ، وە پێویستە نەوەی خیلافەت لەسەر ئەمە پەروەردەبێت، جا دەبێت بە وەچە ونەوەیەکی پتەو وزبر کە بەڕاستی ژیان فێری کردوون وبناغەیەکی پتەویان هەیە، وە بەمەش ئامادە دەبێت بۆ هەڵگرتنی سپاردەکەی وە وەرگرتنی ئاڵاکە وجێنشین بوون لەسەر زەوی، لە ئەبو عوثمانی نەهدیەوە گێڕدراوەتەوە، کە دەڵێت: «کیتابێکی عومەری کوڕی خەطابمان بۆهات: زبر ودژوار بژین، سادە بن لە جل وبەرگدا، جیرو توند وتۆڵ بن، وە وریابن لە خۆشگوزەرانی، وبەرگی عەجەم» [طەحاوی گێڕاویەتەوە لە (شرح معاني الآثار)] .

پەروەردە کردن لەسەر خۆشویستنی جەنگ لە پێناو الله

وە لە مەزنترین نیعمەت و بەخششەکانی پەروەردگار لەسەر بەچکە شێرانی خیلافەت، ئەوەی کە پێویستە لەسەر دایك کە هەستی پێبکات بەم بەخششە وبەهەڵی بزانێت وبیقۆزێتەوە وسوپازگوزاری پەروەردگار بێت لەسەری، بەوەی کە منداڵەکانی پەروەردە بکات لە ژێر سایەی ماڵی باوکێکی موجاهید، جا ئەوان گەورەدەبن وچاوە چکۆڵەکانیان ڕاهاتووە لەسەر بینینی چەك وتفەنگ وفیشەکدان ودەمانچە ونارنجۆك وپشتێنی بۆمبڕێژکراو، هەروەك بەڕاستی بڵاوکراوەکانی موجاهیدان وە هەواڵە خوێندراو وبیستراوەکانیان، گەشە دەدات بە خۆشەویستی جیهاد وئەهلی جیهاد وڕق لێبوونەوەی دوژمنانیان لە ناخی ئەم بەچکە شێرە، وە ڕەنگە دایك هەندێك جارگوێی لە لۆمە وسەرزەنشت ببێت لەسەر

پەروەردەکردن لە خاکی خیلافەت نیعمەتێکی گەورەیە

چۆنیەتی پەروەردەکردنی منداڵەکانی، بەبیانوی ئەوەی کە ئەمە منداڵیەتیەکەیان دەکوژێت وبێتاوانیەکەیان دەمرێنێت، وە بە هاوشێوەی ئەمانە دەڵێین: ئەبو یەعلا بە سەنەدێکی باش لە ئەبو هورەیرەوە هێناویەتی لە پێغەمبەرەوە ﷺ دەڵێت: حەسەن وحوسەین عليه السلام زۆرانبازیان دەکرد لای پێغەمبەر ﷺ پێغەمبەر ﷺ دەیفەرموو: دەی حەسەن (وەك هاندانێك)، فاطیمە رضي الله عنها گوتی: ئەی ڕەسول الله بۆ دەڵێی دەی حەسەن واتا بۆچی هانی حەسەن دەدەیت؟ وە ئەویش گوتی: بەڕاستی ئەوە جوبرائیل عليه السلام دەڵێت (هيَّ حسين) واتا ئەو هانی حوسەین دەدات.

وە بوخاری لە صەحیحەکەیدا گێڕاویەتیەوە لە عبدالرحمن کوڕی عەوفەوە کە دەڵێت: «بەڕاستی من لە ڕۆژی بەدردا لەڕیزدا وەستابووم، سەیری چەپ وڕاستم دەکرد، بینیم من لە نێوان دوو هەرزەکاری تازە پێگەیشتوو لە ئەنصارەکان وەستاوم، خۆزگەم خواست کە هێزوبازوم وەك ئەوان بووایە، جا یەکێکیان ئاماژەی کرد بۆم وگوتی: مامە، ئایا ئەبو جەهل دەناسیت؟ دەڵێت: گوتم: بەڵێ چیت لێی دەوێ ئەی کوڕی برام؟ گوتی: پێمگەیشتووە بەوەی کە ئەو جنێوی بە ڕەسول الله داوە ﷺ سوێند بەوەی نەفسی منی بەدەستە سێبەرم لە سێبەری جیانابێتەوە تاوەکو هەرکامێکمان پەلەی مردنی هاتووە دەمرێت، وە گوتی: ئەمجار ئەوەی تریان ئاماژەی بۆکردم وهەمان شتی گوت، گوتی: بەڕاستی سەرم سوڕما لەمە، گوتی: زۆری نەخایاند بەوەی کە سەیرم کرد ئەبو جەهل لە نێو خەڵکەکەدا دێت ودەچێت، یەکسەر پێمگوتن: ئەها نابینن؟ ئەم هاوڕێکەتانە کە پرسیاری لێدەکەن، بە پەلە ڕایانکرد بۆی، وە ڕوبەڕووبوونەوە لەگەڵی، وە لێیاندا تا کوشتیان، ئینجا هاتنە لای پێغەمبەر ﷺ وە هەواڵیان پێدا، پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (کامتان کوشتتان؟)، جا هەر یەکێکیان دەیگوت: من کوشتم، ئەویش فەرمووی: (ئایا شمشێرەکانتان سڕیوەتەوە؟) گوتیان: نەخێر، پێغەمبەر ﷺ سەیری هەردوو شمشێرەکەی کرد وفەرمووی: (هەردووکتان کوشتوتانە)».

وە هەروەها لە (البداية و النهاية) دا هاتووە: «لە هاشمی کوڕی عروەوە، گوتی: بەڕاستی یەکەم شتێك کە عبدالله کوڕی زوبەیری پێی زمان پاراو کرا لە کاتێکدا کە بچوك بوو بریتی بوو لە شمشێر شمشێر، ئەمەی بەدەمەوە گرتبوو، هەرکە زوبەیر ئەمەی لەو گوێی لێدەبوو پێی دەگوت: سوێند بە الله ڕۆژورۆژگارێك دێت لەم شمشێرەت بۆ دەبێت».

وە لە عروەی کوڕی زوبەیر گێڕدراوەتەوە بەوەی کە زوبەیر لە ڕۆژی یەرموکدا عبدالله_ی کوڕی سواری وڵاخێك کرد لە کاتێك کە ١٠ ساڵان بوو وە جڵەوی وڵاخەکەی دا دەست عبدالله [بوخاری گێڕاویەتەوە].

سوربوون لەسەرزمانی عەرەبی

وە خۆزگە دایکی مسوڵمان سوربووبا لەسەرئەوەی کە پارێزگاری بکات لە عەرەبی زمانی منداڵەکانی، وە ڕاستکردنەوەیان لە هەڵە وچەوتی، جا ئەگەر خۆیان لەعەرەب نەبوون هەوڵبدات زمانی عەرەبیان فێربکات، تاوەکو کاروباری ئاینەکەیان فێرببن، وتێکەڵی کۆمەڵی مسوڵمانان ببن، وە بەڕاستی لە خەطیبی بەغدادی گێڕدراوەتەوە بەوەی کە (عەلی و عبدالله کوڕی عەباس وعبدالله کوڕی عومەر) رضي الله عنهم ئەگەر منداڵەکانیان هەڵەیەکی زمانەوانیان بکردبا لێیان دەدان.

زانـــــــاكان و عابیدەكانیان پەرست لە شوێنی الله

نوسینی

شێخ سولەیمانی كوڕی عبدالله
كوڕی محمد كوڕی عبدالوهاب

سولەیمانی کوڕی عبداللە کوڕی محمد کوڕی عبدالوهاب لە پەرتوکی (تیسیر العزیز الحمید في شرح كتاب التوحید) لە بابی (ومن أطاع العلماء والأمراء في تحریم ما أحل الله وتحلیل ما حرمه الله فقد اتخذهم أربابا من دون الله) واتا: (ئەوەی کە گوێڕایەڵی زانا وفەرمانڕەواکان بکات لە حەڕامکردنی ئەوەی الله حەلالی کردوە یان لە حەلالکردنی ئەوەی الله حەڕامی کردوە ئەوە چەند خوایەکیان بۆخۆیان هەڵبژاردوە) دەڵێت:

کاتێك گوێڕایەڵی لەجۆرەکانی عیبادەت بێت بەڵکو هەر خۆی عیبادەت بێت، ئەوە گوێڕایەڵی الله خۆی دەبینێتەوە لە گوێڕایەڵی پێغەمبەران ﷺ، وە گوێڕایەڵی بۆ هیچ بونەوەرێك نابێت مەگەر بکەوێتە ژێر گوێڕایەڵی الله، ئەگەرنا گوێڕایەڵی هیچ بونەوەرێك واجب نەبووە.

لێرەدا مەبەست لەگوێڕایەڵی تایبەتە لەسەر حەڕامکردنی حەلالکراوەکان یان حەلالکردنی حەڕامەکان، ئەوەی گوێڕایەڵی کەسێك بکات جگە لە پێغەمبەر ﷺ کە ئەو لەخۆیەوە قسە ناکات ئەو کاتە ئەو کەسە دەبێتە کەسێکی موشریك، هەروەك الله تعالی ڕونی کردۆتەوە لە فەرمایشتی {اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ} واتا: زاناکانیان، {وَرُهْبَانَهُمْ} واتا: موتەقیەکانیان {أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ} [التوبة: ٣١]، وە پێغەمبەر ﷺ ڕاڤەی کردوە بەوەی ئەوا گوێڕایەڵیان دەکەن لە حەڕامکردنی حەلالکراوەکان، وحەلالکردنی حەڕامکراوەکان هەروەك لە فەرموودەی عەدی باسی دەکەین.

ئەگەر گوترا ئەوە الله تعالی فەرموویەتی: {أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ} [النساء: ٥٩] دەگوترێت: ئەوانە زاناکانن، وە گوتراوە ئەوان: کاربەدەستەکانن، کە هەردووکیان ئیمام ئەحمەد گێڕاویەتیەوە، ئیبن قەیم دەڵێت: «لە لێکۆڵینەوە دەردەکەوێت کە ئایەتەکە هەردوو کۆمەڵەکە دەگرێتەوە»، گوتراوە گوێڕایەڵیان دەکرێت کاتێك فەرمانیان کرد بە گوێڕایەڵی الله وڕەسولەکەی، ئەوە زاناکان فەرمانی الله وفەرمانی ڕەسولەکەی دەگەیەنن، وە فەرمانڕەوا وکاربەدەستەکان جێبەجێی دەکەن، ئەوکات گوێڕایەڵیان دەکەوێتە گوێڕایەڵی الله وڕەسولەکە، هەروەك ﷺ فەرموویەتی (گوێڕایەڵی نیە لە سەرپێچی، بەڵکو گوێڕایەڵی لەچاکەیە) [رواه البخاري ومسلم]، وە فەرموویەتی: (گوێڕایەڵی وگوێگری واجبە لەسەر بەندە تافەرمانی تاوانی پێنەکرێت، ئەگەرفەرمانی پێکرا بەسەرپێچی وتاوان نەگوێگرتن هەیە ونەگوێڕایەڵی) هەردوو فەرموودەکە صەحیحن، ئەوەی لەم ئایەتە هەیە پێچەوانەی ئایەتی (براءة) نیە.

وە ئیبن عەباس گوتی: «خەریکە بەرد ببارێت بەسەرتان لەئاسمانەوە، دەڵێم: پێغەمبەر ﷺ فەرمووی، دەڵێن: ئەبوبەکر وای گوت عومەر وای گوت؟»، لەوتەکەی: «خەریکە» واتا: نزیکە.

ئەو وتەشی لەکاتێك بوو کە گفتوگۆی دەکرد لە سەر موتعەکردن لەحەج، ئەو کات ئیبن عەباس فەرمانی بەموتعەکردن دەکرد، ئەوەی لەبەرامبەری گفتوگۆی دەکرد لەگەڵ ئیبن عەباس گوتی ئەبوبەکروعومەرئاوا نالێن وئەوان ئەولاترن بۆ گوێڕایەڵیکردنیان، ئەویش ئەو قسەی کرد لەدڵ وباوەڕەوە وەك ئەوپەڕی شوێنکەوتن بۆ پێغەمبەر ﷺ هەرچەندە لەوە پێچەوانەی هەرکەسێك بێت، هەروەك شافیعی گوتی: «زانایان کۆکن لەسەر ئەوەی کە شتێك ڕونبویەوە کە لەپێغەمبەرەوە ﷺ هاتوە نابێت وازی لێ بهێندرێت بۆ قسەی هیچ کەسێك» [مدارج السالكین].

ئەگەر ئەوە وتەی ئیبن عەباس بێت پێچەوانەی ئەبوبەکر وعومەر بکات ئەوانیش شوێن ومەکانەتیان دیارە، گومانت چیە ئایا چی دەگوت بەرامبەر بەکەسێك پێچەوانەی فەرمایشتی پێغەمبەر ﷺ بکات لەبەر قسەی پێشەواکەی یان مەزهەبەکەی کە خۆی دەداتە پاڵی؟! بەڵکو سەنگێك دروستبکات لەسەرقورئان وسونەت، ئەوەی هاتەوە لەگەڵ ڕا وبۆچوونەکەی قبوڵی بکات وئەوەی پێچەوانەی بوو ڕەتی بکاتەوە، الله المستعان.

چ لەوە جوانترکە هەندێك لەوانەی کۆتایی گوتویانە:
ئەگەربەڵگەیەکیان بۆهات هاوتا بوو
لەگەڵ بۆچونی باوك باپیرانیان
ڕازی دەبن ئەگەرنا دەڵێن ئەوە تەئویلی هەیە
وە چەندین شتی قورس دادەنێن بۆتەئویلکردن

گومانی تێدانیە ئەوە فەرمایشتی الله دەگرێتەوە کاتێك فەرموویەتی: {اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ} تاکۆتایی ئایەتەکە [التوبة: ٣١].

شێخ موحەممەدی کوڕی عبدالوهاب دەڵێت: «ئەحمەدی کوڕی حەنبەل دەڵێت: سەیرم بەگەلێك دێت کە سەنەدەکانی فەرموودەیان زانی وزانیان صەحیحە پاشان بڕۆن بۆلای بۆچونی سوفیان، کاتێك الله تعالی فەرموویەتی: {فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ} [النور: ٦٣]، واتا: (با ئەوانە بترسن کە سەرپێچی فەرمانەکانی پێغەمبەردەکەن لەوەی توشی فیتنە بن)، ئایا دەزانی فیتنە واتای چیە؟ فیتنە واتا: شیرك کە هەندێك لە فەرمایشتەکانی ڕەتبکاتەوە ئەوە شتێکی کەم لەگومڕایی بکەوێتە دڵی ئەوکاتیش تیادەچێت».

زانا خراپەکان کۆنگرە دەبەستن بۆگومڕاکردنی شوێنکەوتووەکانیان

ئەوە وتەی پێشەوا ئەحمەدە وگێڕاویەتیەوە لە فەزڵی کوری زیاد وئەبوطالب.

فەزڵ لە ئەحمەدەوە گێڕاویەتیەوە ودەڵێت: «سەیری قورئانم کرد بینیم لە سی وسێ شوێن باسی گوێڕایەڵی بۆ پێغەمبەر دەکات پاشان ئەم ئایەتەی خوێندەوە: {فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ} تا کۆتایی [النور: ٦٣]، چەند بارەی کردەوە ودەیگوت: فیتنە جگە لەشیرك هیچی تر نیە، ئەگەر تەنها بەشێك لە فەرمایشتەکانی قبوڵکرد ئەوە ڕەنگە شتێك لەگومڕایی پێهەڵخزێنەربکەوێتە دڵی ئەوکاتیش لەناودەچێت پاشان ئەم ئایاتەی خوێندەوە: {فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ} [النساء: ٦٥]».

ئەبو طالب لە ئەحمەدەوە دەگێڕیتەوە ودەڵێت -پێی گوترا: گەلێك وازدەهێنن لە فەرموودە ودەچنە سەر بۆچوونی سوفیان- گوتی: » سەیرم بەگەلێك دێت کە سەنەدەکانی فەرموودەیان زانی وزانیان صەحیحە پاشان بڕۆن بۆلای بۆچونی سوفیان وجگە لەسوفیان، کاتێك اللە تعالی فەرموویەتی: {فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ} [النور: ٦٣]، ئایا دەزانی فیتنە چیە؟ کوفرە، اللە تعالی دەفەرموێت: {وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ} [البقرة: ٢١٧]، واتا: (شیرك گەورەترە لە فیتنە)، وازدەهێنن لە فەرموودەی پێغەمبەر ﷺ وئارەزووەکانیان بۆچوونەکانی خۆیان پێ زاڵدەکات» ئەوەش شێخی ئیسلام باسی کردووە.

دەڵێم: وتەی ئەحمەد لەخراپە باسکردنی چاولێکەری ورەخنەگرتن لەدانانی پەرتوکی (الرأي) بۆچوون زۆرە وبەناوبانگە.

کاتێك گوتی: «سەنەدەکانیان زانی» واتا: ئەوانەی فەرموودەکەیان گێڕاوەتەوە، «صحته» واتە: ئەوانەی گێڕابوویانەوە صەحیح بوون، کە بەڵگەیە لەسەر صەحیحی فەرموودەکە.

وە کە دەڵیت: «دەچنە سەر بۆچوونی سوفیان»، واتە سوفیانی ثەوری پێشەوای زاهیدی عابیدی سیقەی فیقهزان، کە قوتابی هەبووە ومەزهەبەکەی بەناوبانگە، بەڵام پچڕاوە ئێستا.

مەبەستی پێشەوا ئەحمەد ئینکاریکردنە لەسەر ئەوکەسەی سەنەدی فەرموودە ودروستیەکەی دەزانێت، پاشان دەچێت تەقلیدی سوفیان وجگە لەویش دەکات، وەبیانوی پوچ وباتیڵ دەهێنێتەوە، یان بەوەی وەرگرتن لەفەرموودە بە ئیجتیهادە، وە ئیجتیهادیش لەکۆنەوە نەماوە! یان ئەو پێشەوایەی کە تەقلیدی دەکەم زاناترە لەمن، ئەو هیچ قسەیەك ناکات بێ زانست، وە ئەو فەرموودەیە ناهێنێتەوە بەنمونە تەنها دوای ئەوە نەبێت کە زانستی لەسەرهەیە! یان ئەوە ئیجتیهادە، وە پێویستە لەسەرکەسی موجتەهید زانا بێت بەقورئان وزانا بێت بە سونەتی پیغەمبەر ﷺ وناسیخ ومەنسوخ، ودروستی ولاوازی فەرموودە، زانا بێت بەهێنانەوەی بەڵگە وزانا بێت بەزمانی عەرەبی ونەحو وئصوڵ، وە لەم چەشنە مەرجانە کە ڕەنگە هەمووی بەتەواو لەئەبوبەکر وعومەریش دانەبێت k.

پێی دەگوترێت: ئەگەر ئەوە ڕاست بێت، ئەوە مەبەست تیایدا موجتەهیدێکی ڕەهایە (مطلق)، بەڵام ئەگەر ئەوە مەرجێك بێت لەکارکردن بەقورئان وسونەت، ئەوە درۆی کردوە بەدەم اللە وبەدەم پێغەمبەرەکەی ﷺ، وبەدەم پێشەوا زاناکان، بەڵکو ئەوەی واجبێکی حەتمیە لەسەر باوەڕداران کاتێك قورئان وسونەتی پێگەیشت وماناکەیان زانی جا لەهەرشتێك

بێت دەبێت کاری پێبکات هەرچەندە پێچەوانەی هەرکەسێك بێت، فەرمانی پەروەردگارمانە وفەرمانی پێغەمبەرەکەمانە ﷺ، کە هەموو زاناکان کۆکن لەسەر ئەمە، جگە لەنەزانە موقەلیدەکان وێنەی ئەوانەش لە ئەهلی زانست ناژمێردرێن، هەروەك ئیجماع هەیە لەسەر ئەوەی کە ئەوان لەئەهلی زانست نین، ئەوەش قسەی ئەبو عومەروئیبن عبدالبروجگە لەوانیشە.

الله تعالی دەفەرمویت: {اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ} [الأعراف: ٣]. واتا: (شوێنی ئەوە بکەون کە پەروەردگارتان بۆتانی دابەزاندوە وە نەکەن شوێنی غەیری بکەون وبیکەنە دۆستی خۆتان کەمێك نەبیت لەخەڵکی بیرناکەنەوە).

وە دەفەرموێت: {وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ} [النور: ٥٤]. واتا: (ئەگەر شوێنی بکەون هیدایەت دەدرێن وجگە لەگەیاندنێکی جوان هیچی تر لەسەرپیغەمبەر نیە).

الله شایەدی هیدایەتی داوە بۆ ئەو کەسەی گوێڕایەڵی پێغەمبەر ﷺ دەکات، وە لەلای موقەلیدەکان ئەوەی گوێڕایەڵی ﷺ بکات هیدایەتی وەرنەگرتوە بەڵکو کەسی ڕێنمونی وەرگر وهیدایەتدراو ئەوەیە کە سەرپێچی ئەو بکات ولەقسەی لابدات وبچێت بۆ قسەی کەسانی تر، وپشت بکاتە سونەت وڕوبکاتە مەزهەبیك یان شێخێك یان لەم چەشنانە.

زۆر لەوانەی بانگەشی زانست وزانیاری دەکات کەوتۆتە ناو ئەو تەقلیدە حەڕامەوە، لەکاتێکدا کە ئەو پەرتوك دادەنێت لەسەر فەرمودە وسوونەت، پاشان دەبینیت وشکبۆتەوە لەسەر مەزهەبەکەی وپێی وایە دەرچوون لەم مەزهەبە لە گوناهە گەورەکانە.

ئەوەی لە وتەی پێشەوا ئەحمەد وەردەگیرێت ئەوەیە کە تەقلید پێش گەیشتنی حوجە وڕونکردنەوە خراپ نیە بەڵکو خراپە وحەڕامە لەکاتێك کەدوای حوجە وڕونکردنەوە ئینکاری بکات وپشت بکاتە قورئان وسونەتی پێغەمبەر ﷺ وڕوبکاتە دانانی پەرتوك لەسەر بواری فیقە بێ ئەوەی بگەڕێتەوە بۆلای قورئان وسوننەت، بەڵکو هەتا ئەگەر قورئانیشیان خوێند یان سونەتی پێغەمبەریان خوێندەوە ئەوە بۆ پیرۆزی دەیخوێنن نەوەك بۆ تێگەیشتن وزانست، یان بۆ ئەوەی وەقفکراوە بۆنمونە ئەوەی پەرتوکی بوخاری بخوێنێتەوە، لێرەدا دەیخوێنن بۆ گەیشتن بەپلەیەك نەوەك بۆبەدەستهێنانی شەریعەت، ئەوانە لەهەموو کەس شیاوترن بەم ئایەتە کە الله تعالی دەفەرموێت: {وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا * مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا * خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا} [طه: ٩٩ – ١٠١]. واتا: (بەڕاستی ئەو قورئانەمان لەلای خۆمان بۆناردویت تا ببێت بەیاداوەری لەهەموو ڕوێکدا * ئەوەی پشتی لێبکات ئەوە لەڕۆژی قیامەت کۆڵێك لەتاوان هەڵدەگرێت * بەنەمری لەدۆزەخ دەمێنێتەوە وەخراپترین کۆڵە کە لەڕۆژی قیامەت بەکۆڵیانەوەیە).

وە الله تعالی دەفەرموێت: {وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى} [طه: ١٢٤] تا فەرمایشتی: {وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى} [طه: ١٢٧].

ئەگەر گوتت چی جائیزە لەخوێندنەوەی ئەو پەرتوکانەی لەسەر مەزهەبێك نوسراوەتەوە؟

دەگوترێت ئەوانە دەخوێندرێتەوە لەبواری پشت بەستان وتێگەیشتنی زیاتر لەقورئان وسونەت وبابەتەکان واتا وەك پەرتوكێك لە پەرتوکەکانی یارمەتیدەر، بەڵام ئەگەر پێش قورئان وسونەت بخرێت، وبکرێتە حاکم لەنێو خەڵکی، بانگەشە بکرێت بۆی لە فەرمانڕەوایەتی بێ گەڕانەوە بۆلای قورئان وسونەت، گومانی تێدا نیە ئەوە دژی باوەڕ وپێچەوانەیەتی، هەروەك الله تعالی دەفەرموێت: {فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا} [النساء: ٦٥]، واتا: (نەخێر سوێند بە پەروەردگارت باوەڕناهێنن تا نەتکەن بە فەرمانڕەوا لەنێوان خۆیان پاشان هیچ شتێکیان لەدڵ نەبێت لەوەی فەرمانت لەسەرداوە وملکەچ بن بۆی)، ئەگەر فەرمانڕەوایەتی لەکاتی ناکۆکیەکی کەم بگەڕێتەوە بۆلای الله وڕەسولەکەی، پاشان ئەگەر الله وڕەسولەکەی فەرمانێکیان کرد ئەوە شتێك لەدڵت دابوو، بەڵام ئەگەر ئەهلی کیتاب فەرمانێکیان پێکردی هیچ لەدڵت دروست نەبێت، پاشان پێغەمبەر ﷺ فەرمانێکت پێبکات وملکەچ نەبیت بەڵام ئەگەر کەسانی تر بڕیارێکیان دا ملکەچ بوویت بۆی، ئەوە الله سوێندی خواردوە کە کەس لەو ڕاستگۆتر نیە سوێندی خواردوە کە تۆ باوەڕدارنیت ئەگەرلەم حاڵەتە دابیت، دوای ئەوە الله تعالی فەرمویەتی: {بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ * وَلَوْ أَلْقَى مَعَاذِيرَهُ} [القيامة: ١٤ - ١٦]. واتا: (بەڵکو مرۆڤ خۆی شایەدە لەسەر خۆی * هەرچەندە چەندەها پاکانە بکات وبیانو بهێنێتەوە).

ئارامبگرە بەڕاستی بەڵێنی الله حەق وڕاستە

وتەی وتەبێژی فەرمی دەوڵەتی ئیسلامی

شێخی موجاهید ئەبو حەسەنی موهاجیر حفظه الله

إنَّ الحمدَ للهِ نحمَدُهُ ونستعينُه ونستغفرُه، ونعوذُ باللهِ منْ شرورِ أنفسِنا ومنْ سيئاتِ أعمالِنا، منْ يهدِهِ اللهُ فلا مضلَّ لهُ ومنْ يضللْ فلا هاديَ لهُ، وأشهدُ أنْ لا إلهَ إلا اللهُ وحدهَ لا شريكَ لهُ، وأشهدُ أنَّ محمدًا صلى اللهُ عليهِ وسلمَ عبدُه ورسولُه، أمّا بعدُ:

الله تعالى دەفەرموێت: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ * وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ} [الأنفال: ٤٥ - ٤٦]. واتا: (ئەی ئەو کەسانەی ئیمان و باوەڕتان هێناوە: کاتێک دەگەنە دەستەیەک و ڕووبەڕووتان دەبنەوە، ئەوە دەبێت خۆڕاگربن و سەنگەرچۆڵ نەکەن وزۆر یادی الله بکەن و لێی بپاڕێنەوە، بۆ ئەوەی ئێوە سەرفراز وسەرکەوتووبن گوێڕایەڵی الله وپێغەمبەرەکەشی بکەن لە هەموو کردار وگوفتارێکدا وئاشووب وئاژاوە مەگێڕن ومەچن بەگژیەکدا، خۆ ئەگەر بچن بەگژ یەکدا ویەکتربشکێنن، ئەوە شکست ولاوازی ڕووتان تێدەکات وهەیبەت وشکۆداری ودەسەڵاتتان لەبەین دەچێت ودەبێت خۆگر ونەفس درێژ بن (هەم لە گۆڕەپانی جەنگدا، هەم لەناو یەکتردا) چونکە بەڕاستی الله یارو یاوەری خۆگرو ئارامگرانە)، وە دەفەرموێت: {فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ} [الروم: ٦٠]. واتا: (جا (ئەی محمد ﷺ ئەی ئیماندار) دان بەخۆدا بگرە وئارامبگرە، چونکە بێگومان بەڵێنی الله حەق وڕاستە وهەردێتەدی، ئەوانەش کە باوەڕیان نیە بێ ئارامت نەکەن وساردت نەکەنەوە).

ئارامگری و پێچەسپاوی و دڵنیایی لە بەڵێنی الله، لەگەڵ مەینەتی وقورسیەکان، لەگەڵ تێچووی کۆبوونەوەی حیزبەکان، لەگەڵ گرمەی ڕاجیمەکان وبۆردومانی فڕۆکەکان، ڕادەوەستن بەمتمانەوە ودڵنیان بەسەرکەوتنی پەروەردگاریان خۆڕاگر وئارامگرن و چاوەڕوانی پاداشت دەکەن ڕوو دەکەنە دوژمن وپشت هەڵناکەن، ناخۆشیەکان سستیان ناکات وسەریان لێ ناشێوێنێت وڕێگەیان لێ تێکنادات، بەڵکو چرای ڕوناکی حەقیان هەڵکرد لە شەوی تاریك وبەخوێنیان هیدایەت وڕێنموییان داگیرساند ودورکەوتنەوە لەڕێگاکانی گومڕایی، لە سەرچاوەی قورئان خواردیانەوە وە بەڕێبازی پێغەمبەر ﷺ ڕێیانکرد و کاریان پێکرد، زانیان کە سەرکەوتن لای الله هیچ ڕۆژێك لەڕۆژان بەزۆری ژمارە وکەرستە نەبوە، لەبەر ئەوەی الله خۆی عەزیزە وهیچ زاڵێك سەرناکەوێت بەسەریدا، بەڵکو ئەو قەهارە دوژمن سەرشۆڕ دەکات ئەگەر هێزوکەرستەی هەرچەندە بێت، حەکیمە بەجۆرێك قەدەری کارەکانی گرێداوە بە هۆکارەکان وهەر شتەو لەشوێنی خۆی داناوە، حەکیمە لە دانانی سەرکەوتن بۆ ئەوانەی هەوڵدەدەن بۆ سەرخستنی ئاین وڕیسواکردنی ئەوانەی پشت هەڵدەکەن لێی، هیچ لاوازیەك وکەم وکوڕیەك لە ڕێکخستنی ئەودا نیە، فەرموی وفەرمودەکەی یەکلاکەرەوەیە: {إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ} [آل عمران: ١٦٠]. واتا: (ئەگەر الله سەرکەوتنتان پێ ببەخشێت ئەوە هیچ کەس ناتوانێت سەرکەوێت بەسەرتاندا، خۆ ئەگەرپشتتان بەربدات، ئەوە کێ هەیە دوای ئەو کۆمەکتان بکات و سەرتان بخات، دە با ئەوانەی ئیماندارن هەرپشت بەالله ببەستن).

بەڵێ، ئەوە بەڵێنی (الله)یە حەقە بۆبەندە باوەڕدارەکانی، ڕێبازودانایيەکەی لەسەر دروستکراوەکانی بڕیاردراوە، ناخۆشی دادەبەزێنێت لەو کاتەی بیەوێت وهەڵی دەگرێت لەوکاتی دەیەوێت، زانایە ودانایە هیچ شتێك لەئاسمان وزەوی پێشی ناگرێت، وە ئەگەر بڕیاری بۆ کارێك دا ئەوە تەنها بەوەی بفەرموێت ببە دەبێت، فەرمویەتی وفەرمایشتەکەی حەقە: {أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ

قەڵای حەمراء قەڵایەکی موسڵمانان بوو کەوتە ژێردەستی خاچپەرستان دوای ئەوەی جیاوازیان تێکەوت

دەچنە بەهەشتەوە (بێ تەنگانە وناخۆشی)؟! مەگەر نموونەی ئیماندارانی پێشووتان بۆ باس نەکراوە، کە تووشی شەڕوناخۆشی و تەنگانە وگرانی ونەداری بوون وتەکانیان خواردوە وزۆریان بۆ هاتووە بەڕادەیەک، هەتا پیغەمبەرەکەیان وئەوانەی باوەڕیان هێناوە لەگەڵیدا، دەیانوگت: کەی پەروەردگار سەرکەوتن دەبەخشێت؟! ئیتر کەی الله یارمەتی دەنێرێت؟! ئاگاداربن ودڵنیابن بەڕاستی یارمەتی الله زۆر).

وە ڕێبازی الله بڕیاردراوە، بەڕاستی سەرکەوتن بەبێ دەستگرتن و ڕۆیشتن لەسەر فەرمانەکانی الله بەڕاستگۆیی بەدینایەت، ئەوەی لەهەمووان زیاتر هەوڵی سەرخستنی ئاین بدات وجیهادەکەی گەورەتر بێت بەرامبەر بەدوژمنانی وپابەند بێت بە گوێڕایەڵی الله وڕەسولەکەی، ئەوە گەورەترین سەرکەوتن وگەورەترین گوێڕایەڵیە بۆ الله.

ئەی ئومەتی ئیسلام، بەڕاستی زەمانە گەڕایەوە وئەوە مێژوو خۆی دوبارە دەکاتەوە، لە وێنەیەکی هاوشێوەی ئەوەی هات بەسەر خاکی ئیسلام لەسەردەمانی پێشوو لەماوەی چەند سەدەیەك ڕویاندا وەڕوداوی گێژەلولکەی گەورە ڕویاندا، کاریگەری وای جێهێشت کە ناسڕێتەوە وەبرینێکی ڕۆیشتوی جێهێشت لەلاشەی ئومەت سارێژنابێت، بەڵام پەند هەیە لەوەی هات بەسەر پێشینمان، کە دورکەوتنەوە لە کۆمەڵەی موسڵمانان پێخزانێکە وکەوتنێکە ڕەنگە بتخاتە حاڵەتی تیاچوونی ڕاستەقینە بە وەرگرتنەوەی ئاینت و مردنت لەسەر میلەتێك جگە لەمیلەتی ئیسلام، ئەوە ئەمریکای خاچپەرست وهاوپەیمانەکانی هێرشەکانیانە دوبارە دەکەنەوە بۆسەرداری ئیسلام وخاکی خیلافەت، میلەتەکانی کوفر بەهەموو شێوە وشانەکانیان وحاکمە مورتەدەکان وزانا خراپەکارەکان ئەوانەی بەدرۆ لەسەرئەهلی سوننە حیساب دەکرێن وئەوانەی بانگەشەی جیهاد ودروستی ڕێباز و مەنهەج دەکەن بەدرێژایی مێژوو کۆنەبوونەتەوە لەیەك ڕیز لەگەڵ نەتەوەکانی کوفر وەك ئەوەی ئەمڕۆ کۆبونەتەوە لە دژی ڕۆڵەکانی ئیسلام لەدەوڵەتی خیلافە، تەنها ئەوە نەبێت کە سەردەمی غەزوەی ئەوان وئەو حاڵەتەی ئێمەی تیاین جیاوازە، دەوڵەتی موسڵمانان لەکۆن لەخراپترین حاڵ دابوون ودوربوون لەئاین وپەروەردگاریان پاشاکانی کۆمەڵەکان (ملوك الطوائف) خاکەکانیان دابەشکردبوو، الله دوژمنێکی زاڵکرد بەسەریان کە ماڵی تێدان وئەوەی هەیانبوو بردی وخراپەکاری بڵاوکردەوە وکشتوکاڵ ووەچەکانی خراپکرد، بەڵام ئەمڕۆ لەگەڵ توندبوونی هێرشەکان وململانێ گەرمەکان لە ڕۆژهەڵات ورۆژئاوا بۆ سەرخاکی ئیسلام، حاڵی موسڵمانان لە خاکی خیلافەت جیاوازە لەسەردەمی ئەوان، دەوڵەتی ئیسلامی هەڵدەستێت بە داپڵۆسینیان وبەرگری لە خاکی ئیسلام دەکات، وە باوەڕیان بەئاگا دێنێت ورەی ڕۆڵەکانی ئیسلام بەرزدەکاتەوە بۆ ڕزگاربوون لە کۆیلایەتی وشوێنکەوتنی نەتەوەکانی کوفر، وەدەوڵەتی ئیسلامی جەنگێکی گەرمی توندی بەگڕ ئەنجامدەدا بۆ بەرگری لە ئومەتەکەی، کە توانای خۆی بەگڕخست لەجەنگ لەسەری وبەرپەرچدانەوە وداواکردنی نەفیر ودەرچوون لەپێناوی بەهەموو هێز و هەموو ڕێگا وهۆکارەکان، وەدەوڵەتی خیلافەت بەفەزڵ ومنەتی الله هەر لەوکاتەی پێگەیشت موسڵمانان بەزنجیر ڕاکێش دەکات بەرەو ئاینەکەیان، وەزاناکانی تاغوت وزوڕنا ژەنەکانی خراپەکاری ڕێگری دەکەن وبانگەواز دەکەن سەرکێشی دەکەن تا ئەوەی کە ئەهلی ئیسلام زەلیل وبچوك بێت وخاچپەرستان وکلکەکانیان لە دەسەڵاتدارە مورتەدەکان لێیان بخوڕن، بەڵام دەوڵەتی خیلافەت بەیارمەتی الله درکی کرد بەنەخۆشیەك وبەچارەسەریەکەی زانی، وە ئەو بەردەوامە لەسەر ڕێگاکەی بەویستی الله وە لەگلەیی گلەییکاری ناترسێت لەپێناو الله، تا ئاڵاکە دەدات بە عیسای کوڕی مەریەم ﷵ.

ئومەتی ئیسلام، ئێمە گەلێکین الله شکۆمەندی کردبووین بە ئیسلام داوای شکۆ لەکەسێکی تر ناکەین، وە کۆتایی ئەم ئومەتە چاك نابێت ئەگەر سەرەتاکەی چاك نەبێت، کەس شکۆمەند نابێت بە ئاینەکەی جگە لەوەی تەوحیدی جێبەجێکردوە ودۆستایەتی ودوژمنایەتی زیندوکردۆتەوە وکردوونی بەمۆرکێکی پەیوەست لە هەموو کارەکانی ژیانی ولەهەموو حاڵەتەکانی، لە خۆشی وناخۆشی وتوندی وئاسانی، لەکاتی کۆبوونەوەی دوژمنان وتوندبوونی جەنگ ڕوناکاتە ئەستانە وناگەڕێتەوە بۆلای تاغوتەکان، نەخێر بەڵکو دەستدەگرن بە فەرمان ونەهیەکانی ئاینی لێخۆشبوو وە چاودەکەن لە باوکی پێغەمبەران، کە بەهەموو نەتەوەکانی کوفری گوت: {إِنَّا بُرَآءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ} [الممتحنة: ٤]. واتا:

(ئێمە بەرین لە ئێوە و لەو شتانەش کە لەجیاتی الله دەیپەرستن، ئێمە باوەڕمان بەوئاینەی ئێوە نیە، ئیتر دوژمنایەتی ورقەبەرایەتی لەنێوانماندا بەرپابووە تا ئەوکاتەی کە باوەڕتەنها بە الله دێنن). ئەوە ڕێبازی باوەڕداران وڕێنمونیکارانە جگە لەمە ڕێبازی کافر ودەستدرێژیکەرانە ئەوانەی ئینحیرافیان کرد لە ئاین و شەرعی پەروەردگاری جیهانیان گۆڕی.

ئەی سەربازانی خیلافەت وشێرەکانی ئیسلام، بزانن کە ڕەحمەتی الله وبەهەشتەکەی بەهیواخواستن بەدەست نایەت، وە لێخۆشبوون و ڕەحمەتە فراوانەکەی تەنها بۆ ئەوانە دێت کە پێچەسپاون وخۆڕاگر وڕاستگۆن وبەڵێنی الله بەڕاست دادەنێن، ئایا فەرمایشتی پەروەردگارتان ناخوێننەوە: {إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ} [التوبة: ١١١]. وە ئەصڵی کڕین وفرۆشتن لەنێوان دروستکراوەکان هەروەك قورتوبی گوتویەتی rبریتیە قەرەبووکردنەوەی ئەوەی کە لەدەستیان داوە بەچاکتر وبەسودتر لەوەی کە لەدەستیان داوە، بەڕاستی الله cئەوەی کە بەندە خراپی کردوە لەپێناوی لەگیان وسامانی و لەبەر ڕەزامەندی ئەوە کڕیویەتی لەبەرامبەریدا بەهەشتێکیان پێدەدات، وەقەرەبووکردنەوەیەکی گەورەیە لەچاو ئەوەی کە بەخشیویەتی وپێوانە ناکرێن، ئەوە وەك مەجازهاتوە لەوەی کە ناسراوە ودیارە لە کڕین و فرۆشتن، لەبەندە سپاردنی گیان و سامان، و لە (الله)ش پاداشت و دەستکەوت ئەوە پێی دەڵێن کڕین وفرۆشتن.

ئەی سەربازانی خیلافەت، بەڕاستی لە فرۆشتنەکەدا قازانجی کرد سوێند بە پەروەردگاری ئاسمان وزەوی، ئێمە بێزارنابین ودەستبەرنادەین بەئیزنی الله، بۆیە ڕاستگۆبن لەکاتی پێککگەیشتن، هەرکەسێك حەزبکات بەدیداری الله (الله)ش حەزدەکات بەدیداری ئەوکەسە ئائەوەیە بازرگانی براوە کە الله بەندە بڕوادرەکانی پێ تایبەتمەندکردوە ئەوانەی گیانی خۆیان هەرزان فرۆش کردوە لەپێناوی، لەپێناو بەرزکردنەوەی کەلیمەی الله وبەرپاکردنی شەریعەتەکەی، وە بەڕاستی تاکە ئامانجێك کە موجاهیدی لەپێناو الله دەیگرێتەبەر ئەوەیە ڕەزامەندی ولێبوردن وچاکە ویارمەتیدان ومنەتی پەروەردگاری بەدەست بێنێت ئەوەش بە ئەنجامدانی فەرمانەکانی ودوورکەوتنەوە لە قەدەغەکراوەکانی وداپڵۆسینی دوژمنەکانی لەهەموو گۆڕەپان وشوێنێك، تاکو ئاین وبەرنامە وگوێڕایەڵی هەموی بۆ الله بێت وزەویش هەموو بەشەرعی الله حوکمڕانی بکرێت، جا ئەگەر بژیێت ئەوا ژیانێکی بەڕێزی ئەبێت ئەگەربشمرێت ئەوا بەسەربەرزی ئەمرێت ئاوا بوو حاڵی هاوەڵە بەڕێزەکانی پێغەمبەرg وپێشینی چاکەکانی باشترین سەدەکان ئەمەش موژدەی پێغەمبەرەکەتانەg کە دەفەرموێت: (تَضَمَّنَ اللهُ لِمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِهِ، لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا جِهَادًا فِي سَبِيلِي، وَإِيمَانًا بِي، وَتَصْدِيقًا بِرُسُلِي، فَهُوَ عَلَيَّ ضَامِنٌ أَنْ أُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ أَرْجِعَهُ إِلَى مَسْكَنِهِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ، نَائِلًا مَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، مَا مِنْ كَلْمٍ يُكْلَمُ فِي سَبِيلِ اللهِ، إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَيْئَتِهِ حِينَ كُلِمَ، لَوْنُهُ لَوْنُ دَمٍ، وَرِيحُهُ مِسْكٌ، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَوْلَا أَنْ يَشُقَّ عَلَى الْمُسْلِمِينَ مَا قَعَدْتُ خِلَافَ سَرِيَّةٍ تَغْزُو فِي سَبِيلِ اللهِ أَبَدًا، وَلَكِنْ لَا أَجِدُ سَعَةً فَأَحْمِلَهُمْ، وَلَا يَجِدُونَ سَعَةً، وَيَشُقُّ عَلَيْهِمْ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنِّي، وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَوَدِدْتُ أَنِّي أَغْزُو فِي سَبِيلِ اللهِ فَأُقْتَلُ، ثُمَّ أَغْزُو فَأُقْتَلُ، ثُمَّ أَغْزُو فَأُقْتَلُ) [رواه مسلم]. واتا: (الله زەمانەتی کردوە بۆ ئەوکەسەی لەپێناویدا دەرەچێ، کە دەرناچێ ئیلا بۆ ئەوە نەبێت کەوا جیهاد بکات لەپێناو الله وە بەهۆی بڕوابوون بە الله وبەڕاستدانانی پێغەمبەرەکەی، ئائەوکەسە زەمانەتی لەسەرخۆمە کە بیکەمە بەهەشتەوە، یاخود بەپاداشت ودەستکەوتەوە بیگێڕمەوە بۆ ئەوشوێنەی لێوەی دەرچوە، وە سوێند بەوپەروەردگارەی گیانی موحەمەدی بەدەستە هیچ بریندارێك نیە کەوا لەپێناو الله بریندارکرابێ ئیلا لەڕۆژێ قیامەت دێت بەوشێوەیەی بریندارکراوە ڕەنگەکەی ڕەنگی خوێنە وبۆنەکەی بۆنی میسکە، وە سۆێند بەو پەروەردگارەی گیانی موحەمەدی بەدەستە ئەگەرلەسەرموسڵمانان قورس نەبوایە هیچ کات دانەدەنیشتم لەپشتی هیچ سریەیەك کە غەزا دەکەن لەپێناوی الله، بەڵام بۆ ئەوەی بارگرانی نەیەتە سەریان پێویستیەکانیان بۆ دابین بکەم، وە سوێند بەوپەروەردگارەی گیانی موحەمەدی بەدەستە خۆزگەم ئەخواست لە ڕێگای الله غەزا بکەم وبکوژرێم پاشان غەزا بکەم و بکوژرێم، پاشان غەزا بکەم و بکوژرێم).

ئەی خەڵکینە، ئایا پێتان نەگەیشتوە بەسەرهاتی خۆڕاگرەکان، ئایا گوێیەکانتان نەیبیستوە ئاخۆ دەبێ چ هەواڵێك بێ، ئەوە چ هەواڵ وبەسەرهاتێکە ئەی پەروەردگارم، لەزەمەنێکدا کەوا بەڵا وناخۆشیەکان تیایدا گەورەبوون ودەسەڵات وپێشەنگی بۆکافران ومرۆڤە چڵکاوخۆرەکانە، باسی ئەوە بکەن کەپێیەکانی لەنێوقوڕدایە لەگەڵ ئەوەی بەرەوحەق پێ دەچەقێنێ وهەنگاوی ناوە بدوێن دەربارەی خۆڕاگری ئەهلی ئیمان ئەوانەی فەرمان بەچاکە دەکەن وڕێگری دەکەن لەخراپە ئەوانەی بەموژدە وترس دەرگاکانی ئەوروپای خاچپەرستیان هێناوەتە لەرزە، ئەویش گوێی خۆی لێ کەڕکردوە لەترسا چاك دەزانێ ئەوە پەلەقاژێی مەرگیەتی نورەی هاتوە ساتی کوشتنی هاتوە، ئەوە بەڕاستی کۆمەڵەی باوەڕ بەفەزڵی الله سەرکەوتون، وە کۆمەڵەی کوفر ساختەییان دەرکەوتوو گومبوون، بۆ هەرشوێنێك ڕۆیشتی ئەوە سرتە هەواڵی خەڵکەکەیت پێ دەدات لەبارەی کۆچەران و پشتیوانان لەبارەی چاکە پاکەکان ئەوانەی ئاڵای تەوحیدیان لەخاکی لیبیا بەرزڕاگرت وشەکاندیانەوە دوای ئەوەی جیاوازی پەرتەوازەبونیان وەلانا، یەکڕیزی ویەکدەنگیان هەڵبژارد بە گوێڕایەڵی کردنی الله وپێغەمبەرەکەی، بۆیە بەیعەتیان دا بەخەلیفەی موسڵمانان وپێشەوایان (الله)یش چەندین ناوچەی بۆ فەتح کردن، حوکمڕانیان بەشەرعی الله کرد ئاینیان بەرپاکرد وسنوورەکانیان جێبەجێکرد وفەرمانیان کرد بەچاکە وڕێگریان کرد لەخراپە بەهۆیانەوە چەندین لوت بەقوڕداچوون، ئومەتانی خاچپەرستیش کۆبوونەوە وبانگیانکرد بەهیوای یارمەتی ودۆستایەتی وگوێڕایەڵی بۆ جەنگی ئیسلام وئەهلەکەی، ئەوەی سەرکردایەتی ئەو هەڵمەتە وکۆبوونەوەی کرد براکانی شەیتان بوون (ئیخوانی موسلیمین) زەندیقەکانی ئەم سەردەمە، هەرچەندە هێز وتوانایان هەبوو بەکاریان هێنا دژی دەوڵەتی خیلافەت، بەفەتوایانێك ڕیدە وبەکرێگیراویان بۆ خاچپەرستان حەلالکرد وە خوێنی پارێزراوی موسڵمانانیان حەلالکرد، بەفەزڵی الله سەربازانی خیلافەتیش چەسپاووبون ونەوەکانی فەتحکارانی نمونەیی لەقورسترین هەڵمەت کەناوچەکە بەخۆیەوە بینی بەوێنەی خۆڕاگری وچەسپاوی چیاکان شکۆمەند بەباوەڕیان، قوربانیدەر بەگیان وبەکەسوکار وماڵ ومناڵیان دڵ پڕ یەقین ودڵنیایی چاوەڕێی پاداشتن: {قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمُ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بِأَيْدِينَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ} [التوبة: ٥٢] واتا: (بڵێ: ئایا ئێوە لە یەکێک لەو دوو سەرئەنجامە چاکە زیاتر چاوەڕوانی چیمان بۆدەکەن، لەکاتێکدا هەردووکیان چاکن و ئاواتیان بۆدەخوازین (کە: یان سەرکەوتنە، یان شەهید بوون) ئێمەش هەمیشە چاوەڕێی ئەوە دەکەین الله بەڵاو سزایەکی تایبەتی خۆیتان بەسەردا ببارێنێت، یان بەدەستی ئێمە تووشی شکستی و نەهامەتی ببن، دە ئیتر ئێوە خۆتان مەڵاس بدەن وچاوەڕێ بن، بەڕاستی ئێمەش لەگەڵتاندا چاوەڕێین)، وەشاندیان بە کلکەکانی خاچپەرستان چۆن گورزێ نزیکەی نیوساڵ یان زیاتر بەرهەڵستیان کردن لەشەڕێکدا کە ئەوەی مابویەوە قوتی دا وەپیاوانی ئیسلام وسەربازانی خیلافەت ڕۆیشتن بۆلای پەروەردگاریان دوای ئەوەی بیانویان نەهێشت و وەفاداربوون لەبەڵێنەکانیان ئاوایان دادەنێین (الله)ش خۆی حەسیبیانە، بیانوویان نەهێشتەوە بۆلای الله ووەفایان کرد بەوبەڵێنەی دایانبوو،{وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ

مورتەدان ئاینان فرۆشت بۆ ئەوەی ببن بە خزمەتکاری خاچپەرستان

إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ * الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ} [البروج: ٨ - ٩]. واتا: (هیچیان نەگوت ونەکرد تەنها ئەوە نەبێت کە باوەڕیان هێنابوو بە الله، ئەوەی کە خاوەنی ئاسمان وزەویە وە بەڕاستی الله لەسەر هەموو شتێك شایەد وبەئاگایە).

بەڕاستی لەخۆڕاگری ئەم ئومەتە موجاهیدە گەورەترین شوێنەوار هەیە، دوای ئەوەی کوژران ومردنیان هەڵبژارد لە پێناو الله، بە ئارامگرتن وچاوەڕێی پاداشتەوە، کەوا لەهیچ خاکێک نەکشێنەوە کەبەشەرعی الله حوکمڕانیان تێدا کردبێ وتەسلیمی نەکەنەوە بۆ نەتەوەیەك کە کافرن بە بەپەروەردگاری جیهانیان، نمونەیەکی زیندویان پێشکەشکرد بە ئەهلی ئیمان لە ئارامگرتن وئارامی پێدان وسەنگەرگرتن وقوربانی دان وگیان فیدایی، پارچەی دڵ وگیانیان هەرزانفرۆشکرد لەپێناو بانگکردنی موسڵمانان تاکو کوڕە ڕاستگۆکانیان بناسن؛ ئەوانەی کە بەڵێنیان دابوو ببنە پردێ ئومەتەکەیان بگەیەنن بە گۆڕەپانی سەربەرزی ودەسەڵات وسەرکەوتن وجێگیربوون بە ئیزنی الله.

هُما سبيلانِ إمّا النصرُ نُدرِكُه *** أو جنّةُ الخُلدِ فيها أطيبُ النُّزُلِ
لسنا نُقاتِلُ بالآلافِ نَحشُدها *** ألفاً لألفٍ من الأبطالِ مُكتملِ
إنّا نقاتلُ بالدِّينِ الذي ضَمنتْ *** أعلامُه النَّصرَ في أيَّامِنا الأُوَلِ
تَقلَّدُوا العزمَ للهيجاءِ وادَّرَعُوا *** من صادِق البأسِ ما يُغني عن الحِيَلِ
وأقبلوا لو تَميلُ الشُّمُّ من فَزَعٍ *** لم يضطربْ جَمعُهم خَوْفاً ولم يَمِلِ
مَن يُؤْثر الحقَّ يبذُلْ فيه مُهْجَتَهُ *** ومن يكُنْ هَمُّهُ أقصىَ المدَى يَصِلِ

ئەی سەربازانی خیلافەت: نەکەن نەرمبن بەرامبەر دوژمنەکانتان، ئێمە بەیعەتمان لەسەر ئەوە لێتان وەرنەگرتوە، ئەوەش هەر ئەوەیە کە نەتەوەکانی کوفر وە لەسەروی هەموویانەوە ئەمریکا هەستیان پێکردوە، کە بەفەزڵی الله ئاهەنگی سەرکەوتنی نەگێڕاوە لەوکاتەوەی کە خۆی خستۆتە ناو جەنگی ئیسلام وموسڵمانان، وە ئێمە ئەمڕۆ بەفەزڵی الله لەسەردەمێکی نوێین کە شکۆمەندی وبەزری نیشانەیە بۆ کۆشکی خیلافەت، زۆربەی کوفر تێیگەیشتن و ترسان بە هەوڵ وتوانای الله هیچمان لێنابینن جگە لەوەی کە پێی ناخۆشە هەر (الله)مان بەسە وچاکترین پاڵپشتە، وە الله سەرخەرمانە بەسەریاندا، بەڵێ بەڕاستی الله سەرخەرمانە بەسەریاندا، ئەوەی دەیبینن ئەوە تەنها بریسکەی داستانەکان وسەرەتاکەیەتی، سەرکەوتن بۆ ئەوەیە کە ئارامی گرت وڕاستگۆبوو نەوەك بۆ ئەوەی کە دەستی پێکردوە، وە سەرکەوتن و پەند لەکۆتاییەکەیە.

وە ئەی سەربازانی خیلافەت و هەڵگرانی ئاڵاکە لە لیبیا، الله الله لەئاینتان وئومەتەکەتان ئیسلام نەکەوێت لای ئێوەوە، بەڕاستی براکانتان وەفاداربوون لەپەیمانیان وئەوەی لەگەردەنیان بوو، وە ئەگەر ئارامبگرن وپێچەسپاوبن لەسەر حەق ودڵنیابن لەسەری، بەویستی الله بەروبوومی چاك دەبینن لە نەمامی تازە دوای ئەوەی کە ئاودراوە بە لاشە وخوێنە پاکەکان، لە ڕۆژی تاقیکردنەوە ومەینەتیەکەدا بە پێشەوا ئەحمەد ﵀ گوترا: «ئەی باوکی عبدالله ئایا نابینی چۆن باتیڵ زاڵ بووە بەسەر حەق؟! گوتی: نەخێر سەرکەوتنی باتیڵ بەسەر حەق ئەوەیە کە دڵەکان بگۆڕێن لەهیدایەتەوە بۆ گومڕایی وەدڵەکانمان تا ئێستا پەیوەستە بەحەقەوە» بەڕاستی براکانتان بەخۆڕاگری وئارامگریان بوون بەنمونەیەك باسبکرێن و مێژوییێك بگێڕدرێتەوە، پشت ببەستن بەالله، وەنەکەن بێڵن مورتەدان لەژیانی خۆش بژین یان لەشوێنی خۆش بخەون، جەنگ سیجالە وڕۆژەکان بەنۆرەیە، وە پاشەڕۆژ بۆ موتەقیەکانە.

ئەی ئەهلی سوننەت لەعێراقی وشام، ئەی ئەهلی سوننە، بەڕاستی حیزبەکان لەئەهلی کوفر ونەتەوە خاچپەرستەکان کۆبوونەوە، ئەمریکا ڕابەرایەتیان دەکات دژی جەنگی دەوڵەتی خیلافەت لەعێراق وشام وهەموو ئەو ناوچانەی کە دەسەڵاتی خیلافەتی پێگەیشتوە، بەگومانی ئەوەی کە پشکۆ وڕەگی ئیسلام دەکوژێننەوە لەدڵی موسڵمانان وبڵێسەی ئەو شکۆمەندیە دەخەوێنن کە لەدڵیان داگیرساوە، دوای ئەوەی خیلافەتێك هەیە بۆ ئەهلی ئیسلام پەرتەوازەیەکەیان کۆدەکاتەوە وڕیز و وشەکانیان یەکدەخات لەژێر یەك پێشەوا، ویەك ئاڵا ویەك مەبەست، ئەوە ئەمڕۆ هەموو توانای خۆیان بەگەڕدەخەن بۆ دەستگرتن بەسەر ئەو ناوچانەی کە دەوڵەتی ئیسلامی فەتحی کردوە ودەسەڵاتی تیادا هەیە، کە بەفەزڵی الله بوەتە قەڵایەکی پۆڵاین وقەڵغانکێکی پتەو دژی ڕافیزە ونوصەیری ومولحیدەکان، بیستتان کە خاچپەرستان کۆبوونەوە وهاتن بۆ موسڵ وتەلەعفەر، وە بیستتان کە چۆن نەوەکانی خیلافەت ڕەسەنایەتی خۆیان دەبەخشن بۆبەرگری وپاراستنیان لە موسڵ وتەلەعفەر، لێتان ناگەڕێین کە نەتانزانی بە گەورەیی قوربانیدانی ڕۆڵەکانی لە کۆچەران وپشتیوانان،

وە بەفەزڵی الله پێچەسپاوی وپێشڕەوی وگیانبەخشی ئەوانتان بینی چۆن گیانیان هەرزانفرۆشکردبوو لەپێناو الله ولەناویان برد لەپێناو ڕەزامەندی الله، تابوو بە نەریت ومەبەستی چاکەکان لە ڕۆڵەکانی ئیسلام لە پیاوی هۆزەکان، بەڵکو دەبینی کە برا پشتیوانەکە پێشبڕکێی برا کۆچەرەکەی دەکات، وە کردەی شەهادەتخوازی تایبەت نەبوە بە گەنجان بەڵکو پیرەکان بەیارمەتی وکەرەمی الله دەیکەن، بەڵکو هەریەکە و پێشبڕکێی هاوڕێکەی دەکات.

وَفِتياناً يَرونَ القَتلَ مَجداً *** وَشيباً في الحُروبِ مُجَرِّبينا

بمرە بەڕقتەوە ئەمریکا، بمرە بەڕقتەوە، ئومەتێك نادۆڕێت کە گەنج وپیرەکانی پێشبڕکێ بکەن بۆ مردن وبەخشینی گیانیان بە هەرزانی لەڕێگەی الله، وە نەوەیەك نادۆڕێت کە هەم وخەمی ڕۆژی دوایی وکۆتا بەخێری بێت. ئەی ئەهلی سونە هەڵسن وچالاکبن بۆ سەرخستنی براکانتان وخۆتان بکەن بەڕیزەکانیان، وەستانێك بوەستن کەدڵخۆشبن کاتێك دەگەڕێنەوە لای الله والله لێتان ڕازی بێت، وەئەمڕۆ خاچپەرستان ونەتەوەکانی کوفر ئەمڕۆ بەڕێگایەکی پیس وفێڵێکی بەپەلە دەڕۆن، بۆ چۆڵکردنی ناوچەکان لەئەهلی سونە لە عێراق وشام، بۆ ئەوەی ببێت بەملوانکەی ڕافیزە ونوصەیری وپەکەکە، پێشتر ودواتر زانیان کەئەوان توندترین دوژمنایەتیان هەیە بۆیان، وەترسناکترینن دژی دەوڵەتۆکەی جولەکە وبەکرێگیراوەکانیان لە حکومەتە مورتەدەکانی کەنداو وناوچەکان بەیەك ئەندازە، جگە لە ترسانیان لەبەژەوەندیەکانیان ودەستکەوتەکانیان لەخاکی ئیسلامی زەوتکراو، بەڕاستی چڕنووکەکانیان لەلاشی ئومەت چەقاندوە لەماوەی چەند سەدەیەك، سوێند بەالله ئەم چڕنوکانە هەڵدەکەنین وئەو دەستانە دەبڕینەوە بەویستی الله، بەباوەڕ وپێچەسپاوی وپشتبەستن وئارامگری وپێداگری ڕۆڵەکانی خیلافەت بەویستی الله، وە ئەوە بەڵێنی پەروەردگارە بیانەوێت یان نەیانەوێت، پلان دانێن یان پیلانگێڕبن، جگە لەفەرمانی الله هیچی تر نابێت، بەڕاستی الله خۆی سەرپەرشتی شام وئەهلەکەی دەکات، وە ئێمە گومانی چاك دەبەین بەپەروەدگارمان کەبەزایەمان نادات،ﷺ فەرموی: (ئێوە دەبن بەسەربازسەربازانێك لەشام، وسەربازانێك لەعێراق وسەربازانێك لەیەمەن)، ئیبن حەوالە گوتی: گوتم: ئەی پێغەمبەر بۆم هەڵبژێرە؟ فەرموی: (بڕۆ بۆشام، ئەوەی نەیوست با خۆی بگەیەنێتە یەمەن ولەگۆماوەکەی بخواتەوە، بەڕاستی الله پەیوەستی کردووم بە شام وئەهلەکەی) [رواه ابن حبان في صحيحه عن عبد الله بن حوالة] وە سەربازانی موسڵمان شوێنێك چۆڵناکەن لەشام وعێراق ویەمەن هەموو ناوچەکانی ژێردەسەڵاتی خیلافەت بەویستی الله، هەرچەندە سیاسەتمەدارەکانی کوفر وسەرمایەدارە خاچپەرستەکان گومان ببەن کە پێشی بەڵێنی الله وڕوداوەکە دەکەون بەلەناوچوونی خیلافەت، یان وایان دانا کە ئەوان سەرکەوتن بەکوشتنی ڕۆڵەکانی ئیسلام لەجەنگێك یان ناوچەیەك یان شارێك یان شارۆچکەیەك ئەوە بەخەیاڵداچوون، ئەو پیاوانەی کەبەڵێنەکانی بەجێگەیاند وڕاستگۆبوون ئێمە وایان دادەنێین دانە دانەیان دەرنەچوون مەگەرتەنها مەبەستیان کوشتنێکی چاوڕوانکراو بەپاداشتە، وەهیوایەك بوو کە بەدرێژایی ژیان هیواخوازی بوون هاوار هاوارئەی بەندەکانی خاچ بەڕاستی الله بەڵێنی خۆی دەگەیەنێتە سەربۆ بەندەکانی، {وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آَمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ} [النور: ٥٥]. واتا: (الله بەڵێنی دڵنیابەخش وتەواوی داوە بەوانەی باوەڕیان هێناوە لە ئێوە وکارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە بەڕاستی لە ئایندەیەکی نزیکدا جێنشین وپایەداریان دەکات لە وڵاتدا هەروەك چۆن ئیماندارانی پێش ئەمانی جێنشین کردووە وئەوئاینەیان بۆ دەچەسپێنێت الله خۆی پێی ڕازیە، هەروەها ترس وبیمیان بۆ دەگۆڕێت بە ئارامی و هێمنی، ئەوکاتە ئیتربە تەواوی هەرمن دەپەرستن وهەرگیز هیچ جۆرە هاوەڵ وشەریکێکم بۆ بڕیارنادەن، ئەوسا ئەوەی دوای ئەو پایەداریە بێباوەڕ بێت، ئا ئەو جۆرە کەسانە تاوانبارو لە سنوور دەرچوون).

وەئەی ئەهلی سوننە لەشام، بەڕاستی کارەکانی دەستی بەکرێگیراوەکانی کوفرتان بینی لە باب وڕیفەکانی، وە ئەوەی سوپای تورکی مورتەدی ئیخوانی کردی وە سەگەکانی لە صەحەواتی پیس ودۆڕاو وبەکرێگیراو لە کوشتارگەکانیان بەرامبەر بە ئەهلی سوننەت، شارەکە درێژەی کێشا لەبۆردومانی ڕوس وئەمریکا و کلە مورتەدەکانیان وکاولکاریەکی زۆر کرا، ڕەحمیان بە ئافرەت ومنداڵ وپیری موسڵمانان نەکرد کەنیشتەجێن تیایدا، وە پەکەکە ونوصەیریەکان کۆبوونەوە لەسەر گوندەکانی دەوروبەری شار ئەو هێرشە توندەیان قۆستەوە، وە هیچمان لەزانا خراپەکان نەبیست الله نەفرەتیان لێبکات وڕیسوایان بکات، کە ئیدانەی ئەوکارە بکەن یان بڵێن حەڕامە بەڵکو ئەوانە ئەهلی ئەوکارانە نین،

ونزیکە هیچ باسێکیان لێوە نەبیستی جگە لەتۆمەت هەڵبەستن بەسەر موجاهیدان وتۆمەتبارکردنیان بەناشرینترین وەسف وقێزەوەنترینیان، ئەوانیش بە الله هیچ نیین جگە لەخەنجەرێک خاچپەرستەکان دایاناوە بۆدژایەتی هەرکەسێ بیەوێت ئومەت بگەڕێنێتەوە بۆسەردەمانی پێشوو وشکۆداری، بۆکوشتار وپشتگیریکردن لەپێناو حزبە کوفریە جیهانییە خەوتووەکان لەسەرسنگی ئومەت وکوشتارگەری ئەهلی ئیسلام، دەی ژیربن ئەی ئەهلی سوننە لەشام وبزانن ئەیانەوێ چیتان لێ بکەن، چونکە دەوڵەتی ئیسلامی هیچ ڕۆژێک دەرگای دانەخستووە بەڕووی هەرکەسێ بەڕاستگۆیی یان پەشیمانییەوە هاتبێت، وهیچی بۆئێوە ناوێ جگە لەچاکە وشۆکمەندیتان، ودووچاری نەهامەتی بوونەوە بەهۆی کردەوەی ئەوانەی شاری حەلەبیان جێهێشت لەسەحەواتە مورتەددەکان، بەڕاکردن ڕۆشتن لەدوای دۆلارەوە بۆکوشتاری دەوڵەتی ئیسلام وحەلەبیان ڕادەستی نوسەیریەکان کرد بەبێ کوشتار، ئەمڕۆش تاڵانی ودزی لەماڵی دەربەدەروکوژراوەکانی خەڵکی باب ئەکەن، تائێستاش لاشەی مردووەکان لەخەڵکەکەی لەژێر تاشەبەرد ماوەتەوە ودەرنەکراوە تێیدا، ولەنزمترین وڕیسواترین وقێزەوەنترین وێنەی ڕیسوایەتی وسووکی وخیانەتکاریدا وهیچ گوناهێکیش لەکوفر گەورەتر نییە، بۆڕۆژی دواتریش سەرسام نەبن لەوانەی کە ئاگربەستیان ئەنجامدا وبەرگریشیان لێکرد بۆئەوەی ڕژێمی نوسەیرِی هەناسەی خۆی هەڵبمژێتەوە وبەرەکانی جەنگی یەکبخاتەوە لەدژی دەوڵەتی ئیسلامی، کە ئەوانیش ببنە هاوبەشی نیشتمانی نوسەیریەکان ودژە تیرۆر، لەوانەی کەناوەکانی خۆیان ئەگۆڕن لەبەرەکان وڕێکخراوەکان وبزوتنەوەکان، هاوشێوەی توندی ڕەنگی خۆیان ئەگۆڕن، هەرڕۆژەو بارودۆخ وشێوەیەکیان هەیە، هەموو ئەوانەش قەڵغانێکن بۆ خاچ وپارێزگارن بۆ نوسەیریەکان وهۆکارێکن بۆئەوانەی دووچاری ئەبنەوە لەناڕەحەتی ونەهامەتی، کەواتە لەپاش الله هیچ بۆئێوە نییە ئەی ئەهلی شام جگە لەدەوڵەتی خیلافەت، ئایینەکەتان ئەپارێزێت کەعزەت وڕزگاربوون لەنەهامەتیەکانی بۆتان تێدایە، وعرز وڕێزتان ئەپارێزێت، دەسا وەرنەپێش بۆ بەرزبوونەوەی خۆتان، وەرن بۆشکۆداری خۆتان، وەرن بۆئەوەی ئەتانژیێنێ وڕزگارتان ئەکات لەسزای الله، وەرن بۆجیهاد بۆسەنگەرگرتن بۆبەندایەتییەک وونتانکردووە و وونبوون وزەلیلی ومەینەتیتان لەبەرکرد، سوێند بەپەروەردگارم بۆگاڵتە وگەپ بەدینە هێنراون، وبەڵێنێکتان هەیە ئەویش گەیشتنە بە دیداری پەروەردگارتان هەرئەویش لێتان ئەپرسێ کەواتە وەڵام ئامادەبکەن بۆپرسیارەکان.

دەسا ئەی سەربازانی خیلافەت وئەی ئەهلی ئیسلام، ئەمریکای پەروەردەکاری تاوان وخراپەکاری بەهێزی خۆی ئەنازێت وخۆبەزلزانی هەردوو

چاوی کوێرکرد، هاتەپێش وخۆی کردە ناوگۆماوی بەمیلاکچون ولەناوچوونی خۆی، بەڵێ، ئەخنکێیت وهیچ دەرچەیەکیش بۆمەڵهاتن نەماوە، بەم شێوەیە هەوڵی بێ سوودی دا بۆئەوەی لەدەرچەیەکەوە خۆی ڕزگاربکات بەڵام سەرکەوتوو نەبوو، پێیەکانی خۆی ڕاکێشا بەرەو خاکی شام وعێراق وبەم زووانە ڕادەکێشرێ، لەدوای ئەوەی بەمەڵهاتن ڕایکرد لەعێراق بەزەلیلی بەشکستەوە ئەوەتا ئەگەڕێتەوە بەڵام لەترسی بەڵێنەکانی خۆی، چونکە ئێمە بەفەزڵی الله لەعیزەت وجێنشینی وبارودۆخێکی جیاوازین لەوەی کە بیری لێ دەکاتەوە، وماوپەیمان وهیچوپوچ وکەمتیارەکانی هیچ سودیان نابێت بۆیان لەڕوبەڕوبونەوەی ڕاستەوخۆ هەرگیز، هەرچەندە ئەگەر شارێک یان ناوچەیەک یان شارۆچکەیەکمان لێ تاڵان کرابێ، ئەوەیان بەڕاستی لەپێناو تاقیکردنەوەیە بۆ کۆمەڵێک لەموسڵمانان وئیبتیلایە، بۆئەوەی ڕیزەکان پاکببێتەوە وخڵتەکان دەربچێ وە الله لەنێو بەندەکانی هەرکەسێکی بووێ هەڵیئەبژێرێ، ئەمەش ئەم بەشەیە کەبەدوایدا بەرزبوونەوە دێت هەروەها گەورەترین فەتح بەدوایدا دێت بەئیزنی الله، بەرەو بەغداد ودیمەشق وقودس وعەممان ودوورگەکەی موحەممەد ﷺ ، وسوێندبێ ئەی دەستەکانی باوەڕغەزوەی فارس ئەکەن وقوم وتاران فەتح دەکەن، وسوێندبێ غەزوەی ڕۆما دەکەین بەدوایدا، وسوێندبێ شێرەکان ئەگرمێنن بەتەکبیر بەوەش قوستەنتینیە فەتح دەکرێ بەبێ کوشتار، پەیمانی پەروەردگارمانە وموژدەی پێغەمبەرمانە ﷺ ، چونکە نەوەیەک پەروەردە بووە لەخاکی خیلافەت بەفەزڵی الله لەسەر تەوحید و دۆستایەتی ودژایەتی، وئێستا چێژ ئەبینێ لەکوژران ومردن لەپێناو پەروەردگاری خۆی وبەرزکردنەوەی ئایینەکەی خۆی ئیتر چۆن بەرپەرچی دەدەیتەوە ئەمریکا، چی لێ ئەکەی، ئەوەتا ئیمانی سازگار لەخوێنیان تێپەڕ ئەبێ وتامی شکۆ وبەرزبوونەوەی بەئایینەکەی چەشتووە، ئەمریکا چەندی خەرجکرد لەپێناو ڕێگری لەئەهلی ئیسلام لەعێراق وخۆڕاسان وسەراپای جیهان، چەندە خۆت ماندووکرد بۆئەوەی خەڵکییان لێ دوورکەیتەوە، وبەلاعیمەکانی خراپی وخراپەکاریت تەرخانکرد بەڵام بێ هودە بوو بەڵێ بێهودە بوو، ئومێدەکەت لاخۆشەویست بوو بەڵام هەوڵەکانت پووچەڵ بووەوە، ئەوەتا ئەوان سواری پشتی فیداکاری ئەبن بەئۆتۆمبێلە بۆمبڕێژکراوەکانیان هەرئەوانیش لەڕیزەکانی پێشەوە ئەجەنگن پیرن ڕیشیان سپی بووە بەڵام ڕەتیان کردەوە ئیلا بیخوسێنن لەخوێن.

الله ڕاستی کرد لە بەڵێنەکەی بۆمان، ودرۆتکرد وبێدەنگ کرای ئەمریکا

لەوڕۆژەوە کە وڵاتانی بۆفەتح کردین وڕیسوای کردیت وخۆت وسەربازەکانتی کردە پەند ونمونەیەک، پوولەکانت خەرج کرد وهەرچیت هەبوو تەرخانت کرد بەڵام بەفەزڵی الله بووە دەستکەوتی سادە بەدەستی موجاهیدە لاوازبووەکان، الله بەڵێنەکەی بردەسەر وبەندەکانی سەرخست وسەربازەکانی شکۆمەند کرد ودرۆت کرد وبێدەنگ کرای ئەمریکا، وبوویتە مایەی پێکەنین لەدووای سەردەمێک لەقوربانی وماندوویەتی وهیلاکەتی، واتزانی خۆت موجاهیدانت لەناوبردووە لەعێراق وسەرکردایەتیت ڕادەستی ڕافیزە کرد، ئێمەش بەفەزڵی الله شمشێری حەقمان گیرکرد لەملی ڕافیزە وسەحەواتە مورتەددەکانی هۆزە عەشایەرەکان، ئەکەونە مەرگی خۆیانەوە بەکوێرایی چاویانەوە، وگۆڕی خۆیان بەدەستی خۆیان هەڵئەکەنن وسەرئەبڕدرێن لەشوێنی نووستنی خۆیان، هەروەک ڕۆژێک دێت کەتێیدا پەکەکە وسەحەواتی ڕیددە لەشام جێدێڵیت بۆئەوەی دووچاری هەمان چارەنوس ببنەوە لەچارەنووسی پێشینی خۆیان لەعێراق، بەئیزنی الله.

الله بەڵێنەکەی بردەسەر، ودرۆت کرد وبێ دەنگ کرایت وخەونەکانت پووچەڵ بووەوە ئەمریکا، هەرلەوڕۆژەوە کە چەند مانایەکمان گەڕاندەوە کە سەردەمانێک نادیاربوو لەواقیعیدا وبەفەزڵی الله ئەو درووشمانەمان زیندووکردەوە کە کوژابووەوە وموسڵمانان لەیادیانکردبوو، بگرە زۆربەیان گوێبیستی نەببوون هەرلەوساتەوە کە چاویان بەدونیا کردەوە، خیلافەتمان ڕاگەیاند، بەڵێ، خیلافەتمان ڕاگەیاند وبەیعەتمان بەخەلیفەی موسڵماناندا وئەرکە لەسەریان گوێڕایەڵی بکەن لەچاکەدا مادام کتێبی الله وسوننەتی پێغەمبەریان ﷺ تێدا جێبەجێ دەکات، پێشڕەوییان ئەکات بەرەو شکۆمەندی وڕەسەنیەتیان، ئەوەتا ڕێگا ڕوونبووەتەوە بەفەزڵی الله وچیتر پارچەپارچە نیین وحزب وگرووپ وڕێکخراوەکان بەش بەشمان ناکەن.

ئەمریکا خنکاوە وهیچ ڕزگارکەرێکی نییە، وبووەتە نێچیرێک بۆسەربازانی خیلافەت لەهەموو پارچەیەکی زەویدا، وئێستا ئیفلاست هێناوە ونیشانەکانی

گەنجانێك لە کوژرانیان شکۆمەندی دەبینن...

لەناوچوونت ئاشكرا وبەرچاوە بۆ بینەرەكان، هیچ لەوەش بەڵگەتر نییە كە كاروباری خۆت داوەتە دەستی گێژێكی هیچ نەزان نازانێ شام چییە وعێراق چی یە وئیسلام چییە ئەوەی كەچاوەڕێی نەكرد ودژایەتی خۆی سەلماند وجەنگی لەدژڕاگەیاندین، هیچیشت لەپێش نەماوە جگە لەدوو هەڵبژاردن هەردووكیان تاڵن بۆخاوەنەكەی، یان پەندوەرئەگری لەپێشوو وئەگەڕێیتەوە بۆسەرپەیژەكەت وموجاهیدانیش نیعمەتی دەستكەوتەكانی پاشماوەكانی دووای خۆت بەدەستدێنن، یان دادەبەزی وئەنجامیشتدا، ونوقوم ئەبی لەگۆماوی مەرگ وسینەی موەحیدان شیفادەدرێ، بەئیزنی الله.

ئەی ئەهلی سوننە لەدوورگەی موحەممەد ﷺ، هاواربەماڵتان ئایا نابیستن، ئایا نابینن كوا دەروونتان ئەگەر چاوەكان كوێربوونە، كوا تەوحید وئیمانەكەتان، كوا دۆستایەتی ودژایەتیتان، ئایا طاغووتەكانی دوورگەی عەرەبی نابینن الله ڕووڕەشیان بكات وموڵكیان نەهێڵێت، ئەوانن كەئەمڕۆ ملوانكەی ڕزگاری فڕێ دەدەن بۆ ڕافیزەكانی عێراق، بەڵكو دەستبەسەرداگرتنی ناوچە سوننییەكانیان بۆ پیرۆزئەكەن، ئایا كاتی ئەوە نەهاتووە خۆتان داتەكێنن لەخۆڵ وتۆزی زەلیلی وڕاپەڕن بەسەرئەو مورتەددە خیانەتكارانە؛ ئەوانەی كە هیچ دەرگایەكی كوفریان نەهێشتەوە ئیلا چوونە ناویەوە، هیچ پیلانێكی خاچپەرستەكان بۆجەنگی موجاهیدان نەمایەوە ئیلا سەریانخست وپشتگیرییان كرد وپاڵپشتییان كرد بەهەرچی لەدەستیان بوو، ئایا لەشوێنی دابەزینی وەحی وسەرچاوەی پەیامەكەوە ئەهلی سوننە لەعێراق وشام ئەكوژرێن وزەلیل ئەكرێن، ئایا لەخاكی هاوەڵەكانی فەتح كارەكانی یەكەمەوە، دووچاری ڕۆچوون ودەستدرێژی ولاوازی ئەكرێن، جوامێرەكانتان لەكوێن؟ نەوەكانی صدیق وعومەری فاڕووق لەكوێن؟ نەوەكانی ئەبو بەسیڕ وئەبو جەندەل لەكوێن؟ دەسا ئەی برای تەوحیدم لەوڵاتی حەرەمەین، لەژێرتن سەربازانی طاغووت وزانایانی خراپ وئاشووب، لەژێرتن فەرماندە ووەزیرەكانیان، تووڕەیی خۆتیان نیشانبدە سەرخستنێك بۆئایینەكەت وپاڵپشتییەك بۆبراكانت، چونكە بەڵای ئەوانە بۆسەرئەهلی ئیسلام گەیشتە لووتكە، ودانیشتووانی ماڵەوە ئافرەتە داوێنپاكەكان سكاڵای بەڵا ووونبوونیان كرد، دەسا هیچ گێژێكی دەستەوەستاوی نەفام بەڕووتدا نەوەستێتەوە.

وەئەی سەربازانی خیلافەت لەموسڵ وتەلەعفەر وڕەققە وحەلەب وسەرجەم سەنگەرەكانی دەوڵەتی ئیسلام؛

بزانن ئێمە ئەمڕۆ بەگەورەترین قۆناغ لەمێژووی جیهادەكەمان وترسناكترین لێژی وخاڵی وەرگێڕان لەمێژووی ئومەت تێپەڕدەبین، دەسا ببنە خاوەنداری هەڵگرتنی ئەم ئەمانەتە، ئێوەش بەئیزنی الله بەتواناترینن لەسەرهەڵگرتنی ئەم قورساییە، ڕۆژی پەیدابكەن بەڕاستی چاكترین ڕۆژی تەقوایە، وپشت بە الله ببەستن وبێ توانا مەبن، دڵی خۆتان ببەستنەوە بە -العليِّ الرحمنِ- وداوای هاوكاری ویارمەتی لێ بكەن، چونكە هەرئەو-سبحانە- نزیكە ووەڵامی ناچارەكان دەداتەوە ئەگەر داوای لێ بكەن وخراپە لادەبات، وبەندەكانی ئەپارێزێت، كەواتە كێ ئیبراهیمی خەلیلی ڕزگاركرد لەئاگرەكە جگە لەو، وئاوەكەی دووكەرت كرد بۆ موسا وگەیشت بەبەندەكەی یونس بەڕەحمەت وفەزڵێك لای خۆیەوە، وبەندەكەی خۆی موحەممەدی ﷺ سەرخست بەتۆقینی ماوەی پیادەی مانگێك، دەسا ئارامی ئارامی وخۆڕاگری خۆڕاگری وپشت بەستن پشتبەستن، {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} [آل عمران: ٢٠٠]، واتا: {ئەی ئەوانەی ئیمانتان هێناوە ئارامبگرن وئارامیش بەخۆتان بدەن وسەنگەرنشین بن وتەقوای الله بكەن تاكو سەركەوتووبن} [آل عمران: ٢٠٠]، وسەرنج بدەنە فەرموودەی پەروەردگارتان وئومێدی لێ پەیداكەن: {وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا * وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا} [الطلاق: ٣]. واتا: {هەركەسێ تەقوای الله بكات دەرچەیەكی بۆ ئەكاتەوە * وڕزقی دەدات بەجۆرێك نەتوانێ بیژمێرێت وهەركەسێك پشت بە الله ببەستێ ئەوا بەسیەتی بەڕاستی الله فەرمانی خۆی ئەباتەسەر الله بۆهەموو شتێك قەدەرێكی داناوە} [الطلاق: ٣].

ئەی سەربازانی خیلافەت، ئەی پارێزەرانی ئابڕووەكان وجێبەجێكارانی تۆڵە بۆئاینیان وئومەتیان، نەمانبینین وبەیعەتمان لێتان وەرنەگرت ئیلا بەئازایەتی وسەربازی، وگەورەیی وشكۆداری، دڵخۆشكەرلەكاتی بەرگریكردن ئارامگرلەكاتی سزادان، دەسا بەڵێنی پەروەردگارتان بهێننەدی بەسەركەوتن وزاڵبوون وجێنشین بوون، وخۆتان ڕابهێنن لەسەر سەختترین كاریگەر وزۆرترین ئازار، وبەڕاستی تەنها یەك كوژران ومردن هەیە، پاشان ئەوە ڕێزدارییەكە كەهەرگیز كۆتایی پێ نایات، وریابن لەوەی بستێك بەجێبهێڵن تەنها دوای ئەوە نەبێت هەمووی بكەنە دۆزەخ بەسەركافرە پیاوكوژەكان، بۆسەیان بۆ دانێن لەماڵەكان وكۆڵانەكان وڕێگاوبانەكان، پردەكان مینڕێژ بكەن ودەستی پێبكەن هێرش لەدوای هێرش، وبیانڕفێنن وگەمارۆیان بدەن ولەگشت سەنگەرێك بۆیان دانیشن وچاودێرییان بكەن.

وئەی پیاوانی دەولە لەبەغداد بەباكوور وباشووریەوە، ولە كەركوك وسەلاحەددین ودیالە وفەللوجە وئەنبار، هەوڵی زیاتر پێشكەش بكەن، وكێشانەكە هاوسەنگ بكەن بۆدوژمنانی الله لەڕافیزە پیسەكان ومورتەددە بۆگەنەكانی ئەهلی سوونە، دەرخواردیان بدەن پیاڵەی تاڵی وژەهروكوشندە، چونكە ئێوە ئەهلی جەنگ وپشتشكێنی دوژمنن، وداوای پێكان لە مەولای خۆتان بكەن، وابكەن كە باوەڕوپشتبەستنتان بە الله بێت چونكە هەموو بارودۆخەكان بەدەستی ئەوە.

وەئەی سەربازانی خیلافەت لەخۆڕاسان ویەمەن وسەینا ولیبیا وڕۆژئاوای ئەفریقیا وهەموو شوێنێك، هێشتا بەفەزڵی الله چاكترین یاریدەدەروبەڵگەن بۆ دەوڵەتەكەتان، دەسا هەڵمەتەكەتان توندبكەن بەسەر دوژمنانی الله لەكافرە پیاوكوژەكان وكلكە مورتەددەكانیان، وچاك بزانن هەڵگیرسانی جەنگ لەلایەن ئێوەوە بۆسەریان، بەرگرییە لەهێرشی ئوممەتانی كوفر بۆسەر خاكی ئیسلام لەعێراق وشام، وهەڵوەشاندنەوەیە بۆهاوپەیمانێتی وكۆمەڵەكانیان.

وەئەی موەحیدە ڕاستگۆكان لەئەمریكا وڕوسیا وئەوروپا، ئەی سەرخەرانی خیلافەت، ئەی ئەوانەی دەرچوون بۆهیجرەتیان لاخۆشەویست بووە وكەچی ئەمڕۆش لەنێودەستی هاوەڵگەڕاندان، قۆڵی ڕاستی هەڵماڵن وڕاستگۆبن لەهەوڵەكانتان، وچاك بزانن جەنگی ئێمە لەگەڵ دوژمنمان جەنگێكی گشتگیرە، وبەرژەوەندییەكانیشی سادەیە وبەئاسانی دێتە بەردەست، دەسا بەخۆیانەوە سەرقاڵیان بكەن لەبری خیلافەت وخاكی ئیسلامەكەتان، وبیهێننەوە یادی خۆتان فەرموودەی پێغەمبەرەكەتان ﷺ: (هەرگیز كافرێك وبكوژەكەی لەئاگردا كۆناكرێنەوە) [رواه مسلم].

ئەی پەروەردگارا؛

نەفرینی خۆت بكە بەسەر كافران ئەوانەی ڕێگری ڕێگاكەتدەكەن و پێغەمبەرەكەت بەدرۆدەخەنەوە وجەنگی دۆستەكانت دەكەن، ئەی پەروەردگارا جیاكاریان تێدا بەرپابكە، وەدوژمنایەتی وڕوق وكینەیان بخە دڵ وپێكانیان بلەرێنەوە، توڕەیی وتوندی خۆتیان بۆبنێرە كەنایگێڕیتەوە بۆسەر گەلی ستەمكار، ئەی پەروەردگارا: ئاینەكەت وسەربازەكانت سەربخە و وشەكەت بەرزبكە وئاڵاكەت بشەكێنەوە ئەی پەروەردگاری حەق، ولا حولَ ولا قوةَ إلا بالله، والحمدُ للهِ ربِّ العالمينَ.

لــە ئەبــو هو رەیــرەوە ﷺ ئەویــش لــە پێغەمبــەرەوە ﷺ فەرمووی: (حــەوت کــەس لەژێــر ســێبەری اللــە دان، لە رۆژێــك کــە جگە لە ســێبەری ئەو هیــچ ســێبەرێکی تــر نیــە: پێشــەوایەکی دادگەر، وگەنجێــك پێبــگات لەســەر بەندایــەتی اللــە، پیاوێــك دڵــی پەیوەســت بێت بە مزگەوتــەوە،دوو کــەس لەپێناو اللــە کۆببنەوە و لەپێنــاو اللــە جیابنەوە، وە پیاوێــك ئافرەتێکی جــوان وخاوەن پلە داوای زینــای لێبکات، ئەویــش بڵێت: من لە الله دەترســم، وە پیاوێك ببەخشــێت وبیشــارێتەوە بەجۆرێك ئەوەی بە راســتە دەیبەخشێت دەســتی چەپــی پێــی نەزانێــت، وە پیاوێك لــە شــوێنێك بەتەنیا یادی الله بکات وفرمێسك بڕژێت). [رواه البخاري ومسلم]

حەوت

لەژێر سێبەری الله دان لە رۆژێك جگە لەسێبەری ئەو هیچ سێبەرێکی تر نیە

پێشەوایەکی دادگەر

پێشــەوا موســلیم لــە صەحیحەکــەی بابێــکی دانــاوە بەنــاوی گەورەییــەکانی پێشەوا: پێغەمبەر ﷺ دەفەرموێــت: (بە راســتی دادگــەران لای اللــە مەنبەرێــکی نوریــان هەیــە لــەلای راســتی رەحــمان وە هــەردوو دەســتی راســتەیە، بــۆ ئەوانــەش کــە دادگــەر دەبــن لــە حوکمــەکان و خانەوادەیــان وە لەســەر ئەوانــەش کــە بەرپەرســە لــە سەریان).

گەنجێك پێبگات لە سەربەندایەتی الله

گەنــج ئــارەزوی بەهێــزە وئەگــەری ئــەوەی هەیــە بــگات بــە بەرزترین پلە، ئەویش پلــەی بەندایەتیــە، وە لەوانــە جیهادوتــەواوی بەندایەتیــەکان، لــە ئەبوســەعیدی خودریــەوە ﷺ گــوتی: ئەعرابیــەك هاتــە لای پێغەمبــەر ﷺ گــووتی: ئــەی پێغەمبــەر باشــتر ینی خەڵــکی کێیــە؟ فەرمــوی: (پیاوێــك بەمــاڵ وگیــانی جیهــاد بکات،وپیاوێــك لــە دۆڵێــك لەدۆڵــەکان بێــت وپــەروەردگاری بپەرستێت وخەڵك دوربن لە خراپەی). [رواه البخاري ومسلم]

پیاوێك دڵی پەیوەست بێت بە مزگەوت

لــە ئەبــو هورەیــرەوە ﷺ پێغەمبــەر ﷺ فەرمــووی: (رێنموێنیتــان بکــەم بــۆ شــتێك کــە بەهۆیــەوە اللــە لــە تاوانەکانتــان خۆش بێت و پلەتــان پێی بەرزبێتــەوە؟) گوتیــان: بەڵێ ئــەی پێغەمبــەر، فەرمــوی: (دەســتنوێژی تــەواو لــەکاتی ناخــۆشی، هەنــگاوی زۆر بــۆ مزگــەوت، وچــاوەڕوانی نوێــژ دوای نوێژ، ئەوە ڕیباتە). [رواه مسلم]

دوو پیاو لەبەر الله کۆببنەوە ولەبەر اله جیاببنەوە

لــە معــازەوە ﷺ گــوتی: گوێــم لــە پێغەمبــەر بــوو ﷺ دەیفەرمــوو: (اللــە ﷻ فەرمویــەتی: ئەوانــەی لەبــەر مــن یەکتریــان خۆشــدەوێت، مینبەرێکیــان بــۆ هەیــە لــە نــور کــە پێغەمبــەران و شــەهیدان ئێرەیــان پێدەبەن). [رواه الترمذي]

پیاوێك ئافرەتێکی جوانی خاوەن پلە داوای زینای لێبکات ئەویش بڵێت: من لە الله دەترسم

لەبــەر ئــەوەی پلــە لەگــەڵ جــوانی شــتێکی دەگمــەنی مەرغوبــە، پشــت تێکــردن لێــی پێویســتی بــە زۆرکردنــە لەنەفس، اللــە تعالى دەفەرموێــت: {وە ئــەوەی لــە پەردوەردگاری ترسا ودورکەوتــەوە لــە ئــارەزوی خــۆی * ئــەوە شــوێنی بەهەشــت دەبێــت} [النازعات: ٤٠ - ٤١] وە دەفەرموێــت: {وە ئــەوەی بترســێت لــە پــەروەردگاری دوو بەهەشــتی بــۆ هەیــە} [الرحمن: ٤٦].

پیاوێك ببەخشێت وبیشارێتەوە بەجۆرێك ئەوەی بە راستە دەیبەخشێت دەستی چەپی پێی نەزانێت

لــە عبــد اللــە کــوری جەعفــەری کــوری ئەبــو تاڵیبــەوە ﷺ گــوتی: گوێــم لــە پێغەمبــەر ﷺ بوو دەیفەرموو: (بەخشینی نهێنی تورەیی الله دەکوژێنێتەوە). [رواه الطبراني في المعجم والقضاعي في الشهاب]

پیاوێك لە شوێنێك بە تەنیا بێت و یادی الله بکات وفرمێسك بڕژێت

لــە ئەبوهورەیــرەوە ﷺ پێغەمبــەر ﷺ فەرمــوی: (ئەگــەر ئــەو کەســە ناگرێتــەوە کــە بگریێت لــە پێنــاو اللــە، تــا ئەو کاتەی شیر دەگەڕێتــەوە گوان). [رواه الترمذي والنسائي]

ڕافیزەی دوازدە ئیمام

لە دەقی خەیاڵی بۆ پێشەوای ونبوو

بەشی 3 لە زنجیرە وتاری

”دامەزراندنی دەوڵەتی ئیسلامی“

خاوەنانی بانگەشە پوچەکان بناغەی خراپ بۆخۆیان دادەنێن تا بۆچون وبیردۆز وبیروباوەڕیان لەسەر دروستبکەن، هیچ سەردەمێك نایەت ئیلا بۆیان دەردەکەوێت کە بیردۆزەکانیان جێگیر نابێت لەسەر بناغەکانیان بۆیە پەنادەبەن بۆ بەهێزکردنی ئەو بناغانە ئەوەش لەڕێگای زیادکردنی بیدعە وگومڕایی، بۆئەوەی بەهێزبێت بۆهەڵگرتنی بارەکەی سەرپشتی، بەهەمان شێوە ئەوەی کە لەسەر بناغەکە دایان ناوە ڕێکخستنی نوێی بۆدەکەن تاکەمێك هاوکێشە وڕێکخستن بەدەست بهێنێت.

بەم جۆرە بەردەوام ئەبن لەبونیاتنان هەتا ئەگەن بەو قۆناغەی کەنەتوانن بناغەکەی بەهێزبکەن، یان بیناکە ڕاگیربکەن، وئەڕوخێت بەسەریاندا، بەمەش دونیا لەدەست دەدەن هەروەک ئاخیرەتیان لەدەستدا، اللە ﷻ فەرموویەتی: {أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ * لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ} [التوبة: ١٠٩-١١٠]. واتا: «جا ئایا ئەوکەسەی کە مزگەوت وکار وشوێنی لەسەر بنچینەی تەقوا وترسان لە اللە دروست کردبێت و مەبەستی ڕەزامەندی اللە بێت چاکترە؟! یاخود ئەوکەسەی کە بینای مزگەوت شوێن وبەرنامە وکاری لەسەر لێواری کەندەڵانێکی بێ هێز وڕووخاو دامەزراند بێت، ئینجا لەگەڵ خۆیدا بڕوخێتە ناو ئاگری دۆزەخەوە، بەڕاستی اللە تعالی ڕێنموویی ئەو دەستە ستەمکارە ناکات * ئەو بینایەی دووڕووەکان دروستیان کرد بەردەوام هۆی گومان وزیاد بوونی دڵە ڕاوکێیە لە دڵیاندا، هەتا ئەوکاتەی کە دڵیان دەپچڕێت ودەمرن، بێگومان اللە زانایە (بە پیلانی دووڕووەکان) دانایە (لە هەڵوەشاندنەوە و پووچ کردنەوەیاندا)».

زۆربەی بیردۆزەکانیش لەشێوەی ئەم بیردۆزەن کەئەوانەی خۆیان داوەتە پاڵ ئیسلام دایانڕشتووە وبەقسەی خۆیان ڕاستگۆن لە هەوڵی دامەزراندنی دەوڵەتی ئیسلامی، ئەوانەی کە لە هەوڵەکانیان بنەمای پووچیان داڕشتووە، پاشان بینایان لەسەر کرد وکردەوەکانیان وئاڕاستە وئیجتیهادەکانیان هەمووی هەڵە دەرچوو، بەمەش هەرکە دەرەنجامەکەی دەرکەوێ بناغەکەی هەڵدەوەشێتەوە، هیچ هەڵبژاردنێک لەبەردەم ئەو گومڕایانە نامێنێتەوە

جگە لەپاڵپشتیکردنی بناغە ڕووخاوەکەیان بەقسەی باتڵ، بەمەش زیاتر گومڕائەبن، وبیناکەشیان زیاتر وێران دەبێ، هەتا هیچ شتێکی بەسەر ئیسلامەوە نامێنێت.

ولەمیانەی لێکۆڵینەوەکەمان سەبارەت بەئەورێبازانەی دامەزراندنی دەوڵەتی ئیسلامی ئەگرێتەخۆ لەنێوان ڕێبازی پێغەمبەرایەتی وشوێنکەوتووانی ڕێبازە گومڕاکان، خۆمان ئەبینینەوە کەناچارین ماوەیەکی زۆر بوەستین لەسەر تاقیکردنەوەکانی ڕافیزەی دوانزە ئیمامی کەحاڵیان گەیشتووەتە ئەوەی بەدەست وزمانی خۆیان ئاینێکی نوێ دابڕێژن، هیچ پەیوەندیەکی نییە بەئیسلامەوە ئیلا وەکو پەیوەندی ئایینەکانی جولەکە وگاور بەئاینی ئیبراهیم عليه السلام، ولەپێشدا لێکۆڵینەوە لەسەر ئەم تاقیکردنەوەیە دەکەین کە ماوەی زیاتر لە ١١ سەدەی خایاندووە، بەمەش بەدرێژترین تاقیکردنەوەکان دادەنرێت، ولەهەموویان ڕوونترە بۆڕونکردنەوەی ئاستی گومڕایی کەهۆکارەکەی بیناکردنە لەسەر بناغەی پووچەڵ لەسەر کردەوەی گومڕایی لەپێناو دامەزراندنی دەوڵەتێکی ئیسلامی، لەگەڵ بانگەشەی درۆیینە لەسەر هەوڵدانی پاراستنی ئیسلام لەبیدعە ولەڕێ دەرچوون.

بنەمای بانگەوازەکەیان.. دەق لەسەرپێشەوایەتی ڕافیزە هاوەڵگەڕەکانیان

بەقسەی خۆیان دەستپێکی بانگەوازەکەیان لەسەردەمی ژیانی پێغەمبەرەوە بووە عليه الصلاة والسلام ، بەوەی کەوەسیەتی کردووە ودەقی نوسیوە بەخیلافەت وپێشەوایەتی(ئیمامەت) بۆ عەلی بێت رضي الله عنه ونەوەکانیشی لەدووای خۆی پشتاوپشت وەریبگرن، وهیچ بەڵگەیەکیشیان نییە لەسەرئەم وەسیەتە، جگە لەهەندێ تەئویلی باتڵ خۆیان دروستی دەکەن لەدەقەکانی قورئان وسوننەت، بەڵکو بەڵگە چەسپاوەکان بانگەشەکانی ئەوان هەڵدەوەشێنێتەوە، لەوانە ووتەی عومەر، رضي الله عنه: «ئەگەرمن نەبمە خەلیفە ئەوا پەیامبەر ﷺ کەسی دی نەکردووە بەخەلیفە، وئەگەرجێگری خۆی دانابا ئەوا پێویستە ئەبوبەکری دانابا» [رواه مسلم]، ئەمە بەڵگەیە لەسەرئەوەی پێغەمبەر ﷺ نە عەلی ونە کەسی تر لەهاوەڵەکانی خۆی j نەکردووە بەخەلیفە، هەروەها بوخاری گێڕاویتیەوە لە ئەسوەد کەدەڵێت: لەلای عائیشە باسیانکرد کە عەلی k وەسیەتی بۆ کراوە، ئەویش گوتی: «کەی وەسیەتی بۆ کراوە، من ئەوم خستبووە سەرسینەم، یان گوتی: ژوورەکەی خۆم، وداوای قاپێکی کرد، وئەو لەژوورەکەی من کۆچی دووای کرد، تەنانەت هەستم نەکرد کە مردووە، ئیتر کەی وەسیەتی بۆی کردووە؟»، بەهەمان شێوە کۆدەنگی هاوەڵەکان لەسەر بەیعەتدان بەئەبوبەکر وعومەروعثمان بوو j ئەوانیش کەدەڵێن وەسیەتیان بۆکراوە دەرنەچوون لەسەریان، کەئەوانیش عەلی کوڕی ئەبو طالیب وکوڕەکانی حەسەن وحوسەین بوون رضي الله عنهم ، جگە لەمانەش بەڵگە زۆرە کە وەسیەتەکە بەدرۆ دەخەنەوە.

وە ئەوەی ئەم وەسیەتە هەڵدەوەشێنێتەوە، ئەوململانێیەیە کە ڕوویدا لەنێوان ڕافیزەکان وئەوانی ترلەوانەی کەبەقسەی خۆیان ئالوبەیت سەردەخەن، هەر لایەنێکیان ئەڵێ بۆیەکێکە لەئالوبەیت، بەتایبەتی لەدووای کوژرانی عەلی رضي الله عنه، لەنێو ئەوانیش هەندێکیان دەڵێن وەسیەتەکە بۆعەباسی کوڕی عبدالمطلب بووە، هەندێکیان دەڵێن بۆحەسەنی کوڕی عەلی بووە، هەندێکیان دەڵێن بۆ حوسەینی کوڕی عەلی بووە، هەندێکیان دەڵێن بۆمحەمەدی کوڕی عەلی(ئیبن حەنەفی) بووە j، بەڵکو دەڵێن بۆ نەوەکانی جەعفەری کوڕی ئەبو طالیب بووە رضي الله عنه، وهەرکەسێکیشیان کۆچی دووایی بکردایە ئەوا ئەوانەی کە بانگەشەی ئیمامەتیان بۆدەکەن زیاتر گومان وشوبهە دەکەوتە دڵیانەوە وزیاتر دابەش ئەبوون، وهەرلایەنێکیشیان دەڵێن وەسیەتەکە بۆئەوکەسە بووە کەخۆیان ئارەزووی دەکەن، بریا یەکێک لەوانە دەقێک یان وەسیەتێکی هەبووایە تاکو بیسەلمێنێ کە پێشەوایەتی بەحەق بۆ ئەوکەسە بووە، بەڵام ئەوان لەزۆر لەڕووداوەکان هیچییان پێ نەبووە تاکو بیکەنە بەڵگە بەڕووی ڕکابەرەکەیان جگە لەهەندێ موعجیزەی دروستکراو وبەدەرلەسروشت، هەروەک ئەوەی ڕافیزەکان کردیانە بەڵگە لەسەرپێشەوایەتی عەلی کوڕی حوسەین، بەوەی کە یەکەم کەس بووە کەبەیعەتەکەی تۆمارکراوە لەسەرزمانی بەرد ودرەختەوە! بنچینەی گومڕایەتی ڕافیزە.. ئەوەیە کە دەڵێن پێشەواکان (الأئمة) هەرگیز هەڵە ناکەن

وە ئەتوانین کە ئەم بنچینەیە بکەینە هۆکاری سەرەکی گشت گومڕایی ولەڕێ دەرچونەکانیان هەتا ئەم ڕۆژەی ئێستا، بەوەی کەبیروباوەڕیان وایە دەوڵەتی ئیسلامی دروست نییە دامەزرێت، ئیلا مەگەرپێشەوایەکی بۆ دانرێت کەلەگەڵ مەرجەکانی خۆیان یەکبگرێتەوە، مەرجەکانی خۆیانیش بێ بنەمایە وهیچی لای الله نیە، گرینگترین مەرجەکانیان ئەمانەیە پێویستە ئەوپێشەوایە بێ هەڵە بێت لەهەرشتێ کە دادپەروەریەکەی لەکەداربکات لەئاشکرا ونهێنی، زانابێت بەهەمووشتێک تەنانەت بە نادیارەکان(غیب)یشەوە، دەقی لەسەر هاتبێ بەفەرمانی الله سبحانه وتعالى، وئایینی مرۆڤ درووست نابێت بەبێ ئەم جۆرە پێشەوایە(ئیمام)، وخەڵکیش ئەگەر ئیمان بهێنن بە پێشەوایەتی ئەمان، وتایبەتمەندیەکانیان، وگوێڕایەڵییان بکەن لەهەرشتێ فەرمانی پێ بکەن، ئەوا کاروبارەکانیان خۆی ڕێک دەبێت، وبەم جۆرە دەوڵەتەکەیان لەسەرڕێبازی پێغەمبەرایەتی دەبێت.

ولەلای ئەوان هەر ئەوەندەش بەس نییە لەوسیفاتانە کە ئیمام هەیبێت، بەڵکو پێویستە ئەو ئیمامە بەتەنها خاوەن ئەم سیفاتانە بێت لەنێوان هەموو مرۆڤایەتی، هیچ هاوشێوەیەکی نەبێت، وهیچ هاوشانێکی نەبێت، وهەرکەسێک لەهەرشتێکیدا ڕکابەری بکات ئەوا طاغووتە، وهەرکەسێ ڕکابەربۆ پێشەوا بڕیاربدات ئەوا هاوەڵی پەیداکردووە بۆ الله سبحانه وتعالى.

سەرچاوەی ئەم بنچینە پووچەڵەش لەلای ئەوان بریتیە لەوەی کەدەڵێن پێشەوا پێویستە گوێڕایەڵی بکرێت وەکو گوێڕایەڵی پێغەمبەر ﷺ وشوێنکەوتووەکانی، هەربۆیە دەڵێن کە نابێت لەتێکڕای موسڵمانانەوە بێت چونکە ئەشێ جەهل یان هەڵە یان لەبیرچوون یان ئارەزووی هەبێت، بەڵکو پێویستە زانابێت بەهەمووشتێک کە پێویست بکات بیزانێ، دووربێت لە سروشتی مرۆڤ کە دەشێت هەڵە یان لەبیرچوون یان ئارەزوو بکات، بۆئەوەی گوێڕایەڵی نەکرێت لەسەرپێچییەکان، وشوێنکەوتەی نەبێت لەسەرگومڕایی، وهیچ هاوشانێکی نەبێت نەکا ڕکابەرایەتی بکات لەموڵکەکەیدا وفیتنە دروست ببێت، وهیچ هاوشانێکی نەبێت لەزانستەکەی نەکا بیروڕایان جیاواز بێت ودووبەرەکی دروستبێ.

ولەبەرئەوەی ئەم سیفاتانە کە بەمەرجیان داناوە بریتییە لەنادیارە شاراوەکان کەناکرێ کەس بەدەستی بهێنێت، ئەوا بەواجبیان دانا کە هەڵبژاردنی ئەم پێشەوایە بسپێرن بە الله تعالى، هەروەک پێغەمبەرانی هەڵبژاردووە، لەبەرئەوەی هەرخۆی بەتەنها زانایە بەنادیار وشاراوەکان، بگرە سنووریان بەزاند لەم بابەتە بەوەی کە ئەم بابەتەیان کردە واجب لەسەر الله -تعالى-، لەبەرئەوەی ئەگەرئەم پێشەوایەیان بۆ هەڵنەبژێرێت ئەوا ستەمیان لێ دەکات ئەگەر سزایان بدات، لەبەرئەوەی پاساوی نییە لەسەریان بەوەی کە هیچ پێشەوایەکیان نییە شوێنی پێغەمبەران بگرێتەوە، الله بەرز وبڵندە لەوەی کەئەم نەفامانە دەیڵێن ئای کە خۆبەزلزانن، هەربۆیە ئەمان هەرکەسێ بکەنە پێشەوا وەسفی ئەکەن بە «حُجَّة» واتە ئەبێتە حجەت«بەڵگە» لەسەرخەڵکی، بۆئەوەی هەرکەسێ سەرپێچی بکات شایەنی سزابێت لەلایەن الله سبحانه وتعالى، وئەم هەڵبژاردنەش بەو دەقە دەبێت کە بەقسەی خۆیان بۆ عەلی رضي الله عنه ونەوەکانی لەدووای خۆی هاتووە.

رافیزە بەرازەکان خۆیان لەقوڕ دەگەوزێنن

تەوحیدی گوێڕایەڵی بیردۆزی بێ هەڵەیەی پێشەواکانیان هەڵدەوەشێنیتەوە

وپووچەڵی بنەماکەیان بەوە دێت کە داوای «بێ هەڵەیی پێشەواکان»دەکەن لەگومڕاکەرەکانیان لەبابەتی گوێڕایەڵی پێشەوا، لەڕاستیدا الله ﷻ گوێڕایەڵی پێشەواکان وفەرماندەکانی کردووەتە دووای گوێڕایەڵی الله وپێغەمبەرەکەی، یەکسانی یەکتر نیین، چونکە هەرکاتێک فەرماندە فەرمان بەچاکە بکات، ئەوا گوێڕایەڵی ئەو بریتییە لەگوێڕایەڵی الله ﷺ، وهەرکاتێک گوێڕایەڵی فەرماندە پێچەوانەی الله بێت ئەوا واجبە سەرپێچی فەرماندەکە بکرێت، والله ﷻ بەتاک دائەنرێت لەگوێڕایەڵی فەرمایشتەکانی.

هەروەها الله ﷻ گوێڕایەڵی کاربەدەستان(وەلی ئەمر)ی واجب کردووە، بەڵام لەکاتی ناکۆکی کەوتە نێوانەوە ئەوا فەرمانی کردووە کە بیگەڕێننەوە بۆ الله وپێغەمبەرەکەی، واتە بۆ قورئان وسوننەت، بۆ دڵنیایی لەسەر ئەوەی کە گوێڕایەڵی کاربەدەست بریتییە لەگوێڕایەڵی الله، دەفەرموێت: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا} [النساء: ٥٩]، هەروەها پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: (هەرکەسێ گوێڕایەڵیم بکات ئەوا گوێڕایەڵی اللهی کردووە، هەرکەسێ سەرپێچیم بکات ئەوا سەرپێچی اللهی کردووە، وهەرکەسێ گوێڕایەڵی فەرماندەکەم بکات ئەوا گوێڕایەڵی منی کردووە، وهەرکەسێ سەرپێچی فەرماندەکەم بکات ئەوا سەرپێچی منی کردووە) [رواه مسلم]، وناچێتە ئەقڵەوە کە گوێڕایەڵی ئەوفەرماندەیەی کەپێغەمبەر ﷺ فەرمانی بەگوێڕایەڵی کردووە لەژیانی خۆیدا لەشتێکدا بێت کە پێچەوانەی فەرمانەکانی خۆی بێت، هەروەها مەرجی ئەوەی دانەناوە کە ئەو پێشەوایەی واجبە گوێڕایەڵی بکرێت پێشەوایەکی بێهەڵە بێت، هەروەها فەرموویەتی: (گوێڕایەڵی ناکرێت لەسەرپێچی بەڵکو گوێڕایەڵی تەنها لەچاکەکارییە) [رواه البخاري ومسلم].

بەمەش پێویست ناکات کە پێشەوا بێ هەڵە بێت، مادام گوێڕایەڵی ئەم پێشەوایە وشوێنکەوتووەکانی بەستراوەتەوە بەگوێڕایەڵی الله ﷻ وشوێنکەوتنی پێغەمبەرەکەی ﷺ، هەرئەمەش بەرنامەی ئەهلی سوننە وجەماعەتە کەبەردەوامن لەسەری لەسەردەمی پێغەمبەرەوە ﷺ هەتا الله زەوی وئەوەشی کەلەسەریەتی ئەگێڕێتەوە، بەواجببونی گوێڕایەڵی بۆکاربەدەستانی موسڵمانان لەچاکەدا، هەتا ئەوکاتەی لەسەر ئیسلام بمێننەوە، هەرچەندە ئەگەر ستەمیان لێکردن، ئەوا مافی گوێڕایەڵییان لێ ناسەندرێتەوە لەوشتانەی کە سەرپێچی اللهی تێدا نییە.

پاڵپشتی بنچینەیەکی خراپ بە بیدعە وگومڕاییە نوێکان.

وەلەسەر بناغە پووچەکەیان بەوەی زەوی بەتاڵ نابێت لەبێ هەڵەکان تاکو شوێنی پێش خۆی بگرێتەوە، وبەقسەی خۆیان ئەم بێ هەڵەیە بەدەق هاتووە لەکاتی ژیانی ئیمامەکەی پێش خۆی، بەڵکو مەرجی ئەوەی بۆ دادەنێن کە لەدووای خۆی یەکێک لەکوڕە بێ هەڵەکانی تەرخان بکات، رافیزە لێرەدا ڕووبەڕووی کۆمەڵێ بەربەست بوونەوە، هەندێکیانی ناچارکرد پاشگەزبوونەوە لەو بنچینە خراپە، وهەندێکی تریانی پاڵ پێوەنا تاکو زیاتر لەڕێ دەرچن، بۆئەوەی ئەم بنچینەیە بپارێزن کە لەلای ئەوان بووەتە بناغە وئەصڵی ئایین نەک تەنها بابەتێک لەپێشەوایەتی وئیمامەت، وئەتوانین لەسەرئەوە هەندێک نموونە بهێنینەوە.

ئەوان لەژیانی جەعفەری کوڕی محەمەدی کوڕی عەلی کوڕی حوسەین کوڕی عەلی کوڕی ئەبو طالیب گووتیان کەوەسیەتکراو لەدووای ئەو بریتییە لەکوڕەکەی واتە ئیسماعیل، بەڵام ئیسماعیل لەکاتێك کۆچی دوایی کرد کە باوکی لەژیان دامابوو، نەگونجان ڕوویدا لەگەڵ بنچینەکەیان کەدەڵێن واجبە وەسیەتەکەی بهێنرێتەدی، ولەکاتی کۆچی دووای ئەوکەسەی وەسیەتی بۆکراوە، بەمەش فروفێڵی ئەم بیردۆزەیە بۆکۆمەڵێك لەخەڵکی ئاشکرابوو، بەوەی کە ناچێتە ئەقڵەوە کە الله -تعالی- دەقێک دابەزێنێت لەسەر پیاوێک بەوەی کە دەبێتە ئیمامی داهاتوو پاشان بیمرێنێت لەپێش ئەوەی دەسەڵاتی پێشەوایەتی بگرێتە دەست، لەهەمان کاتدا هەندێکی تر خوویانگرت بەو بنچینە خراپە بۆئەوەی بینای خراپتری لەسەر بونیاتبنێن.

بەم جۆرە هەندێکیان گووتیان پێشەوایەتی(ئیمامەتی) ئیسماعیلی کوڕی محەمەد بەردەوام دەبێت، وبابەتی کۆچی دووایەکەیان ڕەتکردەوە، یان گووتیان لەدووای مردنی ئەگەڕێتەوە بۆژیان، وئیمامەکەی خۆشیان واتە جەعفەر بەدرۆزن دانا(هەرچەندە پێی دەڵێن ڕاستگۆ-الصادق-)، کاتێک هەواڵی پێیاندا کە ئیسماعیلی کوڕی محمد کۆچی دووای کردووە، وگوتیان کە گوایە خۆی چیرۆکی کۆچی دووایەکەی درووستکردووە لەپێناو خۆپاراستن»تقيّة«، بۆئەوەی خۆی بپارێزێ لەدوژمنەکانی، وئەو نادیارە لەچاوی خەڵکی، ولێرەشەوە کۆمەڵی -ئیسماعیلی باطنی-درووستبوو کە تائەمڕۆش بەردەوامە، ئەوانەی کە زنجیرەی ئیمامەتیان تەواوکرد لەڕەچەڵەکی ئیسماعیلی کوڕی محمەدەوە، لێرەشەوە بیدعەی ئیمان بەنادیار(غیب) هاتە کایەوە، لەگەڵ ژیانی هەمیشەیی، وگەڕانەوەی پێشەواکانیان بۆژیان.

وکۆمەڵێکی تر دەرچوون بۆئەوەی درۆ هەڵببەستن بەسەرالله تعالی، بەجۆرێک

گووتیان جائیزە کە فەرموودەی خۆی بگۆڕێت بەدەق لەسەرپێشەوای نوێ لەدووای ئەوەی کە کردبوویانە واجب لەسەری پێش ئەوەی کە دەق دابەزێنێت لەسەرپێشەوای یەکەم، ئەم بوهتانەش کەبۆ الله -تعالی- هەڵیانبەست، ئەم داهێنراوە لەدیندا، ناویان لێنا، عەقیدەی «البداء» ماناکەشی ئەوەیە کە الله ﷾ بۆی ڕونبویەوە کە ئیمامەت بگوازێتەوە لەکەسێکەوە بۆیەکێکی تر، الله بیانکوژێت چۆن درۆ هەڵئەبەستن، ئەمانەش (موسەوییەکانن) هەستان بەگواستنەوەی دەق لەسەر ئیسماعیلی کوڕی جەعفەر(کۆچکردوو)، بۆسەربراکەی واتە موسا کوڕی جەعفەر(کە ناویان لێناوە کاظم)، ئەمەش

بەڕاستی ڕافیزە نەخۆشین تەنها شمشێرەی چارەیان دەکات

بۆئەوەی بیردۆزەکەی خۆیان بپارێزن لە لەناوچوون، وبنچینەکەیان بپارێزن لەهەڵوەشاندنەوە.

چەسپاندی بیردۆزەکانیان بە درۆ

کاتێک جەعفەری کوڕی محەمەد کۆچی دووایی کرد t، زیادەڕەوەکانی ڕافیزە کەوتنە نێو شەرمەزارییەکی نوێوە، لەبەرنەبوونی هیچ دەقێک لەسەرپێشەوای دوواتر، گووتیان کەواتە پێشەوایەتی بۆ کوڕە گەورەکەیەتی عبداللّٰه کوڕی جەعفەر(ئەوەی کە ناویان لێناوە «الأفطح» واتە دەموچاو فراوان)، پاشان هەندێکی دیکەیان پێشەوایەتیەکەیان ڕەتکردەوە لەبەرئەوەی بینییان کە قسەکانی پێچەوانەی خۆیانە، تۆمەتی فاسق یان بۆی هەڵبەست، وگەڕانەوە بۆسەرقسەی ئەوانەی کە پێشەوایەتی براکەیان هەڵبژاردووە واتە موسا کوڕی جەعفەر.

هەرچی ئەوانەیە کەبەردەوام بوون لەسەر پێشەوایەتی عبداللّٰه کوڕی جەعفەر ئەوا لەدەستیان کەوت چونکە کۆچی دووایی کرد لەپێش ئەوەی منداڵ بخاتەوە، هەربۆیە هیچ کوڕێکی دیکەی نەمایەوە تاکو بیکەنە پێشەوا لەدوواتر، هەندێکیان لەخوڕافیاتی دەقەکە کشانەوە، وهەندێکی دیکەشیان گومڕاییان زیاتربوو، بەوەی کە پێشەوایەتیەکەیان بەدرۆخستەوە وکوڕێکی تریان بۆی بڕیاردا کە ئەوکوڕەی هەرنەبوو، وگوتیان کەئەویش نادیارە لەپێش چاوەکان، بەمەش ووتەی زیادەڕەوەکانی پێش خۆیان دووبارە کردەوە ئەوانەی کە دەربارەی ئیسماعیلی کوڕی جەعفەر گووتیان، وعەقیدەی (نادیاری) لەمێشکیاندا چەسپا، بەڵکو ئەمانە زیاترلەڕێ دەرچوون بەوەی کە بەیعەتیان دایە کەسێک کەنادیارە وهەرگیز لەدایکنەبووە، وبۆ یەک ساتێکیش چاوی بەدونیا هەڵنەهێناوە، وداهێنانی پێشەوای نادیار لەناویاندا دەرکەوت.

ئەمما ئەوانەی کە پێشەوایەتی موسا کوڕی جەعفەریان قبوڵکرد (ئەوەی کەپێی دەڵێن کاظم) کەوتنە نێو شەرمەزارییەکی نوێوە، بەوەی کە پێشەوا لەنبەندیخانە کۆچی دووایی کرد بەبێ ئەوەی وەسیەت بکات بۆهیچ کەسێ لەدووای خۆی، بەڵام ئەم جارەش گەڕانەوە بۆپاراستنی بنچینە پووچەڵەکەیان وبیردۆزە باتڵەکەیان بەوەی درۆی تریان داهێنا، بەم جۆرە هەرکەسێ کۆچی دووابیەکەی ڕەتبکردایەتەوە بەوەی دەیگوت بەردەوامە لەژیان ونادیاری ئەوانە مانەوە لەسەر ئەم ووتەیە کەپێشەوایەتیەکەی ئەویان هەڵبژارد وناویان لێنرا (واقفية)، وهەرکەسێ ناچاربووایە بە بەڕاستدانانی کۆچی دووابیەکەی، ئەوانە پێشەوایەتیان سپارد بە کوڕەکەی واتە عەلی کوڕی موسا (ئەوەی کەناویان لێناوە الرضا)، وە (واقفية)یەکان دوژمنایەتییان ڕاگەیاند بۆعەلی کوڕی موسا، وتۆمەتی درۆیان بۆی هەڵبەست کاتێک هەواڵی کۆچی دوایی باوکی ڕاگەیاند.

پێشەواکانیان بنچینەی بیردۆزەکانیان هەڵدەوەشێننەوە

وەهەرکەسێ ڕازیبوو بە پێشەوایەتیەکەی ئەوا ئەو خۆی دەیانخاتەوە نێو هەڵوەشێنەرەوەیەکی گەورە لەسەر بنچینە پووچەکەیان، ئەویش بەوەبوو کە بەیعەتیدا بە مەئمونی کوڕی هارونی ڕەشید، وسەرکردایەتی سەردەمی لەو قبوڵکرد، بەمەش بەڵگەیەکی نوێی پێشکەش کرد لەسەردرۆی بیردۆزی وەسیەتەکە ودەقەکە وبێ هەڵەیی وشتی تر، چونکە ناچێتە ئەقڵەوە کە پێشەوای بێ هەڵەی دەق لەسەر دابەزیو بەیعەت بداتە پیاوێکی خۆسەپێن بەسەردەسەڵات، کەبەچاکە باسی ئاین وزانستی نەکراوە، کەواتە ئەوانەی کەدەڵێن بێ هەڵەیە، یان دەبێت گوێڕایەڵی بکەن لەسەرئەو بەیعەتە، یان سەرپێچی بکەن وخروجی لەسەر بکەن وبەمەش هەموو ئایینەکەی خۆیان هەڵئەتەکێنن لەبنچینەوە وپێشەواکەیان بەهەڵە ئەخەنەوە وڕەتی ئەکەنەوە بێ هەڵە بێت، وپاشگەزئەبنەوە لەوەی کەدەڵێن پێشەوایەتی ودەق لەسەر هەرکەسێ بێت ئەوا بەوەسیەت دەبێت، وهیچیان بۆنامێنێتەوە جگە لە ووتنی «بداء» و»تقية» ئەمەش حاڵیانە لەهەرکاتێک بوهتانێک هەڵئەبەستن یان درۆیەک کە ئەیکەن.

بەجائیزدانانی پێشەوایەتی منداڵ ونادیارەکان

ئەمانەش زۆر نەمانەوە هەتا کارەساتێکی دی دوچاریان بووەوە، بەکۆچی دووایی عەلی کوڕی موسا، هەربۆیە ڕافیزە بۆئەوەی بیردۆزەکەیان هەستێننەوە ناچاربوون ڕێگەبدەن بەپێشەوایەتی منداڵ، وەکو محەمەدی کوڕی عەلی کوڕی موسا(ئەوەی کە ناویان لێناوە الجواد)، چونکە باوکی واتە عەلی کوڕی

ئەنجامدانی ڕێوڕەسمی ئاینی لای ڕافیزە موشریکەکان

موسا(رضا) کۆچی دووایی کرد لەخۆڕاسان لەکاتێکدا کوڕەکەی حەوت ساڵان بوو، لەوکاتەشدا بەشێک لەڕافیزە لێی هەڵگەڕانەوە وبەیعەتیان داوە مامەی واتە ئەحمەدی کوڕی موسا، وبەشێکی دیکەیان پاشگەزبوونەوە لەپێشەوایەتی رضا لەبنەڕەتدا لەبەرئەوەی هیچ پێشەوایەکی جێنەهێشت لەپاش خۆی، وهیچ پێشەوایەک لەپاش کۆچی دووابیەکەی نایشوات، هەروەها بەشێکی تریان بەیعەتیان داوە محمەدی کوڕی قاسم کوڕی عومەر کوڕی عەلی کوڕی حوسەین، بەشێکی تریان بەیعەتیان داوە (الجواد) وبۆ پێشەوایەتیەکەشی پاساویان بۆی هێنایەوە بەوەی زانستی نادیار ئەزانێت، وگوتیان کە گوایە لەمەدینەوە چووەتە خۆڕاسان وباوکی شوشتووەتەوە وگەڕاوەتەوە لەماوەی چەند چرکەساتێکدا، جگە لەوەش لەموعجیزەی دروستکراو، وهەمان بارودۆخ دووبارە بووەوە بەکۆچی دووایی محمد(الجواد) بەگەنجیەتی لەتەمەنی بیست وپێنج ساڵی، ولەپاش خۆی دوو منداڵی بچووکی بەجێهێشت عەلی(ناسراو بە الهادي) وموسا، وە کەسێکی دیاری کرد بۆ پاراستنی ماڵ وموڵکەکەیان هەتا ئەگەنە تەمەنی پیگەیشتن، ئەمەش وایکرد لەڕافیزە بیربکەنەوە لەچۆنیەتی ڕاسپاردنی کاربەدەستی ئوممەتێک کە ڕادەستی منداڵێکی بکەن لەکاتێکدا باوکە»بێ هەڵەکەی« نەیکردبوونە ئەمیندار تەنانەت لەسەر موڵکی تایبەتی خۆیشی.

پاشان بەشێک لەمانە گەڕانەوە دەرچوون لەسەر عەلی(الهادي) کوڕی محەمەد (الجواد)، کاتێک ئەو کوڕەی کۆچی دووایی کرد لەژیانی خۆیدا وەسیەتی بۆکردبوو (محمد) هەربۆیە وەسیەتی بۆ کوڕەکەی دیکەی کرد حەسەن(عەسکەری)، وبەشێک لەڕافیزە بەردەوام بوون لەسەرپێشەوایەتی محمەدی کوڕی عەلی(الهادي) ڕەتیانکردەوە کۆچی دووایی کردبێت، لەپێناو پاراستنی عەقیدەی وەسیەت کەئەوان بەمەرجی دەزانن بۆدەستاودەستکردنی پێشەوایەتی، لەهەمان کاتدا هەندێکی دیکەیان بەیعەتیان داوە حەسەن (عەسکەری) لەسەر بنەمای عەقیدەی «البداء» کەناسراوە لەلای خۆیان. پاشان لێدانی پشت شکێنیان بەرکەوت بەکۆچی دووایی حەسەن (عەسکەری) کوڕی عەلی(هادی) بەبێ ئەوەی کەس لەپاش خۆی جێبهێڵێت، ئەم زیادەڕەوانەش هیچیان بەدەستەوە نەما جگە لەوەی کردەوەی براکانیان(أفطح)ییەکان دووبارە بکەنەوە وکوڕێک بدەنە پاڵ حەسەن کەلەدایک نەبووە وناویان لێنا محەمەد (مەهدی)، بۆئەوەی ڕافیزەی دوانزە ئیمامی دوانزە پێشەواکەیان پڕببێتەوە، وبەقسەی خۆیان دەڵێن ئەم محەمەد مەهدیە و ونبووە لە سەرداب لەسامەڕا لەکاتێکدا منداڵبووە لەترسی دوژمنەکانی، ودەرئەکەوێتەوە کاتێک ترسناکی لەسەر نامێنێت، وهەرلەو وونبوونە درۆیینەوە لەپێش نزیکەی ١٢٠٠ساڵ، ڕافیزەکان چاوەڕوانی دەرچوونی ئەم پێشەوا دروستکراوە ئەکەن بۆئەوەی دەوڵەتێکی ئیسلامییان بۆدامەزرێنێت لەسەربنچینەیەکی خراپ، کەئەویش پێشەوایەتی بێ هەڵەیە.

ئایینێکی دانراولەسەربنچینەیەکی خراپ

لەکاتی لێکۆڵینەوە لەسەر چیرۆکی ئەم گومڕایانە کە الله کۆمەڵی پەرت وبڵاوکردوون، لەدووای دەرچوونیان لەسەرکۆمەڵی موسڵمانان، دابەشبوون بۆسەر دەیان بەش، هەریەکێکیان نەفرەت لەوی تریان دەکات وتەکفیری دەکات، ئەبینین بنچینە پووچەکەیان وبیردۆزە باتڵەکەیان داناوە بۆئەوەی پاساو بهێننەوە بۆ ڕەفزکردنەوەی(ڕەتکردنەوەی) خەلیفەکانی موسڵمانان وئەمیرەکانی باوەڕداران هەرلەسەردەمی ئەبوبەکری صدیقەوە هەتا قیامەت هەڵئەستێ، چونکە هیچ کەسێ ناتوانێ ئەو مەرجانەی ئەوان دایانناوە بیهێنێتەدی لە بێ هەڵەیی ودەق وموعجیزە، جگە لەوانەی کەخۆیان بەدرۆکانی خۆیان شەرعییەتیان پێ ئەدەن، پاشان هیچ پێشەوایەک قبوڵناکەن مەگەرئەوەی ڕازیبێت بەخواستەکانی خۆیان، هەربۆیە ئەبینین چەندینجار دەرچوونە لەسەرئەوانەی کە بەپێشەوای خۆیانی دادەنێن، کاتێك پێچەوانی بۆچوونی ئەوانی هەبوو، یان قەدەری وای بەسەردا هات کەبنچینەکانیان هەڵدەوەشێنێتەوە، وبینیمان ئەوانەی کەئاستی بیردۆزەکەیان بۆ ئەگەڕێتەوە چەندینجار هەڵیان وەشاندووەتەوە لەماوەی ژیانی خۆیاندا، هەروەها جیاواز بوونە لەگەڵیان بەووتەکانی وکردەوەکانی، هەروەک چەندینجار ناچاربوون زیادە بکەنە ناو ئایینەکەیانەوە، وبنچینەی نوێ بۆخۆیان دابهێنن بۆئەوەی بینا خوارەکەیان ڕێکببێتەوە، هەربۆیە عەقیدەی وەسیەتەکە ودەقەکە وبداء وهی تریان زیادکرد، بەڵکو گەڕانەوە بۆ سەرقورئان وسوننەت بەڵام مانای دەقەکانیان گۆڕی وتەحریفیان کرد، وهەرچی پێچەوانەی بنچینەکەیانە ڕەتیانکردەوە، وناچاربوون بۆئامادەکردنی خورافیات وپاساو هێنانەوە بۆی ئەگەر هەرچەندە پلەی پڕوپوچیەکەشی زۆربێت لای ئەوان گرنگ نییە، وەکو وونبوون بۆماوەی سەدان ساڵ، وگەڕانەوە لەپاش دیارنەمان، منداڵی هەڵبەستراو، وپێشەوایەتی منداڵ، وشتی تر.

وبەئیزنی الله لەئەڵقەی داهاتوو لەم زنجیرەیەدا ئەبینین کە ڕافیزەکان چۆن زۆربەی ئایینەکەیان داڕشتووە هەر لەدەستپێکی دیارنەمانەکە ئەوەی کەلەپاش کۆچی دووایی حەسەن عەسکەری ولەدوای ئەوەی کەگوتیان کوڕە(دروستکراو)ەکەی دیارنەماوە کە محمد مەهدیە، وچۆن بۆئایینەکەی خۆیان زیاد وکەمیان کردووە لەمیانەی ئەم سەردەمە دوورودرێژانەدا، هەتا ئەگەین بەم دەوڵەتە طاغووتیەی کەئێستا دایەنمەزراندووە لەئێران، وهەوڵ دەدەن فراوانی بکەنەوە بۆئەوەی گشت جیهان بگرێتەوە بەپێی قسەی خۆیان بۆئەوەی ڕێگا خۆشبکەن بۆگەڕانەوەی مەهدییەکەیان وبۆئەوەی دەرکەوێتەوە لەپاش وونبوونی هۆکارەکانی دیارنەمانی کەئەویش بریتییە لەهەبوونی دوژمنەکان، ولاوازی سەرخەرەکان.

داستانەکانی ٧

موسڵ

لەماوەی 6 مانگ

لەمانگی موحەڕڕەم تا مانگی ڕەجەب

401

کردەی شەهادەتخوازی

کوژرانی زیاتر لە

9100

لە رافیزە موشڕیکەکان

هەزارەها بریندار

تێکشکاندنی

1675

ئامێری سەربازی

ئامێری تێکشکاوەکان

125 BMPزرێپۆش

39 تانکی ڕوسی

879 هەمەر

47 ئەبرامز

585 ئامێری جۆراوجۆر

پەکخستنی

402 ئامێری سەربازی

25 ئەبرامز

خستنە خوارەوە وپێکانی

52 فڕۆکەی چاودێری

7 فڕۆکەی پەڕوانەدار

چالاکیه

سەربازی و ئەمنیەکان

لەگەڵ بەردەوامی جەنگی سەربازانی خیلافەت بۆسەرهێزە کافرەکان، چاوێك دەخشێنین بەهەندێك لەچالاکیەکانی کۆتایی کەجێبەجێکراوە لەلایەن موجاهیدان وسەرکەوتووبوون لەفراوانکردنی دەسەڵاتی خیلافەت وبوون بەهۆکاری ترسان وتیاچوونی وزەلیلی دوژمنانی الله، ئەو چالاکیانە بەشێکی کەمن لەچالاکیەکان کەجێبەجێکراون لەلایەن دەوڵەتی ئیسلامی لەبەرە جیاجیاکان لەڕۆژهەڵات ورۆژئاوا لەماوەی هەفتەکانی پێشوو.

ویلایەتی جنوب:

وە لە دووی ڕەجەب، برای شەهادەتخواز ئەبو عەزامی عێراقی ﵀ توانی بە بارهەڵگرێکی هەڵگری چەندین تەن لە کەرستەی تەقێنەرەوە گەیشت بە گردبوونەوەیەکی ڕافیزە موشریکەکان کە هێزەکانی سەربازی و ئەمنی هاوبەشی لەخۆدەگرت، ئەوەش لە دەروازەی باشوری بەغداد لە ناحیەی ڕەشید، کاتێك ئەسپەکەی تاودا بۆ ناوەڕاستی گردبوونەوەکەیان، وە بوە هۆی تیاچوون و برینداربوونی ١٠٠ مورتەد بەلایەنی کەمەوە وتێکشکاندنی دەیەها ئامێر.
وە لەحەوتی ڕەجەب، برامان ئەبوزەڕی عێراقی ﵀ کردەیەکی شەهادەتخوازی بە چاکەتی بۆمبڕێژکراو جێبەجێیکرد بەسەر ڕێوڕەسمێکی پرسەی سەر بە حەشدی شەعبی لە ناوچەی ئەسکەندەریە لە پارێزگای بابل، وە بوە هۆی تیاچوون وبرینداربوونی دەیەها.

ویلایەتی ڕەقە:

وە لەچواری ڕەجەب، بە فەزڵ و منەتی الله تعالى، پۆلێك لە ئینغیماسیەکان دەرچوون بەرەو پێگەکانی pkk موڕتەدەکان لە گوندەکانی ڕۆژهەڵات ورۆژئاوای ویلایەتەکە، کاتێك سریەی یەکەم هێرشی کردە سەرپێگەکانیان لە سێ گوند لە گوندەکانی ڕۆژهەڵات، وە توانیان زیاترلە ٣٥ ئەندام بکوژن، لە کاتێکدا پۆلێکی تر هێرشیان کردە سەرپێگەکانی موڕتەدان لە نزیك فرۆکەخانەی تەبەقە، جا الله تعالى منەتی کرد بەسەریاندا بەوەی توانیان ٣٠ موڕتەد بکوژن وشۆفلێك و ٤ سەیارەی سەربازی تێکبشکێنن، وە بە غەنیمەت گرتنی سەیارەیەکی پیك ئاپی دەبڵ کە چەکی ڕەشاش هەڵدەگرێت.
وە لەحەوتی ڕەجەب، سەربازانی خیلافەت توانیان زیاتر لە ٤٠ ئەندامی پەکەکە موڕتەدەکان بکوژن دوای سێ کردەی شەهادەتخواز بە دوو سەیارە وماتۆڕێك لە «جزرة بو حميد» لە ڕۆژهەڵاتی ڕەقە.

ڕۆژهەڵاتی ئاسیا:

لە چواری ڕەجەب، سەربازانی خیلافەت هەڵسان بەئامانجگرتنی ئامێرێکی سەربازی سوپای فلیپینی خاچپەرست بە بۆمبێکی چێندراو لە ناوچەی (مامسبانو) لە باشووری شاری (کوتاباتو)، لە ئاکامدا بووە هۆی لەناوچوونی ٦ ئەندام لە سەربازانی خاچ وبرینداربوونی ژمارەیەکی تر.

ویلایەتی صلاح الدين:

لە هەشتی ڕەجەب، حەوت برای ئینغیماسی دوای ئەوەی پەیمانیان دا لەسەر مردن لە پێناو الله تعالى، بە فەزڵی الله توانیان دیوارە قایمکاریە ئەمنیەکان ببڕن وبگەنە ناوەڕاستی شاری تکریت، وە ڕووبەڕوو بوونەوە لەگەڵ بارەگای فەوجی فریاکەوتن لە شارەکە و هەموو ئەوانەیان کوشت کە لەناویدا بوون و دوو سەیارەی سەربازیان سوتاند، پاشان چوون بەرەو ماڵی بەڕێوەبەری ناسراو بە دژە تیرۆر موڕتەد (خالد محمد كسار الجميلي) جا بە فەزڵی الله تعالى خۆی و کوڕە موڕتەدەکەیان کوشت، دوای ئەوە برایان خۆیان قایمکرد لە باڵەخانەکانی موڕتەدان کاتێك پێکدادان ڕوویدا وبەردەوام بوو لەگەڵ کەرتەکانیان تاوەکو شیفای دڵیان هات وکەرستەکانیشیان تەواو بوو، ئینجا دەستیان کرد بە بەشێکی تر لە شەڕەکە کاتێك خۆیان کرد بە ناوڕیزەکانی موڕتەدان وچاکەتە

ئەبو خەتابی شامی الله لێی وەربگرێت یەکێك لەو ئینغیماسیانەی دزەیانکرد بۆ ناو شاری تکریت

بۆمبڕێژکراوەکانیان تەقاندەوە لە ناوەڕاستی گردبوونەوەکانیان، وە ئاماری هێرشە پیرۆزەکە بریتی بوو لە تیاچوونی زیاتر لە ٣١ مورتەد کە لە ناویاندا شەش ئەفسەر هەبوو وبریندار بوونی ٤٠ ی تر.

وە لە نۆی ڕەجەب، سەربازانی خیلافەت هێرشیانکردە سەر پێگەکانی سوپای ڕافیزی ومیلیشیاکانی لە دوو قۆڵەوە لە باکوری شاری بێجی، قۆڵی یەکەم لە سەر پردی ئەسمیدە ومەخازین وگوندەکانی دەوروبەریان، کاتێك پێکدادان بەردەوام بوو بۆ ماوەیەکی درێژ هاوڕێ لەگەڵ جێبەجێکردنی کردەیەکی شەهادەتخوازی بە سەیارەیەکی بۆمبڕێژکراو لەناوەڕاستی گردبوونەوەی مورتەدان، وە بوە هۆی تێکشکاندنی ١٦ ئامێری جۆراوجۆر ودوو تانکی ئەبرامز وتیاچوونی زیاتر لە ٣٠ ئەندام وبریندار بوونی چەندانی تر وخاپورکردنی ٣٠ مۆڵگە وپێکانی فڕۆکەیەکی پەروانەدار وخستنە خوارەوەی فڕۆکەیەکی چاودێری وبەدەستکەوتگرتنی ٣ ئامێر وچەك وزەخیرەی جۆراوجۆر، وەقۆڵی دووەمی هێرشەکە لە سەر ڕێگای نێوان بێجی وحەدیثە بوو، کاتێك دوو کردەی شەهادەتخوازی هاوڕێیەتی هێرشەکەیان کرد بە دوو سەیارەی بۆمبڕێژکراو لەناوەڕاستی گردبوونەوەکانی مورتەدان، وە ئاماری هێرشەکە ودوو کردەکە بریتی بوو لە تیاچوون وبریندار بوونی زیاتر لە ١٥ مورتەد وخاپورکردنی ١٧ مۆڵگە وتێکشکاندنی ژمارەیەك ئامێر وپەکخستنی ژمارەیەکی تر.

ڕوسیا:

سەربازانی خیلافەت توانیان دوو پۆلیسی ڕوسی بکوژن وسیانی تر بریندار بکەن لە پاسەوانی نشتیمانی ڕوسی لە دوو هێرش لە شاری «أستراخان»، یەکێکیان لە ڕۆژی حەوتی ڕەجەب وئەوەی تریش دوای دوو ڕۆژ هات لە ڕۆژی نۆی ڕەجەب.

وە بیست وچواری ڕەجەب، ژمارەیەك لە سەربازانی خیلافەت هێرشیانکردە سەر نوسینگەیەکی هەواڵگری یەکیەتی ڕوسیا لە شاری (خبروفسك) لە ڕۆژهەڵاتی ڕوسیا و٣یان لێکوشتن وچەندانی تریشیان بریندارکرد.

میسر:

لە دوازدەی ڕەجەب، برامان ئەبو بەرائی میسری (تقبله الله) دەرچوو بەرەو گردبوونەوەیەکی خاچپەرستان لە کڵێسای مورقسیە لە ئەسکەندەریە، وە پشتێنە بۆمبڕێژکراوەکەی تەقاندنەوە لەناوەڕاستی گردبوونەوەکەیان دەیەها کوژرا وبرینداری خستەوە لێیان، وە برای شەهادەتخواز ئەبو ئیسحاقی میسری (تقبله الله) چاکەتە بۆمبڕێژکراوەکەی تەقاندنەوە لەناوەڕاستی گردبوونەوەیەکی تر لە کڵێسای ماریە جرجس لە تەنتا، وە بوە هۆی تیاچوون وبریندار بوونی ژمارەیەکی تر لێیان، وە دروێنەی تیاچووان گەیشتە ٥٠ خاچپەرست و بریندار بوونی ١٤٠.

ویلایەتی خۆراسان:

لە یازدەی ڕەجەب، دە ئینغیماسی دەرچوون بەرەو پێگەیەکی هاوبەشی هەردوو سوپای ئەمریکی خاچپەرست وئەفغانی مورتەد لە ناوچەی (شەدل) لە نەنجەرهار، کاتێك ڕووبەڕووبوونەوەی توند ڕوویدا، بەهۆیەوە ژمارەیەك لە سەربازانی خاچ لەناوچوون هاوکات لەگەڵ ١٥ مورتەد بەلایەنی کەم، وە حەوت ئینغیماسی بە سەلامەتی گەڕانەوە پێگەکانیان، و سێیانیان شەهیدبوون.

ویلایەتی دیجلە:

لە نۆزدەی ڕەجەب، ٨ سەربازی خیلافەت ئینغیماسیانکرد بۆ ناوەڕاستی مۆڵگەکانی پێشمەرگە مورتەدەکان لە گوندی کەهف لە ڕۆژئاوای مەخمور، وە پێکدادان ڕوویدا وبوە هۆی کوژرانی ئامر فەوجێك و١٧ مورتەد کە ٣ ئەفسەر بەپلەی جیاواز لەنێو کوژراوان بوون، وە دوو لە موجاهیدان شەهیدبوون، وە براکانی تر بەسەلامەتی گەڕانەوە پێگەکانیان.

ویلایەتی نەینەوا:

لە نۆزدەی ڕەجەب، سەربازانی خیلافەت بە چەکی جۆراوجۆر ڕووبەڕووبونەوە لەگەڵ کەرتەکانی پۆلیسی ئیتیحادی ڕافیزی لە دەوروبەری ناوچەی (رأس الجادة) لە لای ڕاستی شارەکە، لە ئاکامدا بووە هۆی کوژرانی ٩ ئەندام و بریندار بوونی ١٠ی تر و پەکخستنی دوو ئامێری هەمەڕوشۆفڵێك.

وە هەروەها برای شەهادەتخواز ئەبو زوبێری عێراقی (تقبله الله) سەیارە بۆمبڕێژکراوەکەی تەقاندنەوە لەناوەڕاستی گردبوونەوەیەکی میلیشیای سواتی ڕافیزی لە دەوروبەری گەڕەکی تەنەك لە ڕۆژئاوای موسڵ، کە بوە هۆی تێکشکاندنی تانکێکی ئەبرامز وشۆفڵێکی زرێپۆش وتیاچوون وبریندار بوونی چەندین ئەندامیان.

هەروەها سەربازانی خیلافەت پێکدادانیان ئەنجامدا لەگەڵ پۆلیسی ئیتیحادی ڕافیزی لە دەوروبەری ناوچەی مەشاهەدە لەلای ڕاستی موسڵ، وە بوە هۆی تیاچوونی ١٠ ئەندام (دوو ئەفسەریان لەنێودابوو) وپەکخستنی ئامێرێکی زرێپۆشێك وخستنە خوارەوەی فڕۆکەیەکی بێفڕۆکەوان، هەروەها دەستەی پاڵپشتی تۆپهاوێژی هەڵسان بەلێدان لە گردبوونەوەکانی میلیشیاکانی سواتی ڕافیزی لە گەڕەکی ئابار لە ڕۆژئاوای موسڵ، وەلێدانەکان ڕێکبوون، وە بوونە هۆی تیاچوونی زیاتر لە ٣٥ ئەندام وبریندار بوونی ژمارەیەکی تر.

وە لە دەوروبەری ناوچەی باب طوب و(رأس الجادة) ودەوروبەری شەقامی کۆڕنیش وگوندی ڕەیحانیە ئەلعولیا لە ڕۆژئاوای موسڵ دەستەکانی قەنس توانیان ١٢ ئەندام لە سوپای ڕافیزی ومیلیشیاکانی بکوژن.

فەڕەنسا:

لە بیست وسێی ڕەجەب، ئەبو یوسف بەلجیکی (تقبله الله) بە چەکی کلاشنیکۆف هێرشی کردە سەر کۆمەڵێك لە پۆلیسی خاچپەرست لە شەقامی «شانزلیزیە» لە ناوەڕاستی شاری پاریس، وە بوە هۆی کوژرانی یەکێکیان وبریندار بوونی دوانی تر.

دەوڵەتی کوردی

کوردەکان وخەوی دەوڵەتی کوردی، جا ئەمە خەوێکی دوورودرێژە دوایی نایەت، جا ئەبێت مێژووی ئەم خەوە هی کەی بێت؟ وە کەی بێتە دی؟

دوای ئەوەی دوژمنانی ئیسلام وخاچپەرستان دەستیانگرت بەسەر خاکی ئیسسلامدا وداگیریان کرد، هەستان بە دوور خستنەوەی مسوڵمانان لە ئاینەکەیان، وە شێواندنی یەکریزی مسوڵمانان، وە دەستیانکرد بە تۆڵە کردنەوە لە مسوڵمانان و هەموو ئەوانەی بەشداربوون لە دەرکردنی گاور وجوولەکەکان لە خاکی ئیسلام، جا ئەوان دەستیانکرد بە پارچە پارچەکردنی خاکی ئیسلام، وە ئەم پارچە زەویەی کوردەکان تێیدا دەژیان ونیشتەجێبوون تێیدا، وەك کێکێکی بەلەزەت دابەشیانکرد بەسەر دراوسێکانیدا، بۆیە بێباوەڕان هەربەمەشەوە نەوەستان، دەستیانکرد بە گۆڕینی ئاینی خەڵکی الله تعالی دەفەرموێت: {وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ} [البقرة : ١٠٩]، واتا: (کافرانی ئەهلی کیتاب لە گاور وجوولەکەکان دەیانەوێت وحەزیان لەوەیە کە هەڵتانبگێڕنەوە لە ئاینەکەتان ئەوەش لەبەرئێرەییان دوای ئەوەی کە حەق وڕاستیان بۆڕوونبوویەوە)، وە یاسا ودەستوری کوفریان بۆ هێنان تا لە بری قورئانی پیرۆز بیکەن بە بەرنامەی ژیانیان، وە هەروەها لە ژێر سایەی ئەم بەرنامە کوفری وشیرکیانە کۆمەڵێك دەوڵەت ودەوڵەتۆکەیان دامەزراند، کە لەمەشدا کوردەکان بێبەش بوون لەم بە دەوڵەت بوونە، وە وەك دەزانین کوردەکان کەوتبوونە ناوەندێکەوە کە هەرکاتیك طاغوتان وزلهێزەکان ئەکەوتنە ناکۆکی لەگەڵ یەکتری، وە هەرکات ئەم طاغوتانە تفیان بەرەو ڕووی یەکتر ئەهاویشت؛ تفەکەیان لە کوردستان دەکەوت، وەك زانراوە وبینراوە لە پێشتر ئەوەی کە ڕویدا لە نێوان حکومەتی صەدامی کافرو ئێرانی مەجوس، کە گۆڕەپانی جەنگەکانیان خاکێك بوو کە مەنزڵگای کوردەکانە، وەك بینیمان کە چۆن کۆمەڵکوژی شاری هەڵەبجەی لێکەوتەوە!

وە لەم لاشەوە وڵاتانی خاچپەرست وهەمان ئەم وڵاتانەی کوردیان وەك بەشە میرات دابەشکرد، وەسوەسە وبانگی ئەوەیان خستنە گوێیان کە باشە بۆئێوەش داوای بەدەوڵەتبوون ناکەن؟ وە بۆ داواناکەن ئێوەش خۆتان سەر بەخۆبن؟

وە هەر لەبەر ئەمەیە کە لەم کاتەوە کوردەکان خەو بەمەوە دەبینن کە ئەوانیش دەوڵەتیان هەبێت وسەربەخۆبن، وە کەوتنە چەندین جەنگی خوێناویەوە لە پێناو ئەمە وە چەندین هەزار کەس لەم ڕێگەیەدا تیاچوون، بەڵام بۆچی ولە پێناو چی تیاچوون؟

بەڵێ تا دەوڵەتیان هەبێت، بەڵام چۆن دەوڵەتێك، دەوڵەتێك کە دیموکراسی سەروەری بێت وەك خۆیان دەڵێن: (ئاین بۆ تاك و دیموکراسی بۆ هەمووان)! جا ئایا دەبێت دیموکراسی چی بێت و ئەوان چۆن لێی تێگەیشتبن؟، لە ڕاستیدا دیموکراسی هەر ئەم گوژاڵکە تاڵەیە کە ئەمەریکا وخاچپەرستان کەمێك شەکراویان پێداکردووە وبەدیاری بۆیان هێناون، جا ئەگەرقەپی لێبگرن تاڵاو دەچێژن! بۆیە ناچارن تەنها بیلێسنەوە، وە ناشتوانن دوای لێستنەوەی دور فڕێی بدەن چونکە دیاری ئەمەریکا وخاچپەرستانە!

بەڕاستی خاچ پەرستان باش دەزانن کوردیان بە چ دەردێك بردووە: کە چواردەوریان هەمووی کردووە بە طاغوت وحوکمی کوفری، ئەوە لە ئێرانی مەجوس وتورکیای عەلمانی، ئەوەش لە بەشاری نوصەیری، ئەمەش لە حوکومەتی عێڕاقی تازەی ڕافیزی.

جا لەم بارو دۆخەدا کوردەکان ئەگەر موەحیدەکانیان داوای ئیسلام وحوکمی ئیسلام بکەن: ئەوا گشتیان لێیان ڕاست دەبنەوە ولەناویان دەبەن، وە ئەگەر عەلمانی ونەتەوە پەرستەکانیشیان باسی سەربەخۆی ودەوڵەتی کوردی بکەن دەکێشن بەدەمیان، وەلەم بارودۆخەدا لە هەردوو لا بێبەش بوون نە ئەوەی بەهرەمەند بوون لە ئیسلام وحوکمی ئیسلام، وە نە دەشبن بە دەوڵەت!، بەڵام سبحان الله ئەو خەوەیان هەربەردەوامە وبووە بە زیندە خەوێك، بەڕاستی ئەم خەوە خەوێکی بێ ماناو تاڵ وناخۆشە، بەڵام تا خەو بەریان نەدات هەستی پێناکەن، جا وەك پێغەمبەر ﷺ دەفەرمووێت: (الرُّؤْيَا مِنَ اللَّهِ، وَالْحُلْمُ مِنَ الشَّيْطَانِ ....) واتا: خەوی باش لە پەروەردگارەوەیە، وە خەوی خراپیش لە شەیطانەوەیە.

جا بەڕاستی ئەم خەوەی ئەوان خەوێکە لە شەیطانەوەیە، جا ئەوان دەبوایە هەر سەرەتا کە شەیطانەکان وەسوەسەی ئەم خەوەیان بۆ هێنان سێ تفیانکردبا بەلای چەپیان، یان ڕونتربڵێین سێ تفیان کردبا بە ئەمەریکا و ئەورەپادا، وە پەنایان گرتبا بە پەروەردگار لەمە، وە بگەڕابانایەتەوە لای

مەسعودی تاغوت هاوشانی خاچپەرستان لەیەك سەنگەردژی موسڵمانان

ئیسلام ئەوا اللە تعالی سەربەرزی دونیا ودواڕۆژی دەکردن، ئەوکات توشی ئەم هەموو دەردەسەریە نەدەبوون، کە ئێستا هەموو باس وخواسیان بووەتە باسی دەوڵەتی کوردی وەك ئەوەی پەروەردگار ئەمانی بۆ دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی خوڵقاندبێت، مەگەر اللە تعالی نافەرموێت: {وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ} [الذاريات : ٥٦]، واتا: (من - جن - پەری ومرۆڤم تەنها بۆ ئەوە دروستکردووە تا بەتەنها من بپەرستن).

جا وەك دەبینین سەرانی مورتەدد وطاغوتانی کورد بەردەوام لە تەشی ڕێسینی خۆیان ناکەون وهەمیشە بە چەواشەکاریەوە باسی ڕاگەیاندنی دەوڵەتی کوردی بۆ خەڵکی دەکەن، وە ئەمەش (مەسعود بارزانی) طاغوتە کە هەرئەم بەهارنا ئەم بەهاربەخەڵکی دەکات! جا لەم بەهاربۆئەم بەهار حاڵی کورد خراپترە لە پار!، وە ئەم خەڵکە داماو وهەڵخەڵەتێندراوە بێئاگان لەوەی کە ئەم بە دەوڵەت بوونە تەنها بیانوو وبەهانەیەکە بۆ مانەوە لەسەر کورسی.

باگریمان بڵێین دەوڵەتی کوردیش دامەزرا، ئاخۆ دەبێ مەجوسەکان وڕافیزەکانی عێراق وئێران هەڵویستیان چی بێت؟ ئەوڕافیزانەی کە کوردەکان بە نەوەی جن دەناسێنن وە دەڵێن کوردەکان لە جنن!!، جا ئاخۆ ئەبێ ڕازی ببن بەوەی دەوڵەتێك لە جنەکان لە پاڵ خۆیانەوە دروست ببێت؟

یان ئایا حکومەتی تورکی عەلمانی ئەم تورکیایەی کە تائێستاش فڕۆکەکانی بەسەر چیاکانی کوردستانەوە دەگەڕێن وتۆپخانەکانی ڕوەو کوردستان کار دەکەن، ئەبێ ئاوا بێ دەنگ وکپ بێت بەرامبەر دروست بوونی دەوڵەتی کوردی؟

وە گریمان ئەگەر ئەم دەوڵەتە دروستیش بوو دەبێت وەك دەوڵەتەکەی (قازی محمد)ی مورتەد چەند یازدە مانگی تەمەن بێت؟

ئەوان ڕێگەنادەن ئاڵا کوفریەکەی کوردەکان لە سەر فەرمانگەکانیان بەرز بکرێتەوە؛ وەك لە کەرکوك بینیمان، سا چ جای دەوڵەتی کوردی، هەرئەردۆغانی طاغوت نییە کە لەم دواییانە گوتی (دیاربەکر) بەشێکە لە تورکیا؟ وە هەرعەبادی وڕافیزەکان نین دەڵین کەرکوك بەشێکە لە عێراق؟

جا بەڕاستی ئەمە هەمووی خەیاڵ پڵاوە، ئەگەر لەبیریان بێت (جەلال تاڵەبانی) طاغوتیش بەرلەوەی بکەوێتە سەرعەرەبانەکەی گوتی: (دەوڵەتی کوردی خەونێکی شاعیرانەیە)، جا بەڕاستی هەروەك پێغەمبەر ﷺ بە ئەبو هورەیرەی رضي الله عنه فەرمووی: (صدق وهو كذوب) تاڵەبانیش ڕاستی کرد کەچی خۆی درۆزنە.

جا اللە تعالی دەفەرموێت: {وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ} [البقرة : ١٢٠] ، واتا: (بەڕاستی جوولەکە وگاور ڕازی نابن لێتان تا ئەوەی شوێنی ئاینی ئەوان نەکەون بەڕاستی هیدایەت وڕیگای اللە ڕێگای هیدایەتە وە ئەگەر شوێنی ئارەزووی ئەوان کەوتن دوای ئەوەی زانستتان پێگەیشت ئەوە هیچ سەرخەرێکتان لەلایەن اللە_وە بۆ نیە).

جا پێویستە لەسەر کوردەکان کە ئیتر لەمە تێبگەن کە دەبێت بێنەوە هۆش خۆیان، وە بگەڕێنەوە بۆ دینەکەیان وە چی تر دوژمنانی اللە تعالی وپێغەمبەرەکەی ﷺ بە براو یارمەتیدەر وهاوپەیمانی خۆیان نەزانن، وەچی تر لە پێناو خۆش ژیانی ئەوان وتاغوتە چکۆڵەکانی دارەدەستیان خۆیان بەخت نەکەن اللە تعالی دەفەرموێت: {الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيَبْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا} [النساء : ١٣٩]، وەهەروەها دەفەرموێت: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ} [المائدة : ٥٧] ، واتا: (ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە ئەوانەی گاڵتە ویاری بەئاینەکەتان دەکەن لە ئەهلی کیتاب وکافرەکان نەکەن بیانکەن بەدۆستی خۆتان لە اللە بترسن ئەگەر بەڕاستی باوەڕدارن)، وە چی تر نەبنە سوتەمەنی بۆکورسی شکاوی پەرلەمانەکان وزەنگی زەنگوڵی کڵێساکان وشین وشەپۆڕی حوسەینیەکان وبڵێسەی ئاگری زەردەشتیەکان و چوارشەممە سوری یەزیدیەکان وسمێڵی درێژی کاکەییەکان کوڕنوشبردنی گۆڕ پەرستان، وە ژیانی شیرینی خۆیان نەکەنە قوربانی بۆ بەردەوامبوونی زرینگەی پێکی مەی خانەکان وزوڕنای دەمی چاوەشەکان وخانە وماڵی لەش فرۆشەکان چەقەچەقی بەراز خۆرەکان.....

وە بەڕاستی دەبێت بگەڕێنەوە بۆ شەریعەت وئاینی ئیسلام چی تر شوێن پێی خاچپەرستان وکافران نەکەون، چی تر ناوی (سیڤەرولۆزان) لە منداڵەکانیان نەنێن، چی تر لە بری قوڕئان وفەرموودە بەڕێزەکانی پێغەمبەر ﷺ ڕێسا ودەستورە کوفریەکان و بیردۆزەکانی داروین لە خوێندنگاکان نەڵێنەوە.

جا بۆ ئەمەش پەتی ڕزگاری زۆر لێیانەوە نزیکە ئەگەر دەستی پێوە بگرن کە ئەویش دەوڵەتی ئیسلامیە، ئەو دەوڵەتەی حوکمەکەی حوکمی قوڕئانە و هەموو هەوڵی پەیڕەویکردنی شەریعەت وڕزگاری مسوڵمانانە.

وە با ئەوەیان لەبیربێت کە کوردەکان هەموو ئەوکات وسەردەمانەی شکۆ وڕێزوپێگەیان هەبووبێت لە سایەی ئیسلام وحوکمی ئیسلامی بووە ....

جا ئەگەر بێت وکوردەکان بگەڕێنەوە بۆ ڕێگەی جیهاد وتەوحید وە هەوڵبدەن بۆ دەرکردنی خاچپەرستان وموشریکان لە خاکی ئیسلام، ئەوا ئەوکات لەبری ئەوەی ئەوان ببنە قوربانی بۆپاراستنی دوژمنانی خۆیان؛ ئەوا موجاهیدان وموەحیدان بەگشت ڕەگەزونەتەوەکانیانەوە لە ناو خیلافەتی ئیسلامی لە ڕۆژهەڵات وڕۆژئاواوە ئامادەن خۆیان فیدا بکەن بۆپاراستنیان وڕزگاریان و پاراستنی خاکی ژێرپێیان کە خاکی ئیسلامی.

{عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا} [الإسراء : ٨] ، واتا: (بەڵکو اللە ڕەحمتان پێبکات وئەگەربگەڕێنەوە دەگەڕێینەوە وە دۆزەخمان وەك شوێنێك بۆکافران داناوە).

ڕونکردنەوەیەك

لە نوسینگەی مەرکەزی بۆ بەدواداچوونی دیوانە شەرعیەکان

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على إمام المجاهدين نبينا محمد، وعلى آله وصحبه أجمعين... لەپاشاندا، بەڕاستی الله فەرموویەتی: (وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُبِينًا) [الإسراء: ٥٣].

لەم دووایيانەدا دۆسيیەیەك بڵاوبویەوە کە بووە هۆی جیاوازی لەبارەی هەندێ بابەتەوە کە ناکۆکی خستە نێوان دڵ وزمانەکان وبووە هۆی خراپکردنی پەیوەندی لەنێوان ئەوکەسانەی کە لەناو ناکۆکییەکەدا بوون، ئەم بابەتانەش یەك ڕۆژیش خاویمان تێیدا نەکردووە و پێغەمبەر ﷺ ئاگاداری کردووینەتەوە لێی وبە ڕووخێنەر وەسفی کردووە وفەرموویەتی: (فإن فساد ذات البين هي الحالقة). (ترمزی گێڕاویەتیەوە وە بەفەرمودەیەکی چاکی داناوە). واتا: (تێکدانی نێوان دووکەس تراشێنەر وڕوخێنەرە).

وەستاین لەسەر بنچینەی ئەو بابەتەی کە جیاوازی لەسەرە وپەیوەستە بە حوکمی ئەوکەسانەی کە دەوەستن لە تەکفیرکردنی ئەو موشریکانەی کە لەسەرئیسلام ئەژمێردرێن وئەولقانەی کە قسەیان لەبارەوە دەکرێت، بۆمان دەرکەوت کە ئەوەی ناکۆکی لەسەرە دوو وتەیە لە لایەنی پێکراوەوە ولەنێوان زیادەڕۆیی وشلڕەوی، بەیارمەتی الله هەردوو وتەکە ڕووندەکەینەوە وئەوەشی کە خۆمان باوەڕمان پێیەتی وکە الله تعالی بە حەق دایناوە لەو بابەتەدا ...

- وتەی یەکەم:
هەرکەسێك بوەستێت لە تەکفیر کردنی ئەو موشریکانەی کە بەندایەتی بۆ جگە لە الله دەکەن و لەسەرئیسلام ئەژمێردرێن، ئەو کەسە وەکو ئەوان موشریکە، چونکە کافرکردنیان لە بنچینەی دینە، ئەوکەسەی کە دەوەستێت وەکو ئەوە وایە بەندایەتی بۆ جگە لە الله بکات، ئەوکەسە لە ناو وحوکمدا بەڕەهایی وەك ئەوانە.

- وتەی دووەم:
تەکفیرلە بنچینەی دین نییە بەڵکولە پێویستییەکانیەتی، ئەوکەسەی دەوەستێت لە تەکفیر کردنی ئەو موشریکانەی کە لەسەر ئیسلام ئەژمێردرێن تەکفیر ناکرێن هەتا ئیقامە حوججەیان لەسەردەکرێت وشوبهەکەیان دەڕەوێنرێتەوە وتەئوویلەکەیان دەبڕدرێت.

- مەبەست لە ئاماژەی (ئەصڵی دین) لە هەردوو وتەکەدا: ئەوەیە کە تەوحیدی پێ جێگیربووە پێش بەڵگەی نێردراوە.

دوای بەدواداچوون بۆئەوەی کە تیایدایە بە پشتیوانی الله دەڵێین:

١- وتەی یەکەمیان واتایەکی خراپی تێدایە، لە کاتێکدا کە شیرکی گەورە ڕاستی وسیفەتی خۆی هەیە ئەگەردەرکەوت ئەوە ناوی موشریك لەوکەسە دەنرێت کە کەوتۆتە ناوی، ئەگەرئەوکەسەمان یەکسان کرد کە وەستاوە لە تەکفیری ئەوکەسەی کە بە ڕەهایی بێجگە لە الله دەپەرستێت، ئەوە تەکفیری ئەوکەسەی کە وەستاوە لە تەکفیرکردنی پێویست دەبێت چونکە شرکی گەورە هیچ پۆزش هێنانەوەیەکی بە نەزانین بۆ ناهێنرێتەوە، جا ئەوکەسەی کە وەستاوە (لەسەرقسەی لایەنی یەکەم) ئەویش موشریکە وەکو یەکەم، هەروەها هەرکەسێك کە بوەستێت لەوەدا موشریکە وهەروەها.

وە ئەوە پێویستیەکی ڕاستە و هەڵە نیە بۆ ئەو بناغەیە، وە سەر دەکێشێت بۆ تەکفیرکردنێکی داهێنراو و پوچ (تسلسل)، ئەوەش بەڵگەیە لەسەر نوێیی ودروست بوونی تێگەیشتنی هەڵە لە دەقەکان وە ناتوانرێت ڕێك بخرێت، ئەوەش ڕەتدەکرێتەوە لەبەر پوچی پێویستیەکانی.

٢- ووتەی دووەم مانایەکی خراپی تێدایە، وا دەکات کە تەکفیری موشریکەکان وەکو بابەتێکی شاردراوە بێت کە ئیقامە حوجە ناکرێت وتەکفیری ئەو کەسە ناکرێت کە وەستاوە لە سەری تاوەکو گومانێك یان تەئویلیکی هەبێت، ئەوەش لەڕاستی پەکخستنێکی خراپە لە هەڵوەشێنەرەوەیەك کە کۆدەنگی هەیە لەسەری، بەجۆرێك هاتنی گومان کارێکی لە ناکاوە پێویستە لابرێت لە دەوڵەتی ئیسلامی کە حوکم بە شەریعەت دەکات، ئەگەر ئەو شتە لەناکاوە بکەیتە بناغە وئەحکامی لەسەر دابمەزرێنی ئەم پەك خستنە بۆ ئەو حوکمانە دژی مانای ئاشکراکردنی ئاینە، ئەوەش پێچەوانەی ئەوانەیە کە گواستراوەتەوە بۆمان لە پێشەوایانی دەعوەی نەجدی رحمهم الله.

٣- ڕۆچون لە دەستەواژەی (أصل و لازم)بناغە و پێویستی قەدەغەدەکرێت لە مانای لا الە الا الله وکوفرکردن بە تاغوت بەم شێوازە موشت و مڕکردنە، ئەوەش لەبەر ئەوەی ووتەیەکی نوێیە بەرووبومی بۆ نیە و الله ئێمەی تەکلیف نەکردوە بەم شیوەیە، پێویستی دەکات بە پێویستی خراپ وەکو دەرکردنی ئەوەی کە جێگیرە بە حوجەی ڕیسالەیی لە ئەصڵی ئاینی موسڵمانان بە دامەزراندن لەسەر ئەو پێناسەیە (نمونەی باوەڕ بە پێغەمبەرایەتی محمد ﷺ)، هەروەکو سەر دەکێشێ بۆ ناکۆکی سەبارەت بەوەی دەچێتە ناو مانای ئەصڵ وئەوەی لێی دەچێتە دەر، ئەمەش ئەوەیە کە ئێمە برایانی لێ هۆشیار دەکەینەوە کە هەوڵدەدەین بۆ قەدەغەکردنی لەبەر ئەوەی جیاوازی لەو دۆسیە ترسناکە سەر دەکێشێ بۆ تەبدیع کردن وتەکفیرکردنی بەرامبەر بە ناڕەوا وبەسەرکێشی (لەبەر ئەوەی ئەو دۆسیەیەی جیاوازی لەسەرە خۆی ووشەی تەوحیدە)، ئەوەش لە دەوڵەتی ئیسلامی قبول ناکرێت.

وە پرسیار کرا لە شەیخ سولەیمانی کوڕی عبدالله کوڕی موحەممەدی کوڕ عبدالوهاب الله وەری گرێت لە شەهیدەکان، لەسەر بابەتێکی هاوشێوە: (بابەتی شەشەم: لە خۆشەویستی ودوژمنایەتی، ئایا لەمانای (لا الە الا الله)یە یان لە پێویستیەکانیەتی وەڵام: دەوترێت الله زاناترە، بەڵام پێویستە موسڵمان بزانێت: کە الله دوژمنایەتی موشریکەکان، وخۆشنەویستنیانی واجب کردوە وە خۆشویستنی موسڵمانانی واجب کردوە، وە ڕایگەیاندوە کە لە مەرجەکانی ئیمانە، وە ئیمانی دەرکردوە لە ئەوەی کە دوژمنانی (الله)ی خۆش دەوێت، ئەگەر باوکیان بێت یان منداڵەکانیان بێت یان براکانیان بێت یان هۆزەکانیان بێت، بەڵام ئایا ئەوە مانای (لا الە الا الله)یە یان لە پێویستیەکانیەتی، الله تەکلیفی لێنەکردوین بەگەڕان لەم شتە، بەڵام داوای لێکردوین بە زانینی ئەوەی کە واجبە، وە کرداری واجب کردوە لەگەڵی، ئەوەیە کە واجبە کە هیچ گومانێکی تێدانیە، وە هەرکەسێك زانی کە ئەوە ماناکەیەتی، یان لە پێویستیەکانیەتی، ئەوە باشە، وە زیاتر بزانێ باشترە، وە ئەوەی نەیزانی ئەوە داوای لێنەکراوە بیزانێت، چ جای ئەگەر مشتومڕ وناکۆکی لەسەربێت، کە ببێتە هۆی خراپی وجیاوازی، وە خستنەوەی دوو بەرەکی لە نێوان باوەڕداران، کە هەڵساون بە واجبەکانی ئیمان، وە جیهادیان کردوە، ودوژمنایەتی موشریکەکانیان کردوە، وە پشتیوانی موسڵمانانیان کردوە، بێدەنگی لەسەری ئەوکارە داواکراوە، ئەوەیە کە بۆم دەرکەوتوە، کە جیاوازی نزیکە لەلایەنی ماناوە، والله أعلم) (درر السنية في الأجوبة النجدية) (٨/ ١٦٦).

٤- بەکارهێنانی دەستەواژەی (تكفير العاذر) قەدەغە دەکرێت لەسەر ئەو کەسەی کە وەستاوە لەسەر تەکفیری ئەو موشریکانەی کە لەسەر ئیسلام ئەژمێردرێن لەبەر ئەوەی دەستەواژەیەکی تەواو نیە.

لەگەڵ ئەوەی دەڵێین کە عوزر بەجەهل نیە لە شیرکی گەورە، بەڵام پێویست ناکات بەووتە نوێیە (عذر بالجهل) کە عاذرەکە دەوەستێت لە تەکفیر کردن، لەبەر ئەوەی لەوانە هەیە عوزر بەجەهلی قبوڵە بەڵام تەکفیری موشریکەکان دەکات لەبەر ئەوەی حوجەیان لەسەر کراوە ناکرێت بوەستێت.

هەروەکو وەستان لە تەکفیر کردنی موشریکەکان تایبەت نیە بە مەسەلەی عوزر بە جەهل لەوانەیە وەستا بێت لەتەکفیرکردن بەهۆی خۆبەگەورەزانین ونەویستن یان بەهۆی شوێنکەوتنی ئارەزوەکانی یان بە ئاماژەکردن بەدەقێکی کورت وپوخت کە نیشانەیە لەسەر گەورەییەکانی (لا الە الا الله).

دەستەواژەی (تكفير العاذر) دەستەواژەیەکی تەواو نیە لە وەسفی ئەو کەسەی دەوەستێت لە تەکفیری موشریکەکان کە زانایان مەبەستیانە لەم هەڵوەشێنەرەوەیە.

٥- وەستاو لە تەکفیری موشریکەکان (ئەوانەی کەلەسەر ئیسلام ئەژمێردرێن) کەوتۆتە ناو هەڵوەشێنەرەوەیەك کە (اجماع) کۆکن لەسەری وەکوفری وەستاوە لەسەر ئیقامە حوجە لەو بابەتەیە جیاوازە لەوەی کە جگە لە الله بپەرستێت.

- وە تەکفیری موشریکەکان جێگیر بوە بەدەقە دیارە دەما ودەمەکان خەڵکی تێیدا یەکسانن لە تێگەیشتنی وئیقامە حوجەی تێدا دەکرێت بە گەیشتنی قورئان وەك خۆی یان حوکمەکەی الله تعالی دەفەرموێت: (قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ) (الأنعام: ١٩) واتا: (ئەی موحەممەد پێیان بڵێ چ شتێك گەورەترە لە شایەتیدان؟! خۆت بڵێ الله ڕاسترین شایەدە کە شایەدی نێوان من وئێوەیە وە ئەم قورئانەشم بەنیگا بۆهاتووە تا ئێوە وهەموو ئەوانەی پێیان گەیشتووە ئاگادار وبێدار بکەم، (لەگەڵ ئەم هەموو ڕوون کردنەوانەدا))).

- شێخی موجەدید محمد کوڕی عبدالوهاب رحمه الله دەڵێت: (بزانن؛

بەڵگەکان لەسەرکافرکردنی موسڵمانێکی تەواو ئەگەر شیرکی بڕیاردا بۆ الله، یان لەگەڵ موشریکەکان بوو دژی یەکتاپەرستان هەرچەندە شیرکیش نەکات، ئەوەندە زۆرە کە ناتوانرێت بژمێردرێت لە کەلامی الله و ڕەسولەکەی و وتەی زانایان) (الدرر السنية في الأجوبة النجدية) (٨/١٠)، شێخ عبداللطیف کوڕی عبدالرحمن کوڕی حسن ﷺ دەڵێت: (دەوترێت: قورئان وڕێبازی ڕەسولی الله و وتەی زانایان، لەڕوە وبوختە وبەردەست ودیارە، لەسەر تەکفیرکردنی ئەو کەسەی کەوا داوا لە جگە لە الله دەکات، و هاواری لێدەکات لە شتێك کە توانای نەبێت بەسەریدا ...، وە قورئان هەمووی ڕێنمونی دەکا لەسەر ئەو مانایە، ودانی پیا ناوە، هەرچەندە جیاوازی هەبێت لە ڕێگا وئاراستەی ڕۆشن کردنەوە وئاگادارکردنەوە لە سەری) (الدرر السنية في الأجوبة النجدية) (١٩٠/١٢)، وە هەندێ لە زانایانی دەعوەی نەجدی دەڵێن: (ئەوەی موشریکەکان تەکفیر نەکات ئەوە قورئانی بەڕاست نەزانیوە، چونکە قورئان تەکفیری موشریکەکانی کردوە، وە فەرمانی کردوە بە تەکفیرکردنیان، و دوژمنایەتی وشەڕکردنیان) (الدرر السنية في الأجوبة النجدية) (٢٩١/٩).

- بەڵام ئەم بابەتە نادیاری بەسەر هاتوە لەهەندێ موشریکی لەسەر ئیسلام حیساب کراو، لە بەر بڵاوبونەوەی نەزانی ولاوازی بانگەواز وبڵاوبونەوەی گومان، لێرە ئیقامە حوجە دەکرێت بە ڕۆشن کردنەوەی دەقە ڕۆشنەکان کە بەڵگەیە بۆ کافرکردنی موشریکەکان، ئەگەر دوای ڕونکردنەوە وەستا کافرە، شێخ سولەیمان کوڕی عبدالله الله لێی وەرگرێت دەفەرموێت: (ئەگەر گومانی هەبێت لە کوفری ئەوانە یان نەزان بێت بە کوفریان بەڵگەکانی بۆ ڕۆشن دەکەمەوە لە قورئان وسوننەت لەسەر کوفریان، ئەگەر دوای ئەوە هەر گومانی هەبوو یان دودڵ بوو، ئەوە کافرە بە کۆدەنگی زانایان: لەسەر ئەوەی کە گومانی هەبێت لە کوفری کافران ئەوە خۆی کافرە) (الدرر السنية في الأجوبة النجدية) (١٦٠/٨).

- ئەگەر بابەتەکە ڕون بوو بەهۆی دەسەڵاتی ئاین وبەرزی دەنگی وە گەیشتنی بانگەوازی (وەکو ئەوەی ئێستا هەیە لەدەوڵەتی ئیسلامی الله پایەداری بکات)، گومان هیچ حیسابێکی بۆ ناکرێت لە پەکخستنی حوکمی شەرعی، وە هەرئەوە زانراوە لە پێشەوایانی ڕێنمونیکار لە دەعوەی نەجدی ئەوانەی ڕێگری ئەو بابەتەیان کردوە ومردون لەسەر خێر، هەندێك لە پێشەوایانی دەعوەی نەجدی ﷺ دەڵێن: (ئەوەی موشریکەکانی دەوڵەتی تورکی بە کافر نەزانێت، یا عابیدی قەبرەکان وەکو خەڵکی مەککە وجگە لەوانیش، ئەوانەی پیاوچاکان دەپەرستن، وە لە یەکتاپەرستی لایان داوە بۆ شیرك، وە ڕێبازی پێغەمبەریان گۆڕیوە بە بیدعە ئەوە کافرە وەکو ئەوان، هەرچەندە ڕقی لەئاینەکەیان بێت، وتورەیان بکات وئیسلام وموسڵمانانی خۆش بوێت، ئەوەی موشریکەکان بەکافر نەزانێت، باوەڕی بە قورئان نەکردوە، قورئان تەکفیری موشریکەکانی کردوە، وە فەرمانی کردوە بە تەکفیرکردنیان ودوژمنایەتی کردنیان وشەڕکردنیان) (الدرر السنية في الأجوبة النجدية) (٢٩١/٩) .

پێویستە لەسەر بانگخوازان وقوتابییانی زانست لە دەوڵەتی ئیسلامی خەڵك ئاگاداربکەنەوە لە شیرك وکەوتنە ناو شیرك یان وەستان لە تەکفیری موشریکەکان، وە گومانی مشتومڕچیەکان بڕەوێننەوە وەکو هەڵسان بە واجبی ئاگادارکردنەوە وگەیاندنیان، هەرئەوەیە کە ئاینی ئەنبیایەکان ﷺ، هەربەوەشە کە ئاین ئاشکرا ودیاردەبێت.

شێخ عبداللطیف ال شێخ ﷺ: (پێناسەی ئەهلی زانست بۆ ئەوانەی نەزانن بە پایەکانی ئیسلام ئەصڵی ئیمان ودەقە یەك لاکەرەوەکان وبابەتە کۆدەنگەکان حوججەیە لەلای ئەهلی زانست، ئیقامە حوجەی پێدەکرێت، وە ئەحکامەکانی لەسەر دادەمەزرێت، حوکمی مورتەددی وجگە لەویش ڕەسولی الله ﷺ فەرمانی کردوە بە گەیاندن، وە هانی داوە لەسەری وە الله لەو بارەیەوە دەفەرموێت لە قورئان: (لأنذركم ومن بلغ) تا دەڵێت ﷺ: (بەگشتی: ئیقامە حوججە بە ئەهلی زانست دەکرێت لە هەموو زەمانێك بە میراتگرانی ئەنبیاکان) (مصباح الظلام في الرد على من كذب الشيخ الإمام ونسبه إلى تكفير أهل الإيمان والإسلام (٢٠٧/١).

دەرکەوتنی بابەتی تەکفیری موشریکەکان ئەصڵە، ئێمە لە دەوڵەتێکین بەشەریعەتی الله حوکم دەکات، وە واجبێکی پێویستە لەسەر بانگخوازان ئاگاداربکەنەوە وبیگەیەنن وکار بە حوکمەکانی شەرع بکەن وە ئەوانەی بە گومانەوە بەستراونەتەوە بیانڕەوێننەوە، یەکێك لەوانە تەکفیری ئەوەی کە دەوەستێت لە تەکفیری موشریکە لەسەر ئیسلام حیسابکراوەکان، بونیات نانرێت لەسەر گومانی باتلەکان تا ئەصڵێك پەکبخەن لە حوکمێکی شەرعی کە ئیجماعی لەسەرە، پەنا بە الله.

وە ئێمە ئەوە بەبیر ڕۆڵەکانمان لە سەربازەکانی دەوڵەتی ئیسلامی دەهێننیەوە کەوا گوێگرتن وگوێڕایەڵی واجبە بۆ ئەو کەسەی کە الله داینەوە لەسەریان، وە واجبی کردوە کە کۆببینەوە ودورنەکەوینەوە وە دوبەرەکی وڕق وکینە وناکۆکی نەکەین الله تعالى دەفەرموێت: (گوێڕایەڵی الله وڕەسولەکەی بکەن وناکۆکی مەکەن شکست دەهێنن وهێزتان دەڕوات وئارامبگرن بەڕاستی الله لەگەڵ ئارامگراندایە) ووەدەفەرموێت: (بەڕاستی ئەوانەی کە ئاینەکەیان بەش بەشکرد وبونە دەستە دەستە ئەوە لەهیچ شتێك تۆ لەوان نیت بەڕاستی ئەوانە کاروباریان دەگەڕێتەوە بۆ لای الله لەووەدا هەواڵی هەموو ئەو کاروبارانەیان پێدەدات کە کردویانە) وە ڕەسولی الله ﷺ دەفەرموێت :(ئایا شتێکتان پێبڵێم چاکتر بێت لە پلەی نوێژ وڕۆژوو وبەخشین)، گوتیان بەڵێ فەرموی: (چاککردنی نێوان خەڵکی، چونکە بەڕاستی خراپەکاری نێوان خەڵکی تراشێنەرە) (ترمزی گێڕاویەتیەوە وە بەفەرمودەیەکی چاکی داناوە) لە گێڕانەوەیەکی تردا هاتوە دەفەرموێت: (ناڵێم قژ دەتاشێت، بەڵکو ئاین دەتاشێت)، وصلى الله على نبينا وعلى آله وصحبه احمعين.

مافی ڕێگا بدەن

لە ئەبو سەعیدی خودریەوە ﷺ پێغەمبەر ﷺ فەرمووی: (نەکەن لەسەر ڕێگاکان دابنیشن)، گووتیان: ناتوانین، ئەوە شوێنی دانیشتنمانە وگفتوگۆی تیادا دەکەین، فەرمووی: (ئەگەر هەر ویستتان دابنیشن، مافی ڕێگا بدەن)، گووتیان: مافی ڕێگا چیە؟ فەرمووی: (چاو داگرتن، ولادانی شتی زیاندەر، و وەڵامدانەوەی سەلام، وفەرمان بەچاکە، و ڕێگری لەخراپە). [رواه الشيخان]

قسەی جوان

لە عبد الله کوڕی ئەبو طەڵحە ئەویش لە باوکیەوە گوتی: ئەبو طەڵحە ﷺ گوتی: لەبەر دەرگا دانیشتبوین، پێغەمبەر ﷺ هات وهەڵسا وفەرمووی: (بۆ لەسەر ڕێگاکان دادەنیشن؟ دورکەونەوە لەسەر دانیشتنی ڕێگا)، گوتمان دانیشتوین بێ مەبەست، دانیشتوین بەبیریەکتر دەهێنینەوە وقسە دەکەین؛ فەرمووی: (ئەگەر هەر ویستان دابنیشن، مافی بدەن: چاو داگرتن، و وەڵامی سەلام، وقسەی جوان). [رواه مسلم]

یارمەتی ستەملێکراو

لە بەڕائەوە ﷺ گوتی: پێغەمبەر ﷺ بەلای دانیشتنێکی ئەنصارەکان دا ڕۆیشت فەرمووی: (ئەگەر هەر ویستتان دابنیشن، ڕێنوێنی خەڵك بکەن لە ڕێگا، وسەلام وەڵام بدەنەوە، ویارمەتی ستەملێکراو بدەن). [رواه أحمد وابن أبي شيبة]

لادانی شتی زیاندەر

لە ئەبو هوڕەیرەوە ﷺ پێغەمبەر ﷺ فەرمووی: (بەڕاستی پیاوێکم بینی لە بەهەشت دەسوڕایەوە، بەهۆی لادانی دارێك لەسەر ڕێگا، کە خەڵکی ئازار دەدا). [رواه مسلم]

زۆر زیکرکردنی الله عز وجل

لە سەهلی کوڕی حەنیفەوە ﷺ گوتی: ئەهلی عالیە گوتیان: ئەی پێغەمبەر هەر دەبێت دابنیشین، فەرمووی: (مافی دانیشتنەکەتان بدەن)، گووتیان: مافی دانیشتن چیە؟ فەرمووی: (زۆرزیکرکردنی الله، ڕێنوێنی خەڵکی لەسەر ڕیگا، وچاو داگرتن). [رواه الطبراني في المعجم الكبير]

یارمەتی کۆڵبەر

لە ئەبو هوڕەیرەوە ﷺ پێغەمبەر ﷺ فەرمووی:: (خێر نیە لە دانیشتن لەسەر ڕێگاکان تەنها بۆ ئەوەی ڕینوێنی خەڵك بکات لەسەر ڕێگا، و سەلام وەڵام بداتەوە وچاو داگرێت، ویارمەتی خەڵکی بدات لەسەر بارەکەیان). [شرح السنة للبغوي]

لەگەڵ فەرماندەی سەربازەکانی خیلافەت لە میسڕ

قسەمان بۆ بکە لەسەر حاڵی سەربازانی خیلافەت وسروشتی کردەکانیان؟
سوپاس بۆ پەروەردگاری جیهانیان، وە درود وسەلام لەسەر ئەو کەسەی نێردراوە بەشمشێر وەك ڕەحمەتێك بۆ جیهانیان، وەپاشەڕۆژ بۆ موتەقیەکانە، وهیچ دوژمنایەتیش نیە تەنها لەسەر ستەمکاران نەبێت، لەپاشاندا:
بەڕاستی سەربازانی خیلافەت لەمیسڕ لەخێروفەزڵێکی گەورەی الله ﷻ دان، سوپاس بۆ الله ئەوان بەردەوامن لەزیادبوون وبەهێزبوون، لەگەڵ ئەوجەنگەی سەریان کەچی کردەکانیان شوێن بەجێدەهێڵێت وئامانجی دیاریکراو دەپێکێت بەزیادەوە، سوپاس وسەنا تەنها بۆ الله.

بەربەستەکان چین کە ڕوبەڕووی موجاهیدان دەبنەوە لەمیسڕ؟
گرنگترین شت کە ڕوبەڕووی موجاهیدان دەبێتەوە لەمیسڕ بریتیە لە نەبوونی حەقیقەتی تەوحید لەلای خەڵکێکی زۆر، بەتایبەتی لەلایەنی یاسادانان وحوکم کردن بەجگە لەوەی الله تعالی دایبەزاندوە، ودۆستایەتیکردنی ئەهلی ئەم شیرکە، ودوژمنایەتی ئەهلی باوەڕ؛ ئەوانەی جەنگ دەکەن تا حوکم وفەرمانڕەوایەتی هەمووی بۆ الله بێت، الله تعالی دەفەرموێت: {أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ} [الأعراف: ٥٤]، وە دەفەرموێت: {إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ} [يوسف: ٤٠]. واتا: «حوکم تەنها بۆ الله_یە جگە لەئەوکەسی تر نەپەرستن».

بەجۆرێك حاڵی خەڵکی لەگەڵ تاغوتەکان وەك حاڵی گەلەکەی فیرعەونی لێهاتوە ئەوانەی کە الله تعالی لەسەریان دەفەرموێت: {فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ} [الزخرف: ٥٤]، واتا: «گەلەکەی ترساند ئەوانیش گوێڕایەڵیان کرد بەڕاستی ئەوان گەلانێکی خراپەکاربوون». کاتێك تاغوتەکان لایان دان لەئاینی حەق وڕاست هەندێك جار بەهۆی شێخی گومڕاکەر هەندێك جار بەڕاگەیاندنی خراپ، وایان لێکردون دۆستایەتی ئەوان بکەن ودوژمنایەتی موجاهیدان بکەن لەژێر ناوی دژە تیرۆر، ئەوەش ڕیدەیەکی دیارە لەئاینی ئیسلام، پێویستە پەلەبکەن بۆ تەوبەکردن، پاشان شوێنی پێگەکانی موجاهیدان نەکەون بەسیخوڕی کردن لەسەریان، بەڵکو بیانشارنەوە وسەریانخەن شوێنیان بۆ بکەنەوە، لەگەڵیان دەرچن بۆ جەنگی ئەوتاغوتانە، کە ئەوە جیهادێکی واجبە لەسەریان.

بۆمان بدوێ لەسەر پەیوەندیەکانتان لەگەڵ ویلایەتی سەیناء.
پەیوەندیمان لەگەڵ برایانمان لەسەربازانی خیلافەت لەویلایەتی سەیناء پەیوەندیەکی برایانە وخۆشەویستانە ودۆستانەیە، الله بەرەکەتیان تێبخات، وە ئێمە هەمووماڹ سەربازی دەوڵەتی ئیسلامین لەخاکی سەیناء ومیصر جەنگ دەکەین بۆ ئەوەی وشەی الله بەرز بێت، وڕێگەیەکمان لەپێشە بۆ (بيت المقدس) ئەویش لە ڕێگای سەیناوە دەبێت، بەم نزیکانە بەویستی الله، هەرچەندە کافران پێیان ناخۆش بێت.

گاوەرەکانی ڕۆژهەڵات وڕۆژئاوای زەوی لەجەنگدان تا ئەوکاتەی جزیە دەدەن

ئامانجتان چیە لەبەئامانجگرتنی کڵێساکان لەمیصر؟
بەڕاستی بەئامانجگرتنی ئەوکڵێسایانە لەمیانەی جەنگمانە بۆسەرکوفر وئەهلەکەی، وەك وەڵامدانەوەیەك بۆ فەرمایشتی الله تعالى: {قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّىٰ يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ} [التوبة: ٢٩]. واتا: «کوشتاری ئەوانە بکەن کە باوەڕناهێنن بە الله وبەڕۆژی دوایی وە ئەوەش کە الله وڕەسولەکەی حەرامیان کردوە ئەوان حەرامی ناکەن ودان نانێن بەئاینی ئیسلامی حەق لەوانەی کە ئەهلی کیتابن تا ئەو کاتەی جزیە دەدەن بەزەلیلی».

گومانی ئەو گاورە شەڕانگێزانە ئەوەبوو کە قەڵاکانیان دەبنە ڕێگر لە سەربازانی دەوڵەتی ئیسلامی، بابزانن کە موجاهیدان شمشێرێکی هەڵکێشراون -بەویستی الله- بۆ سەر گەردەنیان وگەردەنی ئەوانەی دۆستایەتیان دەکەن، هەڵە ناکەن وەهیچ بەربەستێك نابێتە ڕێگریان بەویستی الله، ولا حول ولا قوة لنا إلا بالله.
سروشتی کاردانەوەی کردارەکانتان چۆنە، جا لەناو خەڵکی بەگشتی یان لەلایەن تاغوتەکان یان لەلایەن هێزەکانی ئەمن یان لەلایەن زانا خراپەکان؟
سروشتی زۆربەی خەڵکی بریتیە لە ڕەتکردنەوە وخۆبەریکردن لەم کردانە ئەوە بەشێوەیەکی تایبەتی، وە لەلایەن جەنگ بۆ سەر گاورەکان وتاغوتەکانە بەشێوەیەکی گشتی، ئەوەش کێشەی ئەو موشریکانەیە ئەوە حاڵەکەیانە، لەژێر بانگەشەی هاونشتیمانی وئەم جۆرە شتانە، لەکاتێکدا ئەوە لەدۆستایەتی کافران وموشریکەکانە وە دەتخاتە دەرەوەی ئیسلام، وە ئەوەی شتێکی لەم بابەتە لێدەرکەوێت، مورتەد دەبێت، وکردەوەکانی بەبا دەچێت، ئەگەر بەپەلە تەوبەی لێنەکات، پێش ئەوەی ڕۆژێك بێت ونەتوانێت بگەڕێتەوە وتەوبە بکات.

بەڵام کاردانەوەی مورتەدان لە سوپای وپۆلیس هەروەك خو ونەریتی ئەوانە بریتیە لەتوندی ودوژمنایەتی، بەکوشتن وگرتن وئەشکەنجەدان، بۆڕازیکردنی سەرکردەکانیان لە حوکمەت وگەورەکانیان لە خاچپەرستان ئەوەش دوای هەموو کردەیەك ڕوودەدات، ئەوەش دەبێتە هۆی ڕق وکینەی زۆرلەخەڵکی دژی گاورەکان وخاچپەرستان سوپاس بۆالله، لەگەڵ ئەوەی ئەم زۆرداریە کاریگەری ئەرێنی هەیە بۆ سەر موجاهیدان وکاریگەری سلبی هەیە بۆسەر تاغوتەکان وخاچپەرستان بەڵام ئەوان ناتوانن ڕایبگەیەنن، وە لەفەزڵی الله تعالى بەسەرمانەوە ئەوەیە کە براکان بەسەلامەتی دەردەچن لەگەڵ ئەو زۆرداری وتوندیە، هیچ زیانێك نیە کە شیاوی باسکردن بێت سوپاس بۆ الله، {وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا} [الأحزاب: ٢٥]. واتا: «الله کافرانی گەڕاندەوە بەقینیانەوە وهیچ خێریان بەدەست نەگەیشت».

هەرچی شێخەکان وزاناکانی تاغوت وبانگەشەکەرانی سەر دەرگاکانی دۆزەخ بە جیاوازی مەزهەب وئینتیمای ڕێکخراوی وحیزبی، فەرمایشتی الله تعالى لەسەریان جێبەجێدەبێت کە دەفەرموێت: {فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ} [الأعراف: ١٧٦]. واتا: «نموونەی ئەوان وەك نموونەی سەگ وایە ئەگەر دەری بکەیت وپایدا هەڵبشاخێیت هەناسە بڕکێیەتی (زمان دەردەکێشێت)، یاخود ئەگەر وازی لێ بهێنیت ئەوە هەر هەناسە برکێیەتی»، ئێمەش هەر ئەوە دەڵێین کە الله بە پێشینەکانی ئەوانی گوتوە کاتێك فەرموی: {إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ} [البقرة: ١٧٤]. واتا: «بێگومان ئەوانەی نیگای الله دەشارنەوە کە لە کتێبەکانیاندا ڕەوانەی کردوون (تەورات وئینجیل وقورئان) وبەو شاردنەوەیە نرخێکی کەم بەدەست دەهێنن (ئەگەر هەموو دنیاشیان دەستکەوێت لە بەرامبەریەوە هەرکەمە)، ئا ئەوانە تەنها ئاگر دەخۆن وسکیانی لێ پڕ دەکەن و لە ڕۆژی قیامەتدا الله تعالى نایاندوێنێت وخاوێنیان ناکاتەوە (لە چڵك و چەپەڵی گوناهیان) و هەر سزای بەئێشیان بۆ هەیە».

هیچ ئامۆژگاریەکت هەیە بۆ ئەوانەی تا ئێستا نەیانتوانیوە خۆیان بگەیەنن بە ڕیزەکانی موجاهیدان کە هەڵسن بە کردەی تاکەکەسی دژی دۆزمنانی ئاین لەمیصرەوە بەتایبەتی گاورەکان؟ وە هیچ پێشنیارێك وبۆچونێکت هەیە بۆیان؟
بەموسڵمانانی میصر دەڵێم ئەوانەی کە حەقیان ناسیوە وشوێنکەوتەی ئەهلی تەوحید وجیهادن: لەسەرتانە بانگەوازی نوێکردنەوەی تەوحید وجیهادی ڕێگەی الله بکەن، وخۆتان بگەیەنن بە براکانتان لەدەوڵەتی ئیسلامی، وکۆمەڵەی موسڵمانان، ئەگەر نەتان توانی پێی بگەن، پشت ببەستن بە الله ووریای خۆتان بن، پاشان ئەوەندەی دەتوانن لەهێزوتوانا بەکاری بهێنن، وەپیلان دابنێن بۆ جێبەجێکردنی کردەکان دژی گاورەکان ومورتەدان، وگورز لێدانیان، با توندی ئەهلی ئیمان لەئێوە ببینن،

سیسی تاغوت وهێزەکەی هاوپەیمانی گاورە خاچپەرستەکانن

وەسوربونتان ببینن لەسەر شەهیدبوون لەڕێگەی الله.

وە بزانن هیچ هەڵبژاردنێك نیە لە جەنگمان جگە لە سەرکەوتن یان کوژران وشەهیدی، وەنەکەن یەکێك لە ئێوە سەربازەکانی تاغوت بەدیل بگرێت، بەڵکو ئارام بگرن ودڵنیابن، بەڕاستی الله ئەو خاکەمان بۆ فەتح دەکات وتوانادارتان دەکات تیایدا، بەم نزیکانە بەویستی الله، الله تعالی دەفەرموێت: {وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ} [الأنبياء: ١٠٥]. واتا: «سوێند بە الله بەڕاستی ئێمە لە کتێبی زەبووردا دوای تەورات بڕیارمان داوە کە: بێگومان بەندە شیاو وچاکەکانم دەبنە خاوەنی زەوی»، بازیانتان پێنەگەیەنن ئەوانەی پێچەوانەی ئێوە دەکەن وە ئەوانەش پشتتان لێدەکەن، ئێوە کۆمەڵەی سەرکەوتوون وزاڵن بەسەر دوژمنتان، سوپاس بۆ الله، ئارامبگرن لەسەر نامۆیتان، بەڕاستی الله فەرمویەتی: {فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا} [النساء: ٨٤]. واتا: «ئەی پێغەمبەر ﷺ بجەنگە لە پێناو الله، چونکە ئەو ئەرکە هەر لەسەرشانی خۆتە، (واتە: هەتا ئەگەرتەنها خۆیشت بیت)، هەروەها هانی باوەڕدارانیش بدە (بۆ بەشداری لە شەڕەکاندا) ئومێدە الله تعالی هێز لە بێباوەڕان بسەنێتەوە و بەریان بگرێت وزاڵتان بکات بەسەریاندا، چونکە الله هێزودەسەڵاتی زۆرترە (بەڵکو بەراورد ناکرێت) وبەتوندی وسەختی تۆڵەیان لێدەسێنێت».

چ پەیامێکت هەیە بۆ گاورەکانی میصر؟

پێیان دەڵێم: بەڕاستی سونەتی الله لەسەرتان بەردەوامە، وە حوکمی الله ورەسولەکەی بەسەرتاندا جێبەجێدەکەین، وە ئێوە سەرپشکن لەسەر سێ شت: ئیسلام یان جزیە یان کوشتار، وە هیچ سودی بۆتان نابێت چەکەکانتان ودۆستایەتی تاغوتان ومورتەدان وە نەسەربازەکانیان سودیان دەبێت بۆتان، ئەوان ناتوانن خۆیان بپارێزن لەسەربازانی خیلافەت بەفەزڵی الله، جا چۆن دەتوانن ئێوە بپارێزن؟! وە کوفرەکانتان وخۆبەگەورەزانینتان هۆکاری لەناوچونتانە بەسزایەك لەلای الله یان بەدەستی ئێمە.

چ پەیامێکت هەیە بۆ موسڵمانانی میصر؟

پێیان دەڵێم: دەستبگرن بە قورئان وسونەتی پێغەمبەر ﷺ، بەددانە خرپکانتان گازی لێبگرن، وە بیکەنە بەرنامەی ژیانتان، سست مەبن بۆ دوژمنەکانتان وە دڵنیابن بە بەڵێنی الله بۆ بەندە باوەڕدارەکان، الله تعالی دەفەرموێت: {لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُوَلُّوكُمُ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ} [آل عمران: ١١١]. واتا: «هەرگیز ناتوانن زیان (لە بیرو باوەڕتان) بدەن مەگەر ئازارێکی کەم وە ئەگەر بجەنگن دژتان پشتتان لێهەڵدەکەن وهەڵدێن، لەوەودواش سەرکەوتوو نابن».

ئاگادارتان دەکەینەوە پێداگری دەکەین لەسەرتان کە دورکەونەوە لە گردبوونەوەکان وشوێنی بەرژەوەندیەکانی خاچپەرستان، بەهەمان شێوە شوێنەکانی گردبوونەوەی سوپا وپۆلیس، وە شوێنی بەرژەوەندیەکانی حکومەت جا سیاسی بێت یان ئابوری، وئەو شوێنانەی هاوڵاتیانی ڕۆژئاوای خاچپەرستی لێیە ولێی کۆدەبنەوە ... هەموو ئەم ئامانجانە پڕۆژەن لای ئێمە، وە هەوڵی گورزلێدانی بۆدەدەین لەهەرکاتێك بەویستی الله، وە ڕازی نابین وپێمان خۆش نیە هیچ کەسێك لەئێوە بەرئەوکردانە بکەوێت کە ئەو کافرە موشریکانە بەئامانج دەگرین، دورکەونەوە لێیان، ئەوەی ئەو شتانە دەزانێت بابیگەیەنێت بەوانەی کەنایزانن، داوای سەلامەتی بۆ خۆمان وئێوە دەکەین.

چ پەیامێکت هەیە بۆ تاغوتەکانی میصر؟

بەدوژمنانی الله دەڵێم: ئێوە ئەی تاغوتە ترسنۆکەکان بەدەوام لە کوفر وزیادەڕۆیتان، وە هەوڵی خراپە دەدەن لەزەوی، وەخراپترین سزا بە لاوازەکانی موسڵمانان دەچێژن، وە ئێوە دەتانەوێت کە دۆڕاندن ولاوازیتان لەجەنگی سەربازانی دەوڵەتی ئیسلامی داپۆشن وە ناتوانن، بەڕاستی شتەکە ڕۆشن دیارە، وە ئێمە بۆتان لەبۆسە داین، وە سەرکەوتن بۆ ئێمەیە بەم نزیکانە بەویستی الله تعالی، چاوەڕوان بن ئێمە لەچاوەڕوانی داین بۆتان.

وەرگرتنی یارمەتیتان لەجولەکە وخاچپەرستان لەجەنگی ئێمەدا سودی نابێت، ئەوان کوێرتر وگەمژەترن لەئێوە، وتاوەکو ئێستا شکستەکانتان بەرامبەرمان بەردەوامە لەهەموو ئەو خاکانەی جەنگی ئێمە دەکەین تیایدا، بەڕاستی سەرکەوتن تەنها لای الله_وە دێت.

وە بەسەربازانی تاغوت ومورتەدان دەڵێم: تەوبە بکەن لە مورتەدیەکەتان وخۆتان بەری بکەن لەم حکومەتە وبگەڕێنەوە پێش ئەوەی دەستمان پێتان بگات، ئەگەردەستمان پێتان بگات ئەوە حوکمتان لای ئێمە تەنها کوشتنە، وە ئێمە ڕادەی ئازاروئەشکەنجەی ئێوە دەزانین کە بەرامبەربەموەحیدان ئەنجامی دەدەن لە بەندینخانەکانتان، وە ئێوە بەئاشکرا دژایەتی الله ورەسولەکەی وباوەڕداران دەکەن.

ئاگادارتان دەکەینەوە لەوکارە خراپانەتان، هەرچۆن ئاگادارتان دەکەینەوە لە زیانگەیاندن ودەستبردن بۆخانەوادەی هەرموجاهیدێك یان خێزانەکانیان چونکە ئەوان وەك خەڵکانی ترنین، ئەگەرچاوەکانتان کوێربوو لەسەرئەوە وگوێکانتان کەڕبوو لەبەرامبەرئەم ئاگاداریە وخۆتان بەگەورەزانی ووازتان نەهێنا لەم شێوازە ترسنۆکانەتان، ئێمە سوێند دەخۆین بەالله_ی عەزیز وقەهار ئێوە بۆ چاوتروکانێك لەئەمن دانابن بەویستی الله، لەم کاتەشدا بەهیچ شێوەیەك سەرفراز نابن، ئا لەوکاتەشدا پەشیمانی سودی بۆتان نابێت، الله زاڵە بەسەرفەرمانەکانی بەڵام زۆربەی خەڵکی نایزانن.

جووله‌که‌ وگاور

1

شیرکیان

جووله‌که‌ گوتیان عوزه‌یر کوڕی (الله)یه‌
وگاوره‌کان گوتیان عیسا کوڕی (الله)یه‌. (سورة التوبة: ٣٠)

2

پێیان وایه‌ له‌سه‌ر هیدایه‌تن

وه‌ گوتیان ببنه‌ به‌جووله‌که‌ وگاوره‌ له‌هیدایه‌تده‌ران ده‌بن (البقرة: ١٣٥)

وه‌ گوتیان جگه‌ له‌ جووله‌که‌ وگاور که‌سی تر ناچێته‌ به‌هه‌شت (البقرة: ١١١)

وه‌ جووله‌که‌ وگاور گوتیان ئێمه‌ له‌ ڕۆڵه‌کانی الله‌ و خۆشه‌ویستی ئه‌ون (المائدة: ١٨)

3

ئاگادارکردنه‌وه‌ی الله‌ لێیان

ئه‌ی ئه‌وانه‌ی باوه‌ڕتان هێناوه‌ جووله‌که‌ وگاوڕ مه‌که‌ن به‌دۆستی خۆتان (المائدة: ٥١)

جووله‌که‌ وگاور لێت ڕازی نابن تا شوێنی ئاینه‌که‌یان نه‌که‌وی (البقرة: ١٢٠)

4

چاره‌ونوسیان ئه‌گه‌ر کوفریان کرد به‌پێغه‌مبه‌ر ﷺ

پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموێت: سوێند به‌وه‌ی که‌ گیانی موحه‌ممه‌دی به‌ده‌سته‌ هیچ که‌سێك له‌م ئومه‌ته‌ گوێی له‌ناوم بێت له‌ جووله‌که‌ یان گاور پاشان بمرێت وباوه‌ڕی نه‌هێنابێت به‌وه‌ی که‌ بۆمن دابه‌زیوه‌ ئه‌وه‌ له‌ ئاگری دۆزه‌خدایه‌ (رواه مسلم)

5

نه‌فرینی پێغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سه‌ریان

پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموێت: نه‌فرینی الله‌ له‌ جووله‌که‌ وگاور گۆڕی پێغه‌مبه‌رانیان کرد به‌مزگه‌وت (رواه البخاري ومسلم)

رۆمیه‌

شەعبان

لەنێوان سونەت وبیدعە

گەورەیی ڕۆژووی مانگی شەعبان

لە ئوسامەی کوڕی زەیدەوە رضي الله عنه گوتی: گوتم: ئەی پێغەمبەر، نەمبینیوی هیچ مانگێك بەڕۆژوو بیت وەك مانگی شەعبان، فەرمووی: (ئەوە مانگێکە خەڵك لێی بێئاگادەبن لەنێوان ڕەجەب ورەمەزان، وە ئەوە مانگێکە کردەوەکانی تێدا بەرزدەکرێتەوە، پێم خۆشە کاتێك کردارەکانم بەرزدەکرێتەوە بەڕۆژوو بم). [رواه النسائي]

ڕۆژوی مانگی شەعبان سونەتێکی پێغەمبەرە

لە عائیشەوە رضي الله عنها گوتی: پێغەمبەر ﷺ بەڕۆژوو دەبو تا دەمانگوت: نایشکێنێ، وە بەڕۆژوو نەدەبوو تا دەمانگوت: بەڕۆژوو نابێت. پێغەمبەرم نەبینی ﷺ لەهیچ مانگێك هەمو ڕۆژەکانی بەڕۆژوو بێت جگە لە ڕەمەزان، وە ڕۆژوی هیچ مانگێکی نەگرتوە وەك مانگی شەعبان.

[رواه الشيخان]

حوکمی بەڕۆژووبونی ڕۆژی گومان

لە عەماری کوڕی یاسرەوە رضي الله عنه گوتی: «ئەوەی لەڕۆژی گومان بەڕوژوو بێت، سەرپێچی باوکی قاسمی کردوە ﷺ». [رواه أبو داود وغيره]

ئیمامی بەغەوی رحمه الله دەڵێت: وە زۆربەی ئەهلی زانست لەهاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ وئەوانەی دوای ئەوانیش بەمە کاریان کردوە، کە لەڕۆژی گومانی ڕەمەزان بەڕۆژوو نابن.

[شرح السنة]

نەهی کردن لەتایبەتکردنی دوو ڕۆژی کۆتایی بۆ بەڕۆژووبون

لە ئەبو هورەیرەوە رضي الله عنه پێغەمبەر ﷺ فەرموی: (هیچ یەکێکتان ڕۆژێك یان دوو ڕۆژ پێش ڕەمەزان بەڕۆژوو نەبێت، مەگەر خۆی وەك عادەتی خۆی بەڕۆژوو بێت لەم ڕۆژانە، ئەوە با بەڕۆژوو بێت لەم ڕۆژە).

[رواه البخاري]

لەبیدعەکانی مانگی شەعبان

- تایبەتکردنی شەوی نیوەی مانگی شەعبان بۆ شەونوێژ یان بەڕۆژووبوونی ڕۆژەکەی.
- ئاهەنگ گێران بەهۆی شەوی نێوەی شەعبان یان کردنی بەجەژن.
- نوێژی «الألفية»: کە سەد ڕکعاتە تیایدا هەزار جار سوڕەتی ئیخلاصی تێدا دەخوێندرێت .

النبأ

بەم نزیکانە
بەویستی الله

ڕۆشنکردنەوەی بیر
لە بارەی داهێنراوەکانی نیوەی مانگی

شەعبان

مکتبة الهمّة
کتێبخانەی هیممە

موحەممەدی کوڕی سەلام دەگێڕێتەوە، دەڵێت: عەبدە هەواڵی پێداین، لە هیشامی کوڕی عوڕوەوە، ئەویش لەباوکیەوە، لە عائیشەوە، کە ئوم سەلەمە، لای پێغەمبەر ﷺ باسی کڵێسایەکی کرد کە بینی بووی لەخاکی حەبەشە پێی دەگوترا ماریە، باسی ئەو پەیکەرانەی بۆکرد کە بینیبووی، پێغەمبەر ﷺ فەرمووی: «ئەوانە گەلانێکن ئەگەر بەندەیەکی چاك یان پیاوچاکێك مرد لەناویاند، لەسەر گۆڕەکەی مزگەوت دروست دەکەن، وە ئەو وێنانەی بۆ دروست دەکەن، ئەوانە خراپترینی دروستکراوەکانن **لای الله**» (متفق علیه)

رۆمیە